

Crynodeb o'r ymatebion a dderbyniwyd a gwerthusiad o'r farn a fynegwyd

1. Mae'r farn a ddaeth i law fel rhan o'r ymgynghoriad wedi ei nodi mewn *print italaidd* isod ac wedi ei grwpio yn unol â'r pwyntiau a godwyd pan fo hynny'n briodol.
2. Gweler ymateb y Cyngor i bob pwynt isod, o dan y pennawd "Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd".
3. Cafwyd ymatebion ffurfiol gan:
 - Ymateb ar y cyd gan Gynghorwyr Sir Ward Gabalfa, y Cynghorwyr Rhys Taylor ac Ashley Wood
 - Y Cynghorydd Sir dros Cathays, y Cynghorydd Chris Weaver
 - Estyn
 - Julie Morgan, Aelod o'r Senedd Gogledd Caerdydd
 - Undeb Addysg Cenedlaethol (UAC)
 - Esgobaeth Llandaf
 - Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank
 - Pennaeth Ysgol Gynradd Allensbank
 - Aelodau Undeb UAC o Ysgol Gynradd Allensbank
 - Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Gladstone
 - Pennaeth Ysgol Gynradd Gladstone
 - Staff Ysgol Gynradd Gladstone
 - Pwyllgor Cyllid, Safle ac Iechyd a Diogelwch Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica
 - Pwyllgor Safonau Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica
 - Pwyllgor Gweledigaeth a Gwerthoedd Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica
 - Pennaeth Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica
 - Corff Llywodraethu ac Aelodau Staff Ysgol Mynydd Bychan
 - RhAG – (Rhieni dros Addysg Gymraeg)

Ymateb Aelodau Lleol – Gabalfa

4. Cyflwynodd y Cynghorwyr Rhys Taylor ac Ashley Wood ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (mae copi o'r ymateb llawn i'w weld yn Atodiad 10)
 - *Rydym yn croesawu'r ymrwymiad i ehangu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn y gymuned i ateb y galw heb ei ddiwallu a sicrhau bod pob teulu a phlentyn yn gallu cael mynediad i addysg cyfrwng Cymraeg pe baent yn dewis.*
 - *Rydym hefyd yn cydnabod yr angen brys i fynd i'r afael â nifer y lleoedd gwag mewn ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg a'r effaith y mae hynny'n ei chael ar gyllidebau ysgolion, a'r adnoddau sydd ar gael i gefnogi addysgu a dysgu. Rydym yn cydnabod bod y pwysau ariannu hyn oherwydd y fformiwla cyllid*

ysgolion, a phwysau parhaus ar gyllid y sector cyhoeddus. Credwn yn gryf fod yn rhaid gwneud y broses hon o ail-gydbwysu lleoedd mewn ffordd gynaliadwy sy'n diogelu lleoedd ysgolion at y dyfodol ac yn gwella'r ddarpariaeth y mae ysgolion yn ei darparu i'w disgyblion.

- *Er ein bod yn cydnabod canlyniad ymgynghoriad 2019 a'r adborth a'r atebion a gyflwynwyd gan y gymuned, rydym yn dal yn siomedig bod y cyngor wedi dewis defnyddio proses ymgynghori statudol yn unig, yn hytrach nag ymgysylltu'n anffurfiol ag ysgolion a'u cymunedau yn gynharach i nodi atebion. Mae hyn wedi achosi pryderon sylweddol ymhlith rhieni mewn ysgolion lleol ac unwaith eto mae wedi gadael llawer, yn enwedig o fewn cymuned Allensbank, yn teimlo nad yw eu hysgol yn cael ei gwerthfawrogi.*

Sylwadau ar yr Opsiynau

- *Nid ydym yn cefnogi cau unrhyw ysgol yn ffurfiol. Mae'r ysgolion a gynigiwyd i gael eu cau yn ysgolion sefydledig ac uchel eu parch sy'n darparu addysg neilltuoel i'w disgyblion, yn enwedig o'n gwybodaeth, yn achos Ysgol Gynradd Allensbank.*
- *Ein dewis fyddai archwilio ffederasiwn ysgolion, gan ganiatáu i ethos a dulliau unigol o addysgu a dysgu gael eu cadw a'u rhannu, wrth barhau i ail-ddyrannu ac ail-gydbwysu lleoedd ysgol yn y sector cyfrwng Saesneg.*
- *O ran Ysgol Mynydd Bychan, rydym yn rhannu pryderon am effaith gyllidebol trosglwyddo i adeilad llawer mwy. Er ein bod yn cydnabod data mewn perthynas â gormod o alw am leoedd yn ystod y blynyddoedd diwethaf a bod data mewn perthynas â chofrestru disgyblion o'i gymharu â'u dalgylch (Tabl 10) yn awgrymu cynnydd uniongyrchol yn nifer y disgyblion ar y gofrestr, bydd cyfnod o dwf i'r ysgol wrth gyrraedd 2DM. Bydd gan hyn oblygiadau staffio ac felly goblygiadau adnoddau mewn amgylchedd ariannol heriol i ysgolion yn barod. Mae'n hanfodol bod y cyngor yn cefnogi Ysgol Mynydd Bychan i gynyddu'r niferoedd sydd ar y gofrestr i leihau, i'r graddau y bo modd, oblygiadau o ran adnoddau adleoli'r ysgol, fel rhan o'i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg.*
- *Nid yw'r ddogfen ymgynghori yn amlinellu unrhyw fuddsoddiad cyfalaf y mae'r cyngor yn bwriadu ei wneud i wneuthuriad yr adeiladau ysgol yr effeithir arnynt. Mae hyn yn cyflwyno cwestiynau yn enwedig mewn perthynas ag adeilad presennol Ysgol Gynradd Allensbank a chyfyngiadau'r adeilad fel adeilad rhestredig Gradd 2. Mae angen mwy o sicrwydd ynghylch yr addasiadau fyddai'n bosibl, ond hefyd sicrhau bod gwelliannau'n cael eu gwneud i bob ased fel nad oes unrhyw ysgol yn etifeddu eiddo fydd yn arwain at gostau cynnal a chadw sylweddol parhaus. Mae hefyd yn hanfodol bod gwaith adeiladu yn cael ei gwblhau cyn gynted â phosibl er mwyn tarfu cyn lleied â phosibl ar bob disgybl, ond yn enwedig y rhai yn Allensbank a Gladstone sydd wedi wynebu gwaith cynnal a chadw hir dros y blynyddoedd diwethaf.*

- *Rydym yn cefnogi'r bwriad o gynyddu lleoedd meithrin a darparu dilyniant i ddisgyblion mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg a Saesneg fel rhan o ail-gydbwysu lleoedd ysgol yn yr ardal.*
- *Rydym yn rhannu'r rhwystredigaeth a deimlir yn y gymuned bod y cyngor wedi diystyru, neu wedi methu ag archwilio'n llawn, yr opsiwn o adeilad newydd wrth greu ateb cynaliadwy a hyblyg ar gyfer twf yn y dyfodol. Rydym hefyd wedi siomi nad oes unrhyw fuddsoddiad cyfalaf wedi'i nodi fel rhan o'r rhaglen ysgolion yr 21ain Ganrif i ddarparu rhagoriaeth yn adeiladau ein hysgolion.*
- *Mae rhai preswylwyr wedi eiriol dros adleoli Mynydd Bychan ar safle Gladstone ac adleoli Ysgol Gynradd Gladstone ar safle Allensbank. Maen nhw'n teimlo y byddai hyn yn caniatáu twf sylweddol i Fynydd Bychan heb yr un goblygiadau o ran adnoddau â throsglwyddo i safle Allensbank. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod y byddai hyn yn cyfyngu ar dwf addysg cyfrwng Cymraeg yn y dyfodol, pe bai cyfluniad presennol adeilad presennol Gladstone yn cael ei gynnal. Fodd bynnag, mae'n rhwystredig nad yw'r rhesymau dros ddiystyru'r opsiwn hwn yn cael eu hamlinellu yn y ddogfen ymgynghori.*
- *Mae'r ymgynghoriad yn canolbwyntio ar asedau adeiledig, ond nid yw'n ymddangos ei fod yn ymgysylltu ag unrhyw frys â'r cwestiwn ehangach a rôl dalgylchoedd ysgolion wrth ail-gydbwysu lleoedd cyn ail-ddyrannu lleoedd.*
- *Mae tudalen 80 o'r ddogfen ymgynghori yn awgrymu ehangu'n raddol, a byddem yn croesawu eglurder sy'n golygu ehangu Ysgol Mynydd Bychan yn raddol fel unig ddefnyddiwr safle presennol Ysgol Allensbank, ac nid y bydd ysgolion yn cael eu rhannu ar draws safleoedd fel y'i cyflwynwyd yn ymgynghoriad 2021. Fel yn achos ymgynghoriad 2019, nid ydym yn teimlo bod gweithredu ysgolion ar draws sawl safle yn fuddiol i unrhyw ysgol.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

5. Mae'r Cyngor yn croesawu cefnogaeth Aelodau Lleol i ehangu darpariaeth cyfrwng Cymraeg a chydabod yr angen i fynd i'r afael â nifer y lleoedd gwag mewn ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg a'r effaith y mae hynny'n ei chael ar gyllidebau ysgolion, a'r adnoddau sydd ar gael i gefnogi addysgu a dysgu.
6. Bu'r Cyngor yn ymgynghori yn 2021 ar gynnigion i ddarparu cydbwysedd priodol o leoedd ysgolion cynradd Cymraeg a Saesneg i wasanaethu Cathays a rhannau o Gabalfa, Y Mynydd Bychan, Ystum Taf a Phlasnewydd, ond ni chawsant eu dwyn ymlaen.
7. Ar yr un pryd, gofynnodd y Cyngor hefyd am farn ar newidiadau hirdymor i'r ddarpariaeth ysgolion er mwyn cynnig cydbwysedd priodol o leoedd cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg i wasanaethu'r ardal gydag unrhyw ateb yn ceisio:
 - Lleihau nifer y lleoedd gwag cyfrwng Saesneg sy'n gwasanaethu dalgylchoedd cyfunol Allensbank, Albany a Gladstone

- Ehangu'r ddarpariaeth Gymraeg sy'n gwasanaethu dalgylch presennol Ysgol Mynydd Bychan i 2 ddosbarth mynediad
 - Rhoi mwy o sicrwydd a sefydlogrwydd o ran arweinyddiaeth, rheoli, staff addysgu a staff cymorth, i gefnogi ffocws parhaus ar safonau addysgu a deilliannau gwell i ddisgyblion
 - Galluogi buddsoddi mewn adeiladau ysgol i wella'r amgylchedd dysgu.
8. Mae'r cynigion diweddar yn mynd i'r afael â'r problemau a sbardunodd y cynigion cynharach ac yn ystyried y materion a godwyd yn ystod y broses ymgysylltu hon.
 9. Mae'r Cyngor yn gwerthfawrogi pob ysgol gan nodi mai un o agweddau cadarnhaol yr ymgynghoriad yw mynegiant y gefnogaeth gan y rhieni ar gyfer yr ysgolion sydd wedi'u cynnwys yn y newidiadau arfaethedig a'u gwerthfawrogiad o safon ac ansawdd yr addysg a'r cymorth a ddarperir gan bob ysgol.
 10. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i roi cymorth i ddysgwyr mwyaf bregus Caerdydd, gan gynnwys plant mewn gofal, y rhai sy'n cael addysg heblaw yn yr ysgol a phlant o'r cymunedau â'r amddifadedd mwyaf a bod pob plentyn yn cael addysg wych drwy eu dewis cyfrwng iaith.
 11. Mae sicrhau bod cyllid ar gyfer addysg yn cael ei dargedu tuag at brofiadau a chyfleoedd dysgu ochr yn ochr â chymorth i deuluoedd yn hollbwysig. Mae'r Cyngor yn buddsoddi mewn ysgolion a rhaid iddo hefyd gefnogi pob ysgol i barhau i wella addysg eu holl ddysgwyr.
 12. I gyflawni hyn, rhaid i'r Cyngor sicrhau bod cydbwysedd priodol yn y nifer a mathau o leoedd ysgol sy'n gwasanaethu pob ardal, gyda lefel ddigonol o leoedd dros ben. Rhaid i bob darpariaeth ysgol a gynigir ddiwallu anghenion amrywiol y cymunedau y maent yn eu gwasanaethu. Rhaid i'r Cyngor wneud y mwyaf o botensial ei staff addysgu a dysgu er mwyn sicrhau'r defnydd gorau o'u talent, a thrwy hynny sicrhau'r effaith fwyaf ar gyfleoedd a deilliannau dysgwyr ar gyfer pawb.
 13. Cyrhaeddodd y niferoedd derbyn i'r dosbarthiadau derbyn mewn ysgolion cynradd ledled y ddinas ei anterth ar tua 4,370 o ddisgyblion yn 2015/16 a 2016/17. Mae hyn yn cyfateb i frig y cyfraddau geni a gofnodwyd bum mlynedd ynghynt. Ar yr adeg pan oedd y niferoedd ar eu huchaf, cadwodd Caerdydd tua 8% o leoedd gwag.
 14. Ers 2017/18, mae gostyngiad parhaus wedi bod yn y gyfradd enedigaethau, a newidiadau i batrymau mudo yn y ddinas. Mae hyn yn golygu yr amcanestynnir y bydd y nifer sy'n mynd i addysg gynradd ledled y ddinas yn lleihau'n sylweddol tan o leiaf Medi 2025. Fodd bynnag, nid yw newidiadau poblogaeth yr un peth ym mhob rhan o'r ddinas.

15. Gan fod rhieni'n gallu nodi eu hysgolion o ddewis, byddai rhai ysgolion yn parhau i gael niferoedd newydd uchel. I ysgolion eraill fe fydd yr effaith ar niferoedd disgyblion yn llawer mwy nag ar gyfartaledd ledled y ddinas.
16. Mae ysgolion yn derbyn y rhan fwyaf o'u hincwm ar sail niferoedd y disgyblion ar y gofrestr. Bydd gostyngiad yn nifer y disgyblion yn cael effaith fawr ar gyllidebau rhai ysgolion. Mae hynny'n effeithio ar y cyfleoedd addysgu a dysgu y gall yr ysgolion hynny eu cynnig.
17. Mae nifer y lleoedd cynradd sydd ar gael mewn cymunedau presennol yng Nghaerdydd yn ddigon i ddarparu ar gyfer yr holl ddisgyblion, ond amcanestynnir y bydd lefel y lleoedd gwag yn cynyddu.
18. Byddai cynigion i gydbwyso capasiti ysgolion yn well yn erbyn y rhagolygon o ran y lleoedd sydd eu hangen yn cynnig defnydd mwy effeithiol o adnoddau ariannol yr ysgolion. Byddai hyn yn caniatáu i ysgolion ddefnyddio cyfran uwch o'u cyllideb ar gyfer addysgu a dysgu.
19. Fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori, mae nifer sylweddol o leoedd gwag yn gyffredinol yn yr ysgolion cyfrwng Saesneg, a rhagwelir y byddant yn parhau dros y blynyddoedd nesaf.
20. Mae'r nifer presennol o leoedd ysgol gynradd cyfrwng Saesneg yn Ysgolion Cynradd Albany, Allensbank a Gladstone yn ddigonol i ddarparu ar gyfer y galw a ragwelir am leoedd ysgol. Mae hefyd yn caniatáu nifer uchel o leoedd gwag i ymateb i unrhyw amrywiad posibl neu gynnydd parhaus yn y galw, a'r lefelau uchel o symudedd disgyblion yn yr ardal.
21. Byddai'r opsiynau a nodwyd yn caniatáu:
 - cyfuno darpariaeth ysgolion cynradd cymunedol cyfrwng Saesneg ar lefel gyfatebol, neu ostyngiad bach i'r trefniadau presennol.
 - ehangu Ysgol Mynydd Bychan.
 - dim newid yn nifer y lleoedd i ddisgyblion ysgol gynradd yn Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica.
22. Nid oes digon o le ar safle presennol Ysgol Mynydd Bychan i ganiatáu ar gyfer yr ehangu. Nid oes safle gwag addas ar gael yn agos at yr ysgol a allai ddarparu ar gyfer ehangu Ysgol Mynydd Bychan.
23. Mae digon o gapasiti hefyd yn yr ysgolion sy'n gwasanaethu'r ardal ar hyn o bryd i alluogi ad-drefnu'r ddarpariaeth bresennol. Byddai ad-drefnu darpariaeth yn ffordd briodol o gydbwyso'r cyflenwad a'r galw am ddarpariaeth cyfrwng Saesneg a chyfrwng Cymraeg yn yr ardal. Byddai hefyd yn caniatáu defnydd mwy effeithiol ac effeithlon o adnoddau. Byddai hyn yn cadw hyblygrwydd yn yr ystâd ysgolion er mwyn ymateb i unrhyw newidiadau yn y boblogaeth yn y dyfodol sy'n effeithio ar yr ardal.

24. Mae'r opsiynau a gaiff eu cyflwyno yn cefnogi defnydd mwy effeithiol ac effeithlon o adnoddau.
25. Mae'r cynigion hefyd yn ceisio cynyddu effeithiolrwydd ysgolion a lleihau'r anghydraddoldebau o ran cyflawniad rhwng ardaloedd, grwpiau ac unigolion breintiedig a rhai difreintiedig.
26. Byddai unrhyw gynigion i gynyddu nifer y lleoedd yn y ddarpariaeth Gymraeg, tra bod y nifer derbyn i ysgolion yn disgyn, yn golygu y byddai'r niferoedd sy'n manteisio ar leoedd mewn ysgolion cyfrwng Saesneg yn disgyn ymhellach.
27. Byddai Opsiwn 1 yn darparu patrymau mwy cynaliadwy yn economaidd o ddarpariaeth ysgolion dros y tymor hir ac yn cefnogi ysgolion i fod yn gynaliadwy yn ariannol mewn patrwm gwell o ddarpariaeth drwy uno. Byddai'r opsiwn hwn yn caniatáu i ysgolion ddyrannu cyfran uwch o'r gyllideb i addysgu a dysgu, a thrwy hynny gadw a chynyddu cyfleoedd i ddysgwyr, darparu gwell cydbwysedd rhwng y lleoedd ysgol gynradd cyfrwng Saesneg a Chymraeg sydd ar gael a chynnal y nifer presennol o leoedd ysgol cyfrwng Saesneg sy'n gwasanaethu'r ardal.
28. O'u cymharu ag ysgolion llai, byddai ysgol dau ddosbarth mynediad yn cefnogi addysgu a dysgu drwy ganiatáu:
 - mwy o hyblygrwydd a chyfleoedd i ddisgyblion oherwydd sylfaen adnoddau ariannol estynedig, gwell a mwy diogel.
 - mwy o sefydlogrwydd ar bob lefel o arweinyddiaeth, yn cynnwys cynnal ategiad llawn a sefydlog o lywodraethwyr ysgol.
 - y gallu i gyflogi mwy o staff addysgu a chymorth yn galluogi'r ysgol dau ddosbarth mynediad i gynnig ystod ehangach o arbenigedd cwricwlaidd.
 - mwy o athrawon i rannu llwyth gwaith ac arbenigedd.
 - mwy o gyfleoedd i ddatblygu staff yn broffesiynol e.e. athrawon newydd gymhwyso all arsylwi ar eu hathrawon cyfochrog
 - cyfleoedd i staff addysgu i'w cryfderau gan sicrhau bod dysgwyr yn cael y profiad addysg gorau posib
 - mwy o athrawon i arwain ar Feysydd Dysgu, ynghyd ag Addysg Grefyddol, Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb (ACRh) a Chymhwysedd Digidol
 - creu mwy o gyfleoedd i gynnig ystod ehangach o weithgareddau allgyrsiol
 - mwy o gyfleoedd ar gyfer arweinyddiaeth wasgaredig
29. Byddai'r arbedion fformiwla cyllideb ysgolion o gyfuno Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone, trwy gau'r ddwy ysgol a chreu un ysgol gynradd dau ddosbarth mynediad fel y nodir yn Opsiwn 1, tua £98,000 y flwyddyn. Mae hyn yn seiliedig ar ddileu un o'r lwfansau cyfandal a ddarperir i ysgolion ledled y ddinas.
30. Byddai cyfuno ysgolion cynradd Allensbank a Gladstone a chyfuno eu cyllidebau'n galluogi aiddosbarthu adnoddau ariannol i'r ysgolion ledled y ddinas trwy leihau nifer y cyfandaliadau'n sy'n cael eu dyrannu i'r ysgolion unigol.

31. Pe bai Opsiwn 1 yn cael ei ddatblygu, cynigir y byddai'r swm cyfatebol yn cael ei glustnodi ar gyfer yr ysgol dau ddosbarth mynediad cyfrwng Saesneg newydd am dair blynedd. Byddai hyn yn helpu'r ysgol i ddatblygu darpariaeth ymhellach a/neu fuddsoddi mewn adnoddau er budd ei disgyblion. Y tu hwnt i'r cyfnod hwn, byddai'r swm hwn ar gael i'w ailddosbarthu i ysgolion cynradd ledled y ddinas.
32. Byddai Opsiwn 2 ac Opsiwn 3 yn darparu'r cyfleoedd i'r ysgolion weithio mewn partneriaeth i sicrhau'r cyfleoedd gorau posibl i bob disgybl naill ai drwy gydweithrediad neu ffederasiwn.
33. Byddai unrhyw gydweithrediad neu ffederasiwn ffurfiol yn cael ei arwain gan y Cyrff Llywodraethu ac yn cael ei gefnogi gan y Cyngor.
34. Os caiff ei ddatblygu, gallai cydweithrediad neu ffederasiwn ffurfiol:
 - helpu i godi safonau trwy rannu'r gwaith o gyflwyno'r cwricwlwm, arweinyddiaeth ysgolion a chymryd camau ar y cyd i fynd i'r afael â phroblemau allweddol fel cynhwysiant
 - galluogi rhannu arfer da, deunyddiau paratoi ac adnoddau
 - gwella cyfleoedd ar gyfer gweithgareddau i ddisgyblion gan arwain at wella ansawdd dysgu i staff a disgyblion
 - gwella cyfleoedd ar gyfer datblygiad proffesiynol staff
 - cynyddu cyfleoedd ar gyfer datblygu rheolaeth haen ganol
 - rhoi cyfleoedd datblygu i ddisgyblion a Chyngor yr Ysgol
 - gwella cyfleoedd cymdeithasol i'r disgyblion
 - galluogi trefniadau traws gyfnodau
 - galluogi symleiddio polisiâu a strwythurau
 - cefnogi gwelliant ysgolion drwy alluogi ysgolion i alw ar adnoddau ysgolion eraill i fynd i'r afael â phroblemau, rhannu arbenigedd, codi disgwyliadau a mynd i'r afael ag anghenion grwpiau penodol o ddisgyblion.
 - rhoi cyfle i fanteisio ar arbedion maint a rhannu gwasanaethau ar draws yr ysgolion
 - caniatáu hwyluso'r broses o recriwtio llywodraethwyr o bosib, gyda llai o rolau llywodraethwyr gwag
 - caniatáu ar gyfer rhannu arbenigedd ac adnoddau
 - hwyluso'r gwaith o drefnu datblygiad proffesiynol
 - hwyluso trefnu gweithgareddau disgyblion ar y cyd
35. Fodd bynnag, o'i gymharu ag Opsiwn 1, gellid lleihau nifer y manteision a wireddir ar gyfer disgyblion mewn addysg gymunedol cyfrwng Saesneg drwy Opsiwn 2 neu Opsiwn 3 gan y byddai defnydd llai effeithlon o gyllidebau'r ysgolion. Ni fyddai unrhyw arian cyfandal yn cael ei neilltuo i roi cymorth am gyfnod. Byddai angen cyfran uwch o gyllidebau'r ddwy ysgol ar gyfer arwain a rheoli, nag mewn un ysgol â dau ddosbarth mynediad.
36. Mae perygl na fydd cynnydd yn nifer y disgyblion sy'n dymuno lleoedd Cymraeg.

37. 'Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg' yw strategaeth Llywodraeth Cymru i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg. Mae'n amlinellu'r dull hirdymor o gyrraedd y targed o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.
38. Mae'n ofynnol i bob Awdurdod Lleol yng Nghymru gyflwyno Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg. O fewn eu cynllun, mae'n rhaid iddyn nhw osod targed deng mlynedd ar gyfer y cynnydd disgwylidig ym mhlant Blwyddyn 1 sy'n cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Y targed a osodwyd i Gaerdydd gan Lywodraeth Cymru yw bod rhwng 25 a 29% o ddysgwyr Blwyddyn 1 yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg erbyn 2031. Ar hyn o bryd, oddeutu 18% y mae'r ffigur hwn.
39. Mae Caerdydd wedi ymrwymo i sicrhau graddfa o dwf yn unol â'r targed 25-29% fel y pennwyd gan Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, rhaid i'r targed lleol gydbwyso uchelgais gyda dealltwriaeth o'r tueddiadau sy'n bodoli, sy'n cynnwys gostyngiad yn y cyfraddau geni ac ansicrwydd cynyddol yn ymwneud â dewisiadau derbyn i ysgolion oherwydd y pandemig.
40. Ni fyddai'r nifer o leoedd sydd ar gael ar hyn o bryd drwy gyfrwng y Gymraeg yn ddigonol i gefnogi cynnydd yn y nifer sy'n manteisio ar hynny i'r graddau fyddai'n cyrraedd y targedau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru.
41. Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) Caerdydd yn nodi cyfres o ymrwymadau uchelgeisiol i adeiladu ar y cynnydd a wnaed hyd yma. Bydd y rhain yn sicrhau bod pob plentyn yn y ddinas yn gallu derbyn addysg drwy gyfrwng y Gymraeg, bydd y nifer sy'n derbyn eu haddysg mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg yn cynyddu, a thrwy'r defnydd sylweddol ar y Gymraeg mewn addysg cyfrwng Saesneg bydd pob plentyn yn cael cyfle i fod yn hyderus wrth siarad Cymraeg.
42. Mae'r CSCA a gymeradwywyd yn ymrwymo i sicrhau capasiti ledled y ddinas yn y sector Cymraeg cynradd ar 10% uwchlaw'r nifer a ragamcenir ar oed Derbyn i gefnogi twf a chaniatáu derbyn yn ystod y flwyddyn a hyblygrwydd ar gyfer pontio. Mae hyn yn cynnwys darparu capasiti cyfrwng Cymraeg newydd ar lefel gynradd erbyn 2025 - 2026 trwy fwrw ymlaen â chynigion i gynyddu'r ddarpariaeth ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg sy'n gwasanaethu Llwynbedw, Gabalfa, y Mynydd Bychan a Phlasnewydd yn ardal ganolog y ddinas.
43. Mae Ysgol Mynydd Bychan wedi tanysgrifio'n llawn ym mhob un o'r pum mlynedd diwethaf. Ym mhedair o'r pum mlynedd hyn, mae nifer o blant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol wedi cael gwrthod lle yn yr ysgol.
44. Mae'r galw rhagamcanol am leoedd ar gyfer pob dalgylch yn y dyfodol, sy'n ystyried data diweddaraf y cyfrifiad ysgolion (CYBLD) a gyhoeddwyd yn 2022, a data cofrestru meddygon teulu GIG diweddaraf a ddarparwyd ym mis Awst 2022, yn nodi y disgwylir y bydd nifer y plant yn nalgylch Ysgol Mynydd Bychan yn fwy na nifer y lleoedd sydd ar gael.
45. Mae'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn cynnwys ystod o gamau i gynyddu'r nifer sy'n manteisio ar leoedd cyfrwng Cymraeg. Nid yw amrywiaeth

ethnig Ysgol Mynydd Bychan yn adlewyrchu ei chymuned leol ac nid yw'r ysgol i raddau helaeth yn gallu darparu ar gyfer plant sy'n symud i'r ardal ar ôl y dyddiad cau ar gyfer mynediad i'r dosbarth Derbyn.

46. Mae data CYBLD yn dangos bod cyfran uwch o blant sy'n trosglwyddo o fewn y cyfnod oedran addysg gynradd yn yr ardal yn dod o ethnigrwydd nad yw'n Wyn-Prydeinig. Ar hyn o bryd mae'r plant hyn yn gallu cael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Saesneg lleol ond yn llai abl i gael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg.
47. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddatblygu addysg cyfrwng Cymraeg ac fel rhan o'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 10 mlynedd, a fabwysiadwyd ym mis Medi 2022, rhoddir ystyriaeth i ffyrdd y gellir ehangu addysg cyfrwng Cymraeg i gynyddu nifer y plant o bob cefndir sy'n mynychu.
48. Mae'r cynllun yn gosod targedau penodol ac yn nodi llifoedd gwaith blaenoriaethol i'r Cyngor a phartneriaid fel ysgolion, gan gynnwys menter beilot ymchwil gyda Caerdydd Ddwyeithog, arolygon rhieni a grwpiau ffocws, er mwyn deall yn well y rhesymau dros ymgymriad isel lleoedd cyfrwng Cymraeg o fewn grwpiau a chymunedau penodol a dangynrychiolir (gan gynnwys pobl Ddu, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol), ochr yn ochr â hyrwyddiadau pwrpasol. Mae'r gwaith yma ar y gweill.
49. Gwahoddodd Llywodraeth Cymru yr holl Awdurdodau Lleol yng Nghymru i gyflwyno ceisiadau am arian grant i gefnogi buddsoddiadau cyfalaf sy'n hwyluso twf mewn addysg Gymraeg a'r defnydd o'r Gymraeg.
50. Llwyddodd y Cyngor i sicrhau arian o'r Cynllun Grant Cyfalaf Cyfrwng Cymraeg gan gynnwys £1.86m i ad-drefnu darpariaeth ysgolion cynradd yng nghanol Caerdydd ac ehangu lleoedd cyfrwng Cymraeg gan 1 dosbarth mynediad (210 o leoedd). Diben y Grant Cyfalaf Cyfrwng Cymraeg yw cefnogi buddsoddiadau cyfalaf sy'n hwyluso twf mewn addysg Gymraeg a'r defnydd o'r Gymraeg.
51. Mae'r rhaglen cyllid grant wedi'i hanelu'n benodol at brosiectau cyfalaf a fydd yn cyfrannu'n amlwg at gyflawni nod Llywodraeth Cymru o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae'r arian a ddyrannwyd i'r Cyngor wedi'i glustnodi i gefnogi ehangu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg a byddai'n caniatáu ar gyfer buddsoddi mewn adeiladau ysgol i gefnogi nifer uwch o ddysgwyr.
52. Pe bai Ysgol Mynydd Bychan yn symud i safle Allensbank, byddai unrhyw newidiadau i'r adeiladau sy'n defnyddio grant cyfalaf Llywodraeth Cymru yn cael eu hystyried ar gam dylunio diweddarach. Byddai'r Cyngor yn nodi ac yn cytuno ar flaenoriaethau ar gyfer y buddsoddiad mewn partneriaeth â Chorff Llywodraethu Ysgol Mynydd Bychan.
53. Yn ddiweddar, mae'r Cyngor wedi dyrannu cyllid cyfalaf i fynd i'r afael â gwaith cyflwr ac addasrwydd â blaenoriaeth ar y safle a rennir gan Gladstone a Santes Monica, ac ar safle Allensbank. Byddai rhagor o arian cyfalaf yn cael ei nodi o adnoddau ariannol y Cyngor i gefnogi adleoli'r ddarpariaeth Saesneg. Byddai

hyn yn gwella addasrwydd cyfleusterau i ddarparu ar gyfer y newidiadau i'r ddarpariaeth ac i ddod â budd i ddysgwyr. Byddai'r cyllid gofynnol yn dibynnu ar yr opsiwn sy'n cael ei ddewis.

54. Byddai ehangu Ysgol Mynydd Bychan ar safle Allensbank yn cael ei gyflwyno'n raddol o fis Medi 2025, drwy gynyddu'r nifer derbyn ar gyfer y grwpiau blwyddyn meithrin a Derbyn yn unig yn y lle cyntaf. Felly nid oes angen i'r ysgol ddefnyddio ei holl adeiladau yn 2025/2026 a gallai ganiatáu i rannau o'r ddau adeilad gael eu cau i'r staff a disgyblion i leihau'r effaith ar gyllideb yr ysgol tra bod gwaith yn cael ei wneud.
55. Os symudir ymlaen â'r newidiadau arfaethedig, byddai swyddog arweiniol prosiect yn cael ei neilltuo i weithio gyda'r cyrff llywodraethu perthnasol i oruchwylio'r gwaith o ddatblygu rhaglen fuddsoddi fanwl. Byddai'r rhaglen hon yn cynnwys y gwaith arfaethedig, trefniadau pontio, iechyd a lles disgyblion a staff ac amserlenni'r ffrydiau gwaith hyn.
56. Lle bynnag y bo'n bosibl, byddai gwaith adeiladu ac adnewyddu a allai achosi mwy o darfu yn digwydd yn ystod y gwyliau ysgol er mwyn lleihau unrhyw effaith bosib ar addysgu a dysgu.
57. Mae'r Cyngor wedi ymchwilio i opsiynau safle amgen a allai fod ar gael ac sydd mewn lleoliadau canolog yn nalgylch Ysgol Mynydd Bychan. Nid oes safle gwag addas ar gael yn lleol i'r ysgol a allai ddarparu ar gyfer ehangu Ysgol Mynydd Bychan. Mae'r Cyngor wedi ymrwmo i gadw darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn yr ardal ac i gynyddu gwasgariad y ddarpariaeth sydd ar gael i rieni ym mhob cymuned.
58. Mae digon o gapasiti hefyd yn yr ysgolion sy'n gwasanaethu'r ardal ar hyn o bryd i alluogi ad-drefnu'r ddarpariaeth bresennol. Byddai ad-drefnu darpariaeth yn ffordd briodol o gydbwysu'r cyflenwad a'r galw am ddarpariaeth cyfrwng Saesneg a chyfrwng Cymraeg yn yr ardal. Byddai hefyd yn caniatáu defnydd mwy effeithiol ac effeithlon o adnoddau. Byddai hyn yn cadw hyblygrwydd yn yr ystâd ysgolion er mwyn ymateb i unrhyw newidiadau yn y boblogaeth yn y dyfodol sy'n effeithio ar yr ardal.
59. Mae'r Cyngor wedi ystyried adleoli Ysgol Mynydd Bychan i'r safle a rennir gan Ysgol Gynradd Gladstone ac Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica a darpariaeth cyfrwng Saesneg ar safle Allensbank ond mae wedi diystyried yr opsiwn hwn. Cafodd gwybodaeth am hyn ei chynnwys yn y ddogfen ymgynghori ar dudalen 76. Ni fyddai adleoli Ysgol Mynydd Bychan i safle Gladstone yn unig yn darparu digon o gapasiti i gefnogi'r twf na'r ysgol.
60. Mae'r nifer sy'n manteisio ar leoedd yn y ddarpariaeth Saesneg, ar hyn o bryd, wedi'i lledaenu'n eang drwy'r ardal, a cheir llawer o ysgolion Saesneg yn yr ardaloedd ehangach. Mae'r nifer sy'n manteisio ar leoedd cyfrwng Cymraeg ar hyn o bryd wedi'i ganolbwyntio ar ran ogleddol y dalgylch, yn agos at safle presennol Ysgol Mynydd Bychan a safle Allensbank. Ar hyn o bryd, mae'r pellteroedd teithio i ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg amgen yn sylweddol. Mae

yna alw mawr hefyd am leoedd cyfrwng Cymraeg mewn ysgolion cyfagos i'r gogledd o'i dalgylch, gydag ychydig o leoedd gwag ar y cyfan.

61. Mae lleoli darpariaeth cyfrwng Saesneg ar y safle a rennir gan Ysgol Gynradd Gladstone ac Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica, a darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar safle Allensbank yn golygu y caiff lleoedd eu dosbarthu'n fwy priodol ar gyfer rowndiau derbyn cyfredol a'r dyfodol.
62. Mae gan adeilad Ysgol Gynradd Gladstone gapasiti asesedig o hyd at 270 a allai ganiatáu ar gyfer Nifer Derbyn Cyhoeddedig o hyd at 38 o leoedd fesul grŵp blwyddyn. Ni fyddai hyn yn ddigon i gefnogi ehangu Ysgol Mynydd Bychan ac ni fyddai'n darparu trefniadaeth effeithlon o leoedd ysgol. Byddai'r cynnig hwn hefyd yn gadael safle presennol Ysgol Mynydd Bychan yn wag, gan ddileu llawer o leoedd mewn ysgolion cynradd a lleihau hyblygrwydd ar gyfer darpariaeth ysgolion pe bai'r boblogaeth yn cynyddu eto yn y dyfodol.
63. Gallai newidiadau i ddalgylchoedd roi cydbwysedd rhwng nifer y lleoedd sydd ar gael, a'r galw a ragwelir am leoedd, a byddai'n caniatáu cynnydd cyfyngedig yn y nifer sy'n derbyn y cynnig.
64. Fodd bynnag, ni fyddai'r lefel a ragwelir o leoedd gwag yn ddigonol i gynyddu'r nifer a ymgwymerir i addysg Gymraeg yn sylweddol yn y tymor hwy, er mwyn bodloni twf wedi'i dargedu Caerdydd fel y'i nodir yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) sydd wedi'i gymeradwyo yng Nghaerdydd.
65. Er y gallai newidiadau i'r dalgylchoedd wella cydbwysedd lleoedd, mae'n bosibl na fyddai'r newidiadau hyn yn unig yn cefnogi twf yn y hirdymor ac ni fyddai'n cynrychioli cyfraniad digonol tuag at gyrraedd y targed twf sydd wedi'i nodi yn CSCA Caerdydd.
66. Mae'r cyfeiriad at '*ehangu graddol*' ar dudalen 80 o'r ddogfen ymgynghori yn ymwneud ag ehangu Ysgol Mynydd Bychan yn raddol fel unig ddefnyddiwr safle presennol Ysgol Gynradd Allensbank, ac nid rhannu ysgolion ar draws safleoedd fel y cyflwynwyd yn ymgynghoriad 2021. Pe bai ehangu arfaethedig Ysgol Mynydd Bychan yn bwrw ymlaen, byddai'r cynnydd yn y nifer derbyn yn berthnasol i'r grŵp Derbyn yn y lle cyntaf.

Ymateb Aelod Lleol – Cathays

67. Cyflwynodd y Cynghorydd Weaver ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)
 - *Nid wyf wedi dewis opsiwn penodol fel y'i cefnogir neu nas cefnogir, mae gan bob un fanteision a chyfleoedd yn ogystal â risgiau. Mae yna ychydig o bwyntiau yr hoffwn iddynt gael eu hystyried fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau, yn seiliedig ar y trafodaethau a gawsom gyda Chorff Llywodraethu Ysgol Gynradd Gladstone. Mae'r CLI yn gwybod bod llawer o rieni wir yn gwerthfawrogi diwylliant ac ethos yr ysgol a gwaith caled a rhagoriaeth y staff, ac yn ddealladwy mae'r cynigion hyn wedi creu rhywfaint o bryder y gellid tarfu ar hyn.*

- *Rydym yn deall yr angen i drefniadaeth ysgolion ddarparu niferoedd priodol o leoedd cyfrwng Cymraeg a Saesneg i deuluoedd lleol, ond mae hwn yn amlwg yn gyfnod sensitif a heriol i staff, rhieni a chymuned gyfan yr ysgol.*
- *Hoffwn bwysleisio, wrth ystyried yr opsiwn gorau, y dylai'r Cyngor gyfeirio at nodau 'Caerdydd 2030', yn enwedig wrth gau'r bwlch cyrhaeddiad.*
- *Mae ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg yn yr ardal hon yn rhannu nodweddion demograffig tebyg, gyda lefelau uchel o ddisgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim, gyda Saesneg fel iaith ychwanegol ac mae nifer o wahanol ieithoedd cyntaf yn cael eu siarad gan deuluoedd yr ysgolion, ac mae gan bob garfan o ddisgyblion symudol a thros dro.*
- *Rwy'n credu y dylid ystyried y ffactorau hyn wrth benderfynu ar yr opsiwn gorau, a dylai canlyniad clir y broses hon fod i wella hyd yn oed ymhellach y cynnig addysg i'r disgyblion hynny. Dyma'r garfan union o ddisgyblion y mae angen i ni fod yn buddsoddi ynddynt i gau'r bwlch cyrhaeddiad hwnnw, a dylai hyn fod yn ffactor hanfodol wrth benderfynu pa opsiwn sydd orau - a dylid sicrhau bod adnoddau angenrheidiol ar gael i sicrhau gwelliant i'r disgyblion hyn.*
- *Gallaf weld y gallai lleoli naill ai un ysgol AALI neu ddwy ysgol AALI ffederal ar safle Gladstone ddod â rhai cyfleoedd arbedion maint ac effeithlonrwydd wrth ddyrannu adnoddau a allai gefnogi rhywfaint o'r gwelliant hwn.*
- *Hoffwn bwysleisio hefyd bod y broses hon yn peri gofid a phryder i staff mewn ysgolion a allai fod yn ffederaleiddio neu'n cyfuno, a rhaid gwneud popeth posibl i gefnogi lles staff yn ystod y broses hon. Hoffwn weld y broses fwyaf syml a chdir bosibl pe bai ysgolion yn ffederaleiddio neu'n cyfuno, er mwyn rhoi'r sicrwydd mwyaf a chyflymaf posibl i staff am eu sefyllfa.*
- *Mae Gladstone yn ysgol ardderchog, fel y gwelir yn yr ymweliad diweddaraf gan Estyn, gyda diwylliant cynhwysol a chroesawgar. Mae rhieni plant yr ysgol wedi mynegi eu cefnogaeth gref i ddiwylliant ac ethos yr ysgol. Os dewisir ffederasiwn neu uno fel yr opsiwn a ffefrir, rwy'n gobeithio y gellir adlewyrchu hanes ac ethos Gladstone ac Allensbank yn yr ysgol/ysgolion yn y dyfodol, a'u cydnabod mewn rhyw ffordd, i adlewyrchu eu presenoldeb hirsefydlog a phwysig ym mywydau cymaint o deuluoedd yn yr ardal hon, ac i dawelu meddyliau rhieni disgyblion sydd yn yr ysgolion ar hyn o bryd y bydd diwylliannau ac arferion cadarnhaol, croesawgar, llwyddiannus iawn yr ysgolion yn parhau.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

68. Mae'r Cyngor yn cydnabod barn y Cyngorydd Weaver ar rinweddau cyffredinol y newidiadau arfaethedig.

69. Roedd cefnogaeth rhieni i'r holl ysgolion a gynhwyswyd yn y newidiadau arfaethedig yn nodwedd nodedig o'r ymgynghoriad.
70. Fel y nodir ym mharagraff 11 a pharagraff 12, mae'r Cyngor wedi ymrwymo i gefnogi dysgwyr mwyaf agored i niwed Caerdydd ac mae sicrhau bod cyllid ar gyfer addysg yn cael ei dargedu tuag at brofiadau a chyfleoedd dysgu ochr yn ochr â chefnogaeth i deuluoedd yn hanfodol.
71. Er mwyn cyflawni hyn, rhaid i'r Cyngor sicrhau bod cydbwysedd priodol yn y nifer a mathau o leoedd ysgol sy'n gwasanaethu pob ardal, gyda lefel ddigonol o leoedd dros ben. Rhaid i bob darpariaeth ysgol a gynigir ddiwallu anghenion amrywiol y cymunedau y maent yn eu gwasanaethu. Rhaid i'r Cyngor wneud y mwyaf o botensial ei staff addysgu a dysgu er mwyn sicrhau'r defnydd gorau o'u talent, a thrwy hynny sicrhau'r effaith fwyaf ar gyfleoedd a deilliannau dysgwyr ar gyfer pawb.
72. Mae nifer y lleoedd cynradd sydd ar gael mewn cymunedau presennol yng Nghaerdydd yn ddigon i ddarparu ar gyfer yr holl ddisgyblion, ond amcanestynnir y bydd lefel y lleoedd gwag yn cynyddu.
73. Byddai cynigion i gydbwyso capasiti ysgolion yn well yn erbyn y rhagolygon o ran y lleoedd sydd eu hangen yn cynnig defnydd mwy effeithiol o adnoddau ariannol yr ysgolion. Byddai hyn yn caniatáu i ysgolion ddefnyddio cyfran uwch o'u cyllideb ar gyfer addysgu a dysgu.
74. Mae'r opsiynau a gyflwynwyd yn cefnogi defnydd mwy effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac hefyd yn ceisio cynyddu effeithiolrwydd ysgolion a lleihau'r anghydraddoldebau o ran cyflawniad rhwng ardaloedd, grwpiau ac unigolion breintiedig a rhai difreintiedig.
75. Fel y nodir ym mharagraff 27 a pharagraff 28, byddai Opsiwn 1 yn darparu patrwm mwy cynaliadwy yn economaidd o ddarpariaeth ysgolion dros y tymor hir ac yn cefnogi ysgolion i fod yn gynaliadwy yn ariannol mewn patrwm gwell o ddarpariaeth drwy uno. Byddai'r opsiwn hwn yn caniatáu i ysgolion ddyrannu cyfran uwch o'r gyllideb i addysgu a dysgu, a thrwy hynny gadw a chynyddu cyfleoedd i ddysgwyr, darparu gwell cydbwysedd rhwng y lleoedd ysgol gynradd cyfrwng Saesneg a Chymraeg sydd ar gael a chynnal y nifer presennol o leoedd ysgol cyfrwng Saesneg sy'n gwasanaethu'r ardal.
76. Mae'r Cyngor yn ymwybodol o'r effaith ar staff yn yr ysgolion dan sylw ac mae Gwasanaeth Adnoddau Dynol y Cyngor wedi ymrwymo i barhau i weithio'n uniongyrchol gyda'r ysgolion dan sylw, a gydag undebau llafur, i sicrhau bod staff yn cael cymorth drwy'r broses newid. Mae Gwasanaeth Adnoddau Dynol y Cyngor wedi cynnig cyfarfodydd â staff yr ysgolion ac mae'r cynnig wedi'i dderbyn gan y rhai yn Ysgol Gynradd Gladstone.

Estyn

77. Cyflwynodd Estyn ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb yn Atodiad 10)

- *Barn Estyn yw bod bob un o'r tri chynnig yn debygol o leiaf o gynnal safon y ddarpariaeth addysg yn yr ardal.*
- *Mae'r cyngor wedi rhoi rhesymeg resymol dros awgrymu'r newidiadau a nodir yn y tri opsiwn. Mae hyn yn bennaf er mwyn darparu cydbwysedd priodol o leoedd ysgol cyfrwng Cymraeg a Saesneg. Dangosodd ymgynghoriad blaenorol bod yna gefnogaeth ar y cyfan i ehangu addysg cyfrwng Cymraeg, er bod materion eraill wedi cael eu codi. Mae'r opsiynau presennol yn mynd i'r afael â'r materion a lywiodd yr ymgynghoriad cynharach.*
- *Mae'r cyngor wedi rhoi disgrifiadau manwl addas o'r opsiynau, gan dynnu sylw at y tebygrwydd a'r gwahaniaethau rhwng pob un. Mae hefyd wedi darparu dyddiadau allweddol yn briodol ar gyfer y gweithdrefnau statudol sy'n ymwneud â'r cynnig ac wedi nodi y byddai'r newidiadau arfaethedig yn dod i rym o fis Medi 2025. Mae'r cyngor yn cyfeirio'n gywir at y ffaith y byddai'r opsiwn i gau dwy ysgol, a sefydlu ysgol newydd, yn golygu bod angen sefydlu corff llywodraethu dros dro cyn agor yr ysgol newydd fwy o faint.*
- *Mae'r cyngor wedi nodi'n glir y buddion i rannau gwahanol o bob opsiwn. Mae hefyd wedi darparu'r anfanteision cyffredin sy'n gysylltiedig â phob agwedd ar opsiwn un ac opsiwn dau ac ar wahân wedi darparu anfanteision posibl opsiwn tri.*
- *Mae'r cyngor wedi nodi'n briodol y prif risgiau sy'n gysylltiedig â'r opsiynau. Mae'n ymddangos bod gan y cyngor brosesau lliniaru addas ar waith i reoli'r risgiau hyn.*
- *Mae'r cyngor wedi ystyried rhai opsiynau gwahanol. Mae wedi darparu esboniadau rhesymol pam na chafodd yr opsiynau hyn eu hystyried.*
- *Mae'r cyngor wedi cyflwyno gwybodaeth addas am effaith yr opsiynau ar drefniadau teithio i ddysgwyr.*
- *Mae'r cyngor wedi rhoi dadansoddiad manwl o ddata sy'n cynnwys nifer y disgyblion sydd ar y gofrestr ym mhob un o'r ysgolion yr effeithir arnynt a hefyd niferoedd a rhagolygon hanesyddol ar gyfer y blynyddoedd nesaf. Mae'r data hwn yn dangos bod nifer sylweddol o leoedd gwag yn gyffredinol yn yr ysgolion cyfrwng Saesneg y rhagwelir y byddant yn parhau dros y blynyddoedd nesaf.*
- *Mae'r cyngor yn datgan yn gywir y byddai'r opsiynau'n cael effaith gadarnhaol ar yr iaith Gymraeg gyda chynnydd yn nifer y lleoedd cynradd Cymraeg sydd ar gael ar gyfer yr oedran cynradd.*
- *Mae'r cyngor wedi ystyried costau ariannol pob opsiwn ac unrhyw arbedion posibl.*
- *Mae'r cyngor wedi ystyried effaith yr opsiynau ar ddisgyblion sy'n derbyn prydau ysgol am ddim, disgyblion â Saesneg fel iaith ychwanegol, disgyblion lleiafrifoedd ethnig a disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae wedi cyflwyno data sy'n dangos niferoedd y disgyblion hyn ym mhob un o'r*

ysgolion. Ar gyfer pob un o'r grwpiau hyn o ddisgyblion, mae'n dod i'r casgliad yn rhesymol nad oes unrhyw wybodaeth ar gael sy'n awgrymu y byddai'r opsiynau yn cael effaith negyddol ar ddarpariaeth. Mae hefyd wedi darparu un asesiad effaith, asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb ac asesiad o'r effaith ar y gymuned sydd i gyd yn ymddangos yn berthnasol ac yn ddilys.

- Mae'r cyngor wedi ystyried y tarfu posibl ar ddisgyblion wrth weithredu'r newidiadau arfaethedig. Byddai swyddog arweiniol y prosiect yn gweithio gyda chyrff llywodraethu'r ysgolion i ddatblygu rhaglen fuddsoddi fyddai'n cynnwys trefniadau pontio a chefnogi lles disgyblion a staff. Byddai mwy o waith sy'n tarfu'n cael ei wneud yn ystod gwyliau'r ysgol lle bynnag y bo modd. Byddai ehangu arfaethedig Ysgol Mynydd Bychan yn cael ei gyflwyno'n raddol a gallai rhannau o'r ddau adeilad fod ar gau i'r staff wrth i'r gwaith gael ei wneud.

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

78. Mae'r Cyngor yn cydnabod casgliadau Estyn ar rinweddau cyffredinol y cynigion.
79. Er na wnaeth Estyn roi barn ar opsiwn a ffeirir, nodir bod y safbwyntiau a fynegwyd yn cydnabod cyflwyniad llawn a manwl o bob agwedd ar y newidiadau arfaethedig.

Ymateb Aelod o'r Senedd

80. Cyflwynodd Julie Morgan AoS ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)
- *Mae'n amlwg bod cynnydd wedi bod yn y galw am addysg Gymraeg a pholisi Llywodraeth Cymru yw ceisio ateb y galw hwnnw a cheisio cyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae'n ddealladwy felly bod cynlluniau'n cael eu hystyried i ganiatáu cynnydd yn nifer y plant sy'n gallu mynychu Ysgol Mynydd Bychan. Mae'n anffodus iawn nad oes modd ehangu'r ysgol ar y safle presennol ond mae'n ymddangos yn glir nad oes digon o le i ddarparu ar gyfer dosbarthiadau ychwanegol yno.*
 - *Mae i'w groesawu y gallai Ysgol Mynydd Bychan ehangu i'r maint hwnnw ond mae pryder y byddent yn symud i adeilad hŷn sydd wedi'i restru ac felly mae'n bosibl y byddant yn cael eu hatal rhag cyflawni'r gwelliannau y byddent yn dymuno eu gweld. Rwy'n ymwybodol na roddwyd caniatâd yn y gorffennol ar gyfer drysau sy'n agor i'r ardal allanol ac rwy'n deall na fydd CADW nawr yn ystyried cynlluniau penodol tan ar ôl i'r ymgynghoriad ddod i ben. Mae pryder hefyd na fydd y gofod awyr agored yn ddigonol ar gyfer maint cynyddol Ysgol Mynydd Bychan.*
 - *Mae Opsiwn 1 yn cynnwys uno Ysgolion Cynradd Allensbank a Gladstone i sefydlu Ysgol Gynradd Saesneg newydd â 420 o leoedd gyda darpariaeth feithrin ar y safle presennol a rennir gan Ysgol gynradd Gladstone ac Ysgol Gynradd Santes Monica Mae'n ymddangos mai dyma'r opsiwn a ffeirir gan Ysgol Allensbank, os oes rhaid iddynt symud. Mae adeilad Allensbank wedi*

cael ei orchuddio â sgaffaldau ac mae cryn dipyn o waith atgyweirio wedi bod yn digwydd dros y pedair blynedd diwethaf. Yn aml, bu'n rhaid symud plant i safle gwahanol o fewn yr adeilad wrth i'r gwaith fynd yn ei flaen. Yn naturiol mae hyn wedi bod yn anodd i'r staff a'r plant ond roedden nhw wedi gobeithio yn y pen draw y bydden nhw o leiaf wedi elwa ar y gwelliannau. Byddan nhw bellach yn colli'r budd hwnnw, pan fyddan nhw'n symud allan.

- *Byddai Opsiwn 2 yn golygu bod plant Allensbank yn symud i'r safle sy'n cael ei feddiannu ar hyn o bryd gan Ysgol Gynradd Santes Monica, ond mae pryderon na fyddai'r gofod yn ddigon mawr i holl blant Allensbank felly efallai y bydd yn rhaid i rai fynd i ysgol Gladstone ac nid yw hyn yn ymddangos yn ddymunol.*
- *Rwy'n ymwybodol bod rhai rhieni yn teimlo, trwy gynnig y tri opsiwn, bod yr iaith Gymraeg yn cael ei ffafrio dros y Saesneg. Rwy'n cefnogi hyrwyddo'r Gymraeg ac mae'n amlwg bod galw mawr amdani. Fodd bynnag, yn ysgol Allensbank, maent wedi llwyddo i wella eu sgôr dros y blynyddoedd ac wedi gweithio'n dda iawn gyda llawer o blant o wahanol gymunedau ethnig a rhyngddynt, mae'r plant yn siarad dros 30 o ieithoedd gwahanol. Mae'n bwysig nad yw llwyddiant yr ysgol yn cael ei wanhau gan y symudiadau arfaethedig hyn.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

81. Mae'r Cyngor yn croesawu cefnogaeth yr Aelod o'r Senedd i ehangu darpariaeth cyfrwng Cymraeg.
82. Mae materion yn ymwneud â gwelliannau i safle Ysgol Gynradd Allensbank yn cael sylw ym mharagraffau 49 – 56.
83. Mae digon o le awyr agored ar gael ar safle Ysgol Gynradd Allensbank i ddarparu ar gyfer Ysgol Mynydd Bychan fwy. Mae gan safle presennol Ysgol Mynydd Bychan ddarpariaeth awyr agored o tua 1100m²; mae gan safle Ysgol Gynradd Allensbank ddarpariaeth awyr agored o tua 2000m² gyda'r opsiwn am fwy o le awyr agored os caiff unrhyw ran o'r ddarpariaeth maes parcio bresennol o tua 600m² ei hail-bwrpasu.
84. Cydnabyddir bod y gwaith i gynnal adeiladwaith adeilad yr ysgol wedi effeithio ar rediad Ysgol Gynradd Allensbank o ddydd i ddydd, ond mae'r gwaith hwn wedi'i wneud fel gwaith cyflwr ac addasrwydd â blaenoriaeth i sicrhau iechyd a diogelwch adeiladau'r ysgol. Mae gwaith tebyg yn cael ei wneud ar safle Ysgol Gynradd Gladstone/Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica, ac os bydd Opsiwn 1 neu Opsiwn 2 yn cael ei ddatblygu, byddai'r plant sy'n mynychu Ysgol Gynradd Allensbank ar hyn o bryd yn elwa ar hyn.
85. Mae safle presennol Ysgol Gynradd Gladstone / Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica yn gyffredinol yn gallu darparu lle ar gyfer hyd at 420 o ddisgyblion gyda dosbarth meithrin. Fodd bynnag, gan na allai adeilad Santes Monica ddarparu ar gyfer 210 o ddisgyblion ar ei phen ei hun, byddai'n rhaid i Gyrrff Llywodraethu Allensbank a Gladstone (neu'r Corff Llywodraethu unigol, pe

bai'n cael ei ffedereiddio) ystyried a chytuno ar y ffordd orau o ddefnyddio'r llety sydd ar gael i fodloni gofynion gweithredol pob ysgol. Ni fyddai Opsiwn 2 yn adleoli Allensbank i safle presennol Santes Monica yn unig.

86. Cydnabyddir gwaith Ysgol Gynradd Allensbank ac ysgolion eraill yr ardal i gefnogi plant o wahanol gymunedau ethnig ag ystod eang o ieithoedd cartref yn llwyddiannus ac mae'r Cyngor yn ei nodi'n gryfder yr ysgolion hyn. Mae'r newidiadau arfaethedig wedi'u cyflwyno i ddarparu ffordd briodol o gydbwysu'r cyflenwad a'r galw am ddarpariaeth cyfrwng Saesneg a chyfrwng Cymraeg yn yr ardal, a byddai'n ffordd fwy effeithiol ac effeithlon o ddefnyddio adnoddau.

Undeb Addysg Cenedlaethol (UAC)

87. Cyflwynodd yr Undeb Addysg Cenedlaethol (UAC) ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

- *Rydym yn falch o weld bod y safon dda o addysg ym mhob ysgol dan ystyriaeth wedi cael ei chydabod.*
- *Er ein bod yn gwerthfawrogi bod llawer o'r cynigion yn cynnig cyfleoedd gwell ar gyfer cydweithredu a datblygiad proffesiynol i staff ac o bosibl ehangu cyfleoedd dysgu i blant, nodwyd gan ein haelodau bod y cynigion hyn ar gyfer newid yn dod ar adeg pan mae'r holl ysgolion newydd ddod allan o bandemig COVID, a'i oblygiadau ar gyfer lleihau gwytnwch staff a'r cynnydd yn anghenion disgyblion a theuluoedd yn parhau.*
- *Dywedwyd hefyd bod staff mewn rhai lleoliadau wedi bod ar daith uwch a chyflym i wella ysgolion trwy gydol y cyfnod, gan arwain at adroddiadau cadarnhaol iawn gan ESTYN, yn y gobaith y byddai hyn yn arwain at ddyfodol diogel a sefydlog i bawb. Erbyn hyn mae'r staff hyn yn dweud eu bod yn teimlo'n agored iawn i niwed a bod y gwaith y maen nhw'n ei wneud yn cael ei danbriso.*
- *Byddem yn disgwyl i'r rhai sy'n cynnig newid fod yn ystyriol o'r cyd-destun y mae'r newid yn cael ei awgrymu ynddo, ac i sicrhau bod cymorth priodol i staff yn cael ei roi ar waith yn ystod bob cam, pe bai cynlluniau'n cael eu datblygu.*
- *Rydym yn falch bod gan ALI Caerdydd ymrwymiad sydd wedi'i gyhoeddi'n dda i beidio â diswyddo'n orfodol lle bynnag y bo modd, ond nodwn hefyd nad oes posibilrwydd datganedig o drosglwyddo staff yn uniongyrchol pe bai unrhyw un o'r ysgolion yn cau, gan adael cyflogaeth barhaus staff mewn perygl. ... Byddem yn disgwyl i'r cyflogwr/cyflogwyr sicrhau bod swyddi a bywoliaeth staff presennol sy'n dymuno cael eu cyflogi mewn unrhyw ffurf newydd o ddarpariaeth yn cael eu diogelu a bod staff yn cael eu diogelu cyn belled ag y bo modd rhag niwed yn ystod unrhyw broses ailstrwythuro.*
- *mae'r safleoedd ysgol hyn wedi bod yn destun gwaith atgyweirio sylweddol a pharhaus dros y blynyddoedd diwethaf, ac mae staff wedi mynegi siom na fyddant efallai'n cael mwynhau'r adeiladau gwell yn dilyn y blynyddoedd o weithio o dan amodau swnllyd ac o darfu.*

- *Mae pryder hefyd, pe bai cynlluniau'n cael eu datblygu, y byddai hyn yn golygu cyfnodau pellach o amharu estynedig tra bod adeiladau'r ysgolion yn cael eu haddasu ymhellach i gyd-fynd ag anghenion unrhyw un o'r patrymau arfaethedig. Mae potensial hefyd i waith o'r fath rwystro datblygiad addysgol pellach yr ysgolion yn y tymor byr.*
- *dangoswyd yn y gorffennol bod effaith dechrau ymgynghoriad ar ddiwygio darpariaeth addysgol yn y gorffennol yn meddu ar y potensial i darfu ar daith wella'r ysgolion dan sylw, oherwydd creu ansicrwydd. Gall ansicrwydd o'r fath achosi i rieni ddewis anfon eu plant i ysgolion eraill lle mae'r dyfodol yn hysbys ac na fydd yn destun yr un ansicrwydd/tarfu. Gallai hyn effeithio ar y niferoedd sy'n dechrau yn y dosbarth derbyn, ond hefyd ar ddisgyblion sy'n mynychu ar hyn o bryd, yn enwedig ysgolion Allensbank a Gladstone, lle mae'r cynigion yn cynnwys symud safle a newidiadau i strwythurau staffio ac arweinyddiaeth yr ysgolion.*
- *Mae yna ofnau y byddai hyn yn sbarduno ymateb negyddol i'r gadwyn o ostyngiad yn nifer y disgyblion gan arwain at waethygu'r heriau ariannol yn y tymor byr, gan arwain at ddyfodol llai cynaliadwy ar gyfer darpariaeth cyfrwng Saesneg yn gyffredinol. Os yw teuluoedd yn gadael y dalgylch, byddai hyn yn arwain at gyfnod o ansefydlogrwydd ariannol p'un a oes unrhyw newid neu ffederasiwn neu uno. Pa amddiffyniadau allai'r ALI eu rhoi ar waith yn ystod unrhyw gyfnod pontio i wrthsefyll effaith anawsterau posibl o'r fath?*
- *Mae'n rhaid cynllunio trefniadau ar gyfer unrhyw gyfnod o newid/pontio yn dda a'u cefnogi'n briodol i sicrhau na chollir y gwelliannau addysgol presennol, neu fod rhagolygon yr holl ysgolion yn y dyfodol yn cael eu hystyried yn llai cadarnhaol yng ngolwg rhanddeiliaid allanol fel Consortiwm Canolbarth y De neu Estyn. Byddai hyn yn anodd i'r holl staff sydd wedi gwneud cymaint o ymdrech i gyflawni eu sgorau da presennol.*
- *Rydym yn falch bod y cynigion yn cadw'r holl adeiladau sy'n cael eu defnyddio ar hyn o bryd, ac y bydd eu defnydd yn y dyfodol fel ysgolion cynradd. Mae'r adeiladau hyn yn allweddol nid yn unig i addysg y plant y maent yn eu gwasanaethu, ond hefyd i'w teuluoedd a'r cymunedau y maent yn eu cynrychioli. Mewn ardaloedd lle mae llawer iawn o amrywiaeth ieithyddol ac ethnig fel hyn, ni ddylid amcangyfrif yn rhy isel pwysigrwydd croesawu yn y gymuned i ysgolion wrth ddathlu amrywiaeth a datblygu ymdeimlad o gydlyniant cymunedol. Mae gan ysgolion fel Santes Monica, Allensbank a Gladstone genedlaethau o brofiad o wneud hyn, a rhaid i unrhyw gynig am newid ystyried sut y gellir effeithio ar hyn naill ai'n gadarnhaol neu'n negyddol.*
- *Rydym yn gwerthfawrogi na fydd modd hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg ymhellach yn yr ardal hon nes y bydd safle addas yn cael ei nodi, ac rydym yn gwerthfawrogi mai dim ond o ganlyniad i bolisi Cenedlaethol y mae ALI Caerdydd wedi ymrwymo iddo y bydd cyllid ychwanegol ar gael ac yn cael ei wario ar ehangu addysg cyfrwng Cymraeg.*

- *Mae'r ddau faes y bydd angen eu hystyried ymhellach yn ymwneud â'r gostyngiad presennol yng nghyfraddau genedigaethau a nodwyd sy'n effeithio ar niferoedd mynediad i'r dosbarth derbyn, gan gynnwys y rhai yn Ysgol Mynydd Bychan y mae gan eu dosbarth derbyn leoedd gwag ar hyn o bryd, a'r ymgyrch tuag at gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.*
- *gellir ond cyflawni'r cynlluniau i gyrraedd targed Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 os ydym yn cefnogi dysgu'r Gymraeg i bawb yn y gweithlu addysg. Byddem yn annog y cynigion i gynnwys ystyried datblygu unrhyw gyfleoedd ar gyfer sgiliau Cymraeg y rhai y tu hwnt i leoliad cyfrwng Cymraeg ym maes defnyddio'r Gymraeg mewn addysg, gan ein bod yn gweld y cyfleoedd ar gyfer hyfforddi'r gweithlu yn hanfodol i ysgolion Caerdydd chwarae eu rhan wrth helpu'r ALI i gyflawni eu targedau yn y maes hwn.*
- *ystyried yn ofalus ai ysgol cyfrwng Cymraeg dwy ffrwd yn hytrach nag 1.5 yw'r gorau yn y tymor canolig i sicrhau nad oes gormod o leoedd gwag yn cael eu creu, gan arwain at brofi pwysau ariannol, yn enwedig yng ngoleuni tueddiadau genedigaethau. Yn wir, gall fod yn bosibl ym mlynnyddoedd cynnar unrhyw ehangu, lle nad yw'r niferoedd ar gyflenwad llawn, i ddefnyddio unrhyw leoedd gwag ar gyfer datblygu sgiliau'r Gymraeg ar gyfer y gweithlu addysg ehangach yng Nghymru, a'r gymuned leol.*
- *Rydym yn croesawu'r potensial i wella proffil amrywiaeth ethnig Ysgol Mynydd Bychan, ond oherwydd tebygrwydd cyfeiriadau'r rhai sy'n mynychu'r ysgol honno a'r rhai sy'n mynychu Allensbank a nodwyd yn yr ymgyngoriad, rydym yn disgwyl na fydd hyn yn cael ei newid trwy adleoli'r ysgolion yn unig. Bydd gwaith pellach, fel yr hyn sy'n cael ei wneud gyda grwpiau Lleiafrifoedd Ethnig fel yr amlinellir yn y CSCA yn allweddol i unrhyw welliannau.*
- *Roeddem yn falch bod lefelau symudedd disgyblion wedi'u cynnwys yng nghefnidir y cynigion. Byddem yn disgwyl y bydd digon o leoedd i ddisgyblion yn cael eu darparu, yn enwedig yn achos Santes Monica, i ddarparu'r hyblygrwydd angenrheidiol sydd ei angen.*
- *Er bod arbedion posibl wedi'u nodi yn yr opsiwn ffederasiwn/cydweithio agosach rhwng Gladstone ac Allensbank, byddai angen rhoi sicrwydd pellach na fydd y cynnig hwn yn golygu 'man canol' ar hyd y llwybr tuag at y posibilrwydd o gau un neu'r ddwy ysgol sy'n rhan o gynnydd yn y dyfodol. Os rhoddir y sicrwydd hwn, gall wneud yr opsiwn hwn yn fwy deniadol i ymgyngoreion gan ei fod yn cadw dwy ysgol adnabyddus yng Nghaerdydd, wedi'u trwytho yn hanes a datblygiad cymuned Cathays, ac yn caniatáu i'r ddwy hunaniaeth unigryw barhau.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

88. Cydnabyddir ymrwymiad a gwaith staff ym mhob ysgol yn ystod cyfnod pandemig Covid-19 ac yna yn y cyfnod adfer. Mae'r newidiadau arfaethedig wedi'u cyflwyno o fewn cyd-destun cwmparhaus yn y gyfradd genedigaethau a newidiadau i batrymau mudo yn y ddinas, yr angen i gydbwyso capasiti ysgolion yn well gyda'r rhagolygon manteisio ar leoedd i ganiatáu defnydd mwy

effeithiol o adnoddau ariannol yr ysgolion gyda chyfran fwy o gyllidebau ysgolion ar gael ar gyfer addysgu a dysgu ac ymrwymadau polisi cenedlaethol.

89. Mae'r Cyngor yn ymwybodol o'r effaith ar staff yn yr ysgolion dan sylw ac mae Gwasanaeth Adnoddau Dynol y Cyngor wedi ymrwymo i barhau i weithio'n uniongyrchol gyda'r ysgolion dan sylw, a gydag undebau llafur, i sicrhau bod staff yn cael cymorth drwy'r broses newid.
90. Mae strwythur staffio ysgolion yn cysylltu'n uniongyrchol â nifer y disgyblion ar y gofrestr ac mae unrhyw benderfyniadau a wneir ynghylch staffio yn fater i'r Corff Llywodraethu perthnasol gan ystyried yr adnoddau ariannol sydd ar gael.
91. Lle mae nifer uwch na'r angen o leoedd mewn ysgol, mae'n rhaid defnyddio rhai adnoddau mewn modd aneffeithlon a gellid eu defnyddio'n well i wella ansawdd addysg pob dysgwr. Ynghyd â hyn mae'r anawsterau sy'n gysylltiedig â gweithredu ysgol gynradd sydd â chyfran uchel o'i lleoedd heb eu llenwi. Mae ysgolion llai, a'r rhai sydd â chyfran uwch o leoedd heb eu llenwi, yn fwyaf tebygol o wynebu anawsterau ariannol.
92. Mae Tabl 1 isod yn nodi sefyllfa gyllidebol yr ysgolion lle cynigir newidiadau.

Ysgol	Balans a ddygwyd ymlaen Ebrill 2022	Cyllideb Gymeradwy'r Llywodraethwyr 2022/23	Balans a ddygwyd ymlaen Ebrill 2023	Cyllideb Gymeradwy'r Llywodraethwyr 2023/24
	£	£	£	£
Allensbank	23,757	-132,301	-50,628	-274,788
Gladstone	84,651	0	-39,428	-164,920
Y Santes Monica	41,804	0	34,320	-66,726
Ysgol Mynydd Bychan	170,220	86,286	118,001	17,057

93. Mae nifer cyfunol y disgyblion sy'n cofrestru yn Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone wedi gostwng yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gan gyd-fynd â'r niferoedd is sy'n cael eu derbyn i addysg gynradd ledled y ddinas, a rhagwelir y bydd hyn yn parhau tan o leiaf 2025/2026.
94. Mae'r rhan fwyaf o gyllideb ysgol yn cael ei dyrannu i staffio. Mewn cyfnod o leihau nifer y disgyblion sy'n cael eu derbyn i ysgolion cynradd, a phan fo angen i ysgolion nodi arbedion o fewn eu cyllidebau unigol er mwyn mynd i'r afael â'r diffyg yn y gyllideb, gall nifer y staff a gyflogir leihau p'un a yw cynigion i ad-drefnu yn cael eu datblygu ai peidio.
95. Un o ddyheadau allweddol y Cyngor yw sicrhau cyn lleied â phosibl o ostyngiadau yn nifer y staff drwy adleoli cynifer â phosibl yn hytrach nag ymddiswyddo gwirfoddol neu orfodol. Felly, mae'r Cyngor yn ymrwymedig i sicrhau cynifer o gyfleoedd â phosibl i staff ysgolion i sicrhau cyflogaeth mewn

ysgolion eraill yng Nghaerdydd trwy adleoli i swyddi gwag mewn ysgolion eraill yng Nghaerdydd.

96. Mae'r cynnig i gau Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn ffurfiol a sefydlu ysgol gynradd dau ddosbarth mynediad newydd (Opsiw 1) yn rhoi staff mewn perygl o ddiswyddiadau a byddai angen rheoli hyn yn unol â'r Polisi Adleoli a Diswyddo Ysgolion.
97. Mae nifer y rolau addysgu a dysgu sydd eu hangen mewn ysgol gynradd mynediad dau ddosbarth mynediad yn debyg i'r swm sydd ei angen ar gyfer dwy ysgol gynradd ag un dosbarth mynediad. Fodd bynnag, byddai'r math a'r nifer o rolau sydd eu hangen yn ddibynnol ar nifer y disgyblion sydd ar y gofrestr ac ar sefyllfa cyllideb yr ysgol.
98. Lle mae rolau'n cael eu dyblygu, e.e. swyddi Pennaeth a Dirprwy Bennaeth, staff gweinyddol ac ystadau, disgwylir y byddai gostyngiad yn nifer y rolau sydd eu hangen yn gyffredinol.
99. Byddai sefydlu ysgol newydd yn golygu bod angen sefydlu Corff Llywodraethu dros dro i oruchwyllo'r gwaith o ddatblygu strwythur staffio priodol a phenodiadau i hwn. Byddai penodiadau i'r ysgol newydd, ac eithrio rôl y Pennaeth a'r Dirprwy Bennaeth, a fyddai'n destun hysbyseb genedlaethol yn unol â gofynion cyfreithiol, yn cael eu neilltuo yn y lle cyntaf i staff presennol Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn amodol ar gytundeb y Corff Llywodraethu dros dro.
100. Byddai Opsiw 2 ac Opsiw 3 yn caniatáu i Gyrrff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone ystyried gweithio ar y cyd neu sefydlu ffederasiwn ffurfiol.
101. Gallai ffederasiwn arwain at ostyngiad yn nifer y rolau arwain yn gyffredinol ar draws y ddwy ysgol gan ddibynnu ar y model a gymerir ymlaen.
102. Byddai'r trefniadau adleoli hefyd yn cael eu hystyried pe bai'r penderfyniad yn cael ei wneud i adleoli'r dosbarth Lleferydd ac Iaith o Ysgol Gynradd Allensbank i gylch gwaith Corff Llywodraethu ysgol arall.
103. Ymdrinnir â materion sy'n ymwneud â gwaith adeiladu ym mharagraffau 52 - 56.
104. Mae'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda Chyrrff Llywodraethu ysgolion i sicrhau bod y safonau mewn ysgolion yn uchel, bod yr addysgu'n dda a bod yr arweinyddiaeth a'r llywodraethu'n gryf.
105. Mae'r safonau addysg yn y pedair ysgol sydd wedi'u cynnwys yn y newidiadau arfaethedig yn dda.
106. Nid yw'r Cyngor yn disgwyl i'r cynigion gael unrhyw effaith negyddol ar ansawdd safonau addysg, y modd y caiff y Cyfnod Sylfaen nac unrhyw gyfnod allweddol arall ei addysgu yn unrhyw un o'r ysgolion nac ar ddarpariaeth ADY yn Ysgol Gynradd Allensbank.

107. Cydnabyddir y potensial i newidiadau arfaethedig effeithio ar ddewis rhieni, ond mae'r Cyngor wedi ymrwymo i weithio gyda'r pedair ysgol i sicrhau bod ansawdd a safonau'n cael eu cynnal gan ganiatáu tawelu unrhyw ofnau y gallai fod gan rieni.
108. Os bwrir ymlaen â'r newidiadau arfaethedig, byddai swyddog arweiniol prosiect yn cael ei neilltuo i weithio gyda'r cyrff llywodraethu perthnasol i oruchwylio'r gwaith o ddatblygu rhaglen fuddsoddi fanwl. Byddai'r rhaglen hon yn cynnwys y gwaith arfaethedig, trefniadau pontio, iechyd a lles disgyblion a staff ac amserlen y gwaith hwn.
109. Ni ddisgwylir unrhyw newidiadau i'r llety, cyfleusterau na gwasanaethau sydd ar gael. Nodir ystod o fuddion sy'n benodol i bob opsiwn yn y ddogfen ymgynghori a disgwylir y byddai ysgolion yn parhau i ddiwallu anghenion amrywiol y gymuned leol.
110. Ymdrinnir â materion sy'n ymwneud â niferoedd gostyngol ar gofrestr ysgolion a pholisi cenedlaethol ym mharagraffau 13 – 26 a pharagraffau 37 – 42.
111. Mae twf sylweddol yn y gweithlu sy'n gallu dysgu Cymraeg a thrwy gyfrwng y Gymraeg yn hollbwysig er mwyn i Gaerdydd lwyddo i sicrhau twf siaradwyr Cymraeg drwy gyfrwng addysg yn ein hysgolion a chyfleoedd dysgu ehangach.
112. Bydd y disgwyliadau uwch i addysgu a dysgu gan ddefnyddio mwy o Gymraeg mewn ysgolion Saesneg hefyd yn golygu bod angen gwella sgiliau ar draws llawer o'r gweithlu addysgu a dysgu.
113. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i weithio'n agos gydag Awdurdodau Lleol eraill yng Nghonsortium Canolbarth y De (CCD) i gynllunio a chefnogi staff ysgolion ar draws pob sector i wella eu sgiliau Cymraeg ymhellach ynghyd â darparwyr hyfforddiant y gweithlu Addysg Hyfforddiant Gychwynnol a'r gweithlu Gofal Plant cyfrwng Cymraeg i gefnogi cynnydd mewn Athrawon Newydd Gymhwyso, staff cymorth dysgu ac ymarferwyr gofal plant er mwyn helpu i leihau'r prinder gweithlu a ragamcenerir yn y dyfodol a sicrhau y gellir gweithredu Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg lleol ar y cyd yn effeithiol yn y dyfodol.
114. Amlinellir manylion sut mae'r Cyngor yn bwriadu cynyddu nifer y staff addysgu/cymorth sy'n gallu addysgu'r Gymraeg (fel pwnc) ac addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) mabwysiedig (Deilliant 7).
115. Gellir gweld copi o'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn www.caerdydd.gov.uk.
116. Ymgynghorwyd ar gynnig i ehangu Ysgol Mynydd Bychan i 1.5 dosbarth mynediad yn flaenorol ond ni chafodd ei ddatblygu.
117. Mae gwahaniaethau sylweddol rhwng y poblogaethau yn Ysgol Mynydd Bychan ac ysgolion cyfrwng Saesneg lleol. Mae'r ffrydiau gwaith blaenoriaeth a nodir yng

Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg y Cyngor yn ceisio mynd i'r afael â'r gwahaniaeth mewn data demograffig rhwng ysgolion cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg. Disgwylir i'r newidiadau hyn leihau'r gwahaniaeth mewn data ethnigrwydd rhwng dysgwyr sy'n cofrestru yn Ysgol Mynydd Bychan a'i hysgolion cynradd cyfrwng Saesneg cyfagos.

118. Mae symudedd disgyblion yn cyfeirio at ganran y plant sydd wedi cofrestru mewn ysgol sy'n symud i mewn neu allan o'r ysgol mewn cyfnod diffiniedig. Mae gan rai ysgolion drosiant llawer mwy o ddisgyblion nag ysgolion eraill am amryw resymau.
119. Mae data symudedd disgyblion Ysgol Mynydd Bychan yn isel iawn (1.3% y flwyddyn ar gyfartaledd yn ystod y tair blynedd diwethaf), sydd yn rhannol yn adlewyrchu gordanysgriadiad yr ysgol o ran mynediad i'r dosbarth Derbyn. Mae pob un o'r ysgolion cyfrwng Saesneg yn gweld symudedd disgyblion o 10% neu fwy bob blwyddyn ac adroddodd Ysgol Gynradd Allensbank "*Lefelau symudedd disgyblion o hyd at 40% ar draws un flwyddyn academaidd*" yn ystod yr ymgynghoriad blaenorol ar gynigion.
120. Ar hyn o bryd, nid yw teuluoedd sy'n symud i'r ardal wedi'r dyddiad cau ar gyfer mynediad i'r dosbarth Derbyn fel arfer yn gallu cael mynediad i Ysgol Mynydd Bychan a gallai ysgol cyfrwng Cymraeg amgen fod cryn bellter o gyfeiriad cartref y teuluoedd hynny.
121. Mae'r newidiadau arfaethedig yn gwella gallu'r ymgeiswyr hynny sy'n symud i'r ardal i gael mynediad teg i leoedd ysgol yn y naill gyfrwng iaith. Mae'r ffrydiau gwaith blaenoriaeth a nodir yn CSCA y Cyngor hefyd yn ceisio mynd i'r afael â'r gwahaniaeth mewn data demograffig rhwng ysgolion cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg. Disgwylir i'r newidiadau hyn leihau'r gwahaniaeth yn y data symudedd disgyblion rhwng Ysgol Mynydd Bychan a'i hysgolion cynradd cyfrwng Saesneg cyfagos.
122. O dan Opsiwn 2, lle mae'r ysgolion cyfrwng Saesneg yn rhannu safle, gallai ffederasiwn gael ei gyflwyno gan y cyrff llywodraethu presennol. Gall y Cyrff Llywodraethu hefyd ystyried ffederasiwn dros safleoedd ar wahân, o dan Opsiwn 3.
123. I fod yn llwyddiannus, mae angen i ffederasiwn fod yn seiliedig ar ymrwymiad i weithio gyda'i gilydd a pharodrwydd i wneud pethau'n wahanol er budd ychwanegol yr holl ddisgyblion, eu lles a'u cyflawniadau. Mae profiad ysgolion sydd wedi ffedereiddio yn dangos bod datblygu'r holl ysgolion a'u cymunedau o fewn y ffederasiwn a rhannu arferion gorau yn helpu i wella safonau a gwella perfformiad.
124. Byddai unrhyw ffederasiwn/cydweithrediad agosach rhwng Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn cael ei gyflwyno er budd dysgwyr presennol a dysgwyr y dyfodol.

Esgobaeth Llandaf

125. Cyflwynodd Esgobaeth Llandaf ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

- *Mynegodd yr Esgobaeth gefnogaeth i Opsiwn 1 gan nodi'r pwyntiau canlynol:*
 - *Mae ethos ffydd Gristnogol yr ysgol yn profi'n ddeniadol iawn i Gristnogion a rhai o grefyddau eraill. Mae gormod o alw am leoedd yn llawer o'r grwpiau blwyddyn presennol yn Santes Monica.*
 - *Dylid trin dewis rhieni yn deg ac felly mae cynyddu nifer y lleoedd sydd ar gael mewn ysgol ffydd yn gam cadarnhaol i fynd i'r afael â galw am leoedd sydd yn amlwg yn uchel.*
 - *Byddai darpariaeth y blynyddoedd cynnar wedi ei adnewyddu yn Santes Monica yn cael ei defnyddio'n dda gan ysgol a dosbarth meithrin newydd.*
 - *Mae ardaloedd awyr agored presennol yn gwbl annigonol ar gyfer maint yr ysgol bresennol.*
 - *Ni fyddai'r adeiladau presennol yn gallu darparu ar gyfer symud i brydau ysgol am ddim i holl blant ysgolion cynradd gan fod cyfleusterau'r gegin bresennol yn gwbl annigonol.*
- *Nid oedd yr Esgobaeth yn cefnogi Opsiwn 2 gan nodi'r pwyntiau canlynol:*
 - *Mae'r safle presennol yn cyflwyno gormod o gyfyngiadau fel safle a rennir. Mae maint anghymesur presennol yr ardal awyr agored yn cyfyngu'r ddarpariaeth sydd ar gael i blant ar gyfer chwarae a dysgu yn yr awyr agored yn Santes Monica, sydd ddim yn deg i blant.*
- *Nid oedd yr Esgobaeth yn cefnogi Opsiwn 3 gan nodi'r pwyntiau canlynol:*
 - *Mae safle presennol Santes Monica wedi'i gyfyngu gan argaeledd gofod awyr agored a chyfleusterau annigonol ar gyfer darparu prydau ysgol am ddim i holl blant ysgolion cynradd.*
 - *Mae galw uchel amlwg am leoedd yn arwydd o'r angen i ehangu darpariaeth lleoedd i rieni sy'n dymuno dewis opsiwn ffydd ar gyfer addysg eu plentyn. Dylid trin hyn mewn ffordd deg a chyfartal ac ehangu'r ddarpariaeth ffydd fel cynnig i rieni.*
 - *Nododd yr Esgobaeth y dylid ond symud Santes Monica ar yr amod bod yr adeilad newydd yn cael ei adolygu o ran ei gyflwr addurnol, y dodrefn a'r cyfleusterau heb unrhyw gost i'r ysgol. Byddai hyn yn cynnwys sefydlu man addoli addas yn yr ysgol ac adleoli'r cerflun o Santes Monica o'r lleoliad presennol i'r safle newydd.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

126. Nodir cefnogaeth yr Esgobaeth i Opsiwn 1.
127. Mae'r newidiadau a gynigir o dan Opsiwn 1 ac Opsiwn 2 yn ceisio sefydlu darpariaeth feithrin yn Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica a'r manteision sy'n gysylltiedig â hyn. Byddai'r potensial i'r ysgol gynyddu nifer y lleoedd oedran statudol i ddysgwyr 4 – 11 oed i gapasiti cyfatebol Ysgol Mynydd Bychan yn fater i Gorff Llywodraethu yr ysgol ei ystyried a gall fod yn destun ymgynghoriad a phrosesau statudol ar wahân.
128. Nodir y pwyntiau a godwyd ynglŷn â'r trefniant rhannu safle presennol. Byddai'r newidiadau a gynigir o dan Opsiwn 1 yn rhoi'r gorau i'r trefniadau rhannu safle. O dan Opsiwn 2 byddai'r trefniadau yn ei gwneud yn ofynnol i Gyrrff Llywodraethu'r ysgolion (neu'r Corff Llywodraethu ffederal) benderfynu ar y ffordd orau o rannu adeiladau a gofod awyr agored.
129. Byddai'r Cyngor yn gwneud trefniadau priodol gyda phob un o'r Gyrrff Llywodraethu i fwrw ymlaen ag ad-drefnu darpariaeth a throsglwyddo dodrefn ac adnoddau i safleoedd eraill.

Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank

130. Cyflwynodd Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)
- *Yn gyntaf, mae'n rhaid i ni nodi'r pryder y mae'r cynigion hyn wedi'i achosi ac yn dal i'w achosi i aelodau staff Allensbank sydd wedi gweithio'n ddiflino ers blynyddoedd lawer i wella profiad disgyblion yn yr ysgol, gan barhau i weithio gyda'u hymroddiad arferol drwy'r straen diweddar o Covid a gwaith adeiladu helaeth.*
 - *Ar ôl dioddef anghyfleustra enfawr y newidiadau a'r gwaith adeiladu parhaus, mae cael gwybod nawr mai pobl eraill fydd ar eu hennill yn teimlo fel brad llwyr.*
 - *Nid yw hon yn ysgol sy'n methu fel y gwelir yn adroddiad diweddaraf Estyn:*

'Mae holl staff Ysgol Gynradd Allensbank yn gweithio'n ddiwyd i greu ethos hapus, gofalgar a chynhwysol yn yr ysgol. Mae'r berthynas gadarnhaol a chefnogol rhwng disgyblion a phob oedolyn yn gryfder i'r ysgol. Mae arweinwyr a staff yn gweithio'n fedrus i greu darpariaeth effeithiol ar gyfer disgyblion sydd angen cymorth ychwanegol. Maent yn defnyddio amrywiaeth o ddulliau, sy'n cael effaith gadarnhaol iawn ar gyflawniad disgyblion a'u hymdeimlad o les. Mae'r pennaeth yn darparu cyfeiriad strategol clir ochr yn ochr â thîm ymroddedig o staff sy'n dangos ymrwymiad cryf tuag at gefnogi eu holl ddisgyblion i gyflawni a ffynnu.'
 - *Mae'r ymgynghoriad cyfan yn ddiffygiol am y rhesymau canlynol:*
 - *Ni chafwyd unrhyw drafodaeth o gwbl gyda'r partion dan sylw, h.y. Ysgol Gynradd Allensbank, Ysgol Mynydd Bychan, Ysgol Gynradd Gladstone*

ac Ysgol Gynradd Santes Monica i archwilio opsiynau cyn cyhoeddi'r ddogfen. Byddai hon wedi bod yn broses ragarweiniol synhwyrol i drafod safbwyntiau a barn.

- *Nid yw'r opsiynau a awgrymir yn cynnwys yr holl opsiynau posibl, dim ond y rhai sy'n arwain at adleoli Ysgol Mynydd Bychan i safle Allensbank gyda'r holl waith adnewyddu wedi'i gwblhau. Yr opsiwn mwyaf amlwg ac nid annhebyg sydd wedi cael ei adael allan yw symud Ysgol Gynradd Gladstone i safle Allensbank sydd newydd gael ei adnewyddu. Mae nifer y disgyblion ar y gofrestr yn Gladstone yn llai na'r nifer sydd ar y gofrestr yn Allensbank, felly byddai hyn yn amharu ar lai o ddisgyblion. Yna byddai'r adeilad yn agos at ei gapasiti, (ond pe bai Ysgol Mynydd Bychan yn symud i safle Allensbank byddent i ddechrau, ac am y dyfodol rhagweladwy, yn gorfod delio â phroblemau adeilad sy'n rhy fawr). Byddai hyn wedyn yn caniatáu i Ysgol Mynydd Bychan symud i safle Gladstone sydd mewn gwirionedd yn fwy canolog o fewn ei dalgylch*
- *Ar hyn o bryd mae 203 o ddisgyblion ar y gofrestr yn Ysgol Mynydd Bychan gyda 181 o'r rhain o fewn y dalgylch. Mae gan Gladstone 210 o leoedd ond digon o le ar gyfer hyd at 270 o leoedd, pe byddai ystafelloedd adnoddau yn cael eu neilltuo fel ystafelloedd dosbarth. Byddai hyn felly yn caniatáu ehangu Ysgol Mynydd Bychan gan hyd at 90 o ddisgyblion o'r dalgylch heb unrhyw broblemau o ran adeilad sy'n rhy fawr.*
- *Os, ac o ystyried y dirywiad mewn siaradwyr Cymraeg dros y 10 mlynedd diwethaf mae hyn yn parhau i fod yn ansicrwydd mawr, byddai angen ehangu pellach, byddai posibilrwydd o ehangu i safle Santes Monica ac i Santes Monica gael ei hadleoli rhywle arall. Byddai gan yr opsiwn hwn hefyd y fantais o ryddhau safle presennol Ysgol Mynydd Bychan i'w ddatblygu, o bosibl fel ysgol Gymraeg bwrpasol neu o bosibl i leddfu'r prinder llety presennol yng Nghaerdydd.*
- *Fel arall, gallai Santes Monica, fel y cynigir, gael ei symud i safle Ysgol Mynydd Bychan gan adael safle presennol Santes Monica'n wag ar gyfer ehangu posibl Ysgol Mynydd Bychan yn y dyfodol. Unwaith eto byddai hyn yn osgoi'r anhawster i Ysgol Mynydd Bychan o adeilad sydd yn rhy fawr yn y dyfodol uniongyrchol.*
- *O ran yr opsiynau fel y nodir yn y cynigion hyn, (nid oes croeso i unrhyw un ohonynt): Rydym o'r farn bod dewisiadau 2 a 3 yn gwbl annerbyniol tra bod opsiwn 1 yn annymunol ac wedi ei greu'n wael.*
- *Yn olaf, er ein bod yn gwerthfawrogi nodau strategaeth Gymraeg y llywodraeth ac yn ymwybodol o'r angen am gapasiti ychwanegol mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg yng Nghaerdydd, rydym yn bryderus ac yn siomedig y byddai'r cynigion hyn pe baent yn cael eu gweithredu yn niweidiol i rai o'r plant tlotach, mwy agored i niwed a mwy difreintiedig yn ein cymuned.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

131. Cydnabyddir effaith y newidiadau arfaethedig ar staff ac mae Gwasanaethau Pobl AD yn gweithio gyda'r holl ysgolion yr effeithir arnynt yn uniongyrchol.
132. Byddai cymorth llawn yn cael ei gynnig i gyflogeion a'r Cyrff Llywodraethu gan Wasanaethau Pobl AD drwy gydol y broses ad-drefnu. Byddai hyn yn cynnwys mynychu cyfarfodydd ymgynghori, cyfarfodydd â staff yr ysgol, gan gynnwys trafodaethau ag unigolion lle bo hynny'n briodol a dosbarthu dogfen Cwestiynau Cyffredin.
133. Mae Academi'r Cyngor yn darparu cyrsiau y gall cyflogeion eu cyrchu ar sgiliau ymgeisio am swyddi a chyfweliadau, cynllunio ar gyfer cyn ymddeol yn y dyfodol, Ymwybyddiaeth Cydraddoldeb a sgiliau digidol, sy'n cynnwys Excel, Word a PowerPoint.
134. Fel rhan o gymorth iechyd a lles y cyngor, mae gan weithwyr fynediad at Care First, sef y rhaglen cymorth cyflogeion. Cynlluniwyd Care First i helpu cyflogeion gydag ystod eang o faterion gwaith, teuluol a phersonol. Mae'r gwasanaeth ar gael am ddim 24 awr y dydd, 7 diwrnod yr wythnos, 365 diwrnod y flwyddyn a hynny dros y ffôn neu ar-lein.
135. Yn ogystal â Care First, mae gan y cyngor ei wasanaeth cwnsela cyflogeion mewnol ei hun sydd ar gael i gyflogeion. Cyflwynir sesiynau mewn grwpiau o 4 – 8 ac maent yn wirfoddol ac yn gyfrinachol.
136. Cydnabuwyd ansawdd a safonau addysg Ysgol Gynradd Allensbank a phob ysgol sy'n destun y cynigion yn y ddogfen ymgynghori.
137. Mae'r newidiadau arfaethedig wedi'u cyflwyno o fewn cyd-destun cwmparhaus yn y gyfradd genedigaethau a newidiadau i batrymau mudo yn y ddinas, yr angen i gydbwysu capasiti ysgolion yn well gyda'r rhagolygon manteisio ar leoedd i ganiatáu defnydd mwy effeithiol o adnoddau ariannol yr ysgolion gyda chyfran fwy o gyllidebau ysgolion ar gael ar gyfer addysgu a dysgu ac ymrwymadau polisi cenedlaethol.
138. Trafodir materion sy'n ymwneud ag ymgysylltu â phob un o'r ysgolion cyn yr ymgynghoriad ffurfiol ar y cynigion ym mharagraffau 6 – 8.
139. Gofynnodd y Cyngor am farn rhanddeiliaid gan gynnwys Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank ar newidiadau hirdymor i ddarpariaeth ysgolion er mwyn cynnig cydbwysedd priodol o leoedd cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg i wasanaethu'r ardal. Mae'r cynigion arfaethedig yn mynd i'r afael â'r problemau a sbardunodd y cynigion cynharach ac yn ystyried y materion a godwyd yn ystod y broses ymgysylltu hon.
140. Ymdrinnir â materion yn ymwneud â'r opsiwn amgen i leoli darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar safle Ysgol Gynradd Gladstone ym mharagraffau 59 – 62.
141. Nodir bod y Corff Llywodraethu yn gwrthod y tri opsiwn yr ymgynghorwyd arnynt.

142. Nid yw'r Cyngor yn derbyn y sylw pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu y byddai'n niweidiol i rai o'r plant tlotach, mwy agored i niwed a mwy difreintiedig. Cyflwynwyd y cynigion er mwyn darparu cydbwysedd mwy priodol o leoedd ac i sicrhau bod modd buddsoddi lefel uwch o gyllid mewn addysgu a dysgu. Mae safon yr addysg ym mhob ysgol sy'n destun y newidiadau arfaethedig yn dda. Nid oes unrhyw wybodaeth ar gael sy'n awgrymu y byddai'r cynigion yn cael effaith negyddol ar ddisgyblion sy'n derbyn Prydau Ysgol am Ddim, disgyblion sy'n derbyn cymorth oherwydd bod ganddynt Saesneg fel iaith ychwanegol, disgyblion o gefndir ethnig lleiafrifol na disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae manteision clir yn gysylltiedig â phob opsiwn a fyddai'n gwella cyfleoedd dysgu i bob dysgwr. Fel yr amlinellwyd yn ymateb Estyn, mae pob un o'r tri opsiwn yn debygol o leiaf o gynnal safon y ddarpariaeth addysg yn yr ardal.

Pennaeth Ysgol Gynradd Allensbank

143. Cyflwynodd Pennaeth Ysgol Gynradd Allensbank ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

- *Nid oes unrhyw un o'r cynigion yn ddymunol ar gyfer Allensbank. Opsiwn un, fodd bynnag, yw'r unig gynnis a gyflwynwyd sy'n darparu lefel o ddiogelwch i'r mwyafrif o staff Allensbank.*
- *Mae Opsiwn Un wedi achosi llawer o ofid i staff ymroddedig a llwyddiannus iawn sydd wedi gweithio'n ddiflino i wella'r ysgol. Gyda chau Allensbank a Gladstone a sefydlu ysgol newydd daw'r potensial am golli swyddi ac felly ni ddylid amcangyfrif yn rhy isel yr effaith ar les staff pe bai'r opsiwn hwn yn cael ei ddwyn ymlaen.*
- *Y prif wrthwynebiad i'r cynnig hwn yw na fu unrhyw fath o drafodaeth gydag ysgolion ar unrhyw adeg ynghylch ble byddai'n well lleoli'r ysgol fwy hon.*
- *Mae'r pellter rhwng safleoedd presennol Gladstone ac Allensbank yn fach iawn. Yn sicr wedyn, dylid bod wedi ystyried pa safle fyddai fwyaf addas at y diben hwn. (Cyfeiriaf at hyn ymhellach yn fy awgrymiadau ar gyfer cynigion amgen).*
- *Rwy'n credu bod Opsiwn 2 yn annerbyniol.*
- *Gydag Allensbank o bosibl yn cael ei lleihau i gapasiti o 210 o ddisgyblion, mae'n amlwg y byddai angen i'r ysgol rannu adeiladau/gofod awyr agored ag Ysgol Gynradd Gladstone. Er bod Allensbank bob amser wedi cael perthynas gadarnhaol iawn ag Ysgol Gynradd Gladstone ac y byddai'n amlwg yn ceisio cynnal hyn, byddai pryderon ynghylch cydleoli. Byddai'r baich o rannu cyfleusterau ar safle sydd eisoes â nifer cyfyngedig o fannau dysgu awyr agored yn ei gwneud yn anodd rheoli iechyd a diogelwch a threfniadau diogelu disgyblion.*
- *Byddai'r gostyngiad yn nifer y disgyblion a chael gwared ar ddarpariaeth Feithrin hefyd yn cael effaith drychinebus ar Ysgol Gynradd Allensbank o ran*

cyllid a'r gallu i ddenu derbyniadau newydd o fewn dosbarthiadau Derbyn bob blwyddyn.

- *Rwy'n credu bod Opsiwn 3 yn annerbyniol.*
- *Byddai'r opsiwn hwn yn arwain at ostyngiad mawr yn nifer y disgyblion ac felly'n lleihau'n sylweddol yr arian a dderbynnir gan Ysgol Gynradd Allensbank.*
- *Ar hyn o bryd nid yw'r cyllid ar gyfer ysgol un dosbarth mynediad yn ddigonol i wneud ysgolion bach yn hyfyw yn ariannol. Canlyniad y cynnig hwn fyddai y byddai Allensbank yn cynnal colled ariannol enfawr o ran incwm. Byddai hyn felly yn y pen draw yn golygu diffyg sicrwydd swyddi i holl staff presennol Allensbank.*
- *Mae'r tri chynnig yn seiliedig ar y dybiaeth y dylai Ysgol Gynradd Allensbank symud o'i hadeilad presennol.*
- *Dewis amgen clir i'r cynnig hwn fyddai cau Ysgol Gynradd Gladstone ac Ysgol Gynradd Allensbank wrth letya ysgol cyfrwng Saesneg newydd ar safle Allensbank.*
- *Mae adeilad Allensbank yn gallu darparu ar gyfer Ysgol Gynradd 2 ddosbarth mynediad yn gyfforddus tra hefyd yn caniatáu darpariaeth ar gyfer parcio staff.*
- *Mae llai o ddisgyblion ar y gofrestr yn Gladstone ac felly byddai'n tarfu ar lai o ddisgyblion o ran eu hadleoli.*
- *Byddai adeilad Gladstone yn gartref cyfforddus i Ysgol Mynydd Bychan gyda'r opsiwn i ehangu ymhellach i safle Santes Monica pe bai angen. Byddai hefyd yn gosod Ysgol Mynydd Bychan yn fwy canolog o fewn ei dalgylch.*
- *Byddai lleoli Ysgolion Cynradd Gladstone ac Allensbank ar safle presennol Allensbank yn golygu tarfu ar addysg llai o ddisgyblion.*
- *Byddai lleoli Ysgol Mynydd Bychan ar safle Gladstone yn caniatáu mynediad haws i rieni, yn enwedig o ran fwy ddeheuol y dalgylch.*
- *Mae'r opsiwn hwn hefyd yn rhoi'r gallu i Ysgol Mynydd Bychan dyfu dros amser. Mae'n lleihau maint y gofod nad yw'n cael ei ddefnyddio yn yr ardal nes bod ei angen, am y gallai adeilad Santes Monica sydd ar wahân gael ei ddefnyddio gan y gymuned ehangach. Rhai enghreifftiau o ddefnydd dros dro posibl fyddai ar gyfer dosbarthiadau Saesneg fel Iaith Ychwanegol i rieni yn y gymuned amrywiol hon, Hyb cymorth i ffoaduriaid a cheiswyr lloches sydd angen cymorth neu le i grwpiau cymunedol gwrdd a thrwy hynny darparu incwm i'r Awdurdod Lleol.*

- *Fel pennaeth Ysgol Gynradd Allensbank ers 2013, rwy'n falch o fod wedi arwain tîm ymroddedig o staff i sicrhau bod yr ysgol yn diwallu anghenion disgyblion o'r gymuned hynod amrywiol hon.*
- *Mae'r cynigion yn cael eu gorfodi arnom fel ysgol a chymuned nad yw eisiau newid. Yn hytrach, byddai'n well gennym gael ein hariannu a chael adnoddau priodol er mwyn parhau i ddiwallu anghenion ein dysgwyr.*
- *Mae'r ysgol wedi wynebu heriau enfawr yn ystod y blynyddoedd diwethaf oherwydd effaith Covid-19 ond hefyd y gwaith adeiladu sylweddol sydd wedi effeithio ar fywyd bob dydd ein hysgol dros y 4 blynedd diwethaf. Mae'r staff wedi dioddef yr holl bwysau hyn wrth barhau i ganolbwyntio'n gadarn ar ddisgyblion ac ethos unigryw yr ysgol. Maen nhw nawr yn wynebu blynyddoedd pellach o darfu yn yr adeilad gan wybod na fyddan nhw o bosibl yn elwa mewn unrhyw ffordd ar y gwelliannau i'r adeilad. Mae'r gwariant o amgylch y gwaith adeiladu yma wedi bod yn arbennig o anodd ei dderbyn o ystyried y ffaith fod Allensbank wedi bod yn gweithio o dan gyfyngiadau ariannol difrifol yn ystod y cyfnod hwn. Mae costau sgaffaldau ar gyfer yr adeilad (o gofio bod sgaffaldau wedi bod yno am flynyddoedd cyn i'r gwaith ddechrau) ymhell dros £300,000. Gall Allensbank ond dychmygu beth ellid bod wedi'i gyflawni fel ysgol pe bai'r arian ychwanegol hwn gan y Cyngor wedi cael ei ddefnyddio i fynd i'r afael â thanariannu ar gyfer yr ysgol.*
- *Mae niferoedd y disgyblion wedi gostwng ar draws y ddinas ac felly mae ysgolion yn cael eu gadael yn brwydro i ddenu disgyblion. Mae gwneud Allensbank yn ddeniadol ac yn apelgar i rieni yn heriol iawn o ystyried bod sgaffaldau wedi bod ar yr adeiladau allanol a bod y gofod awyr agored yn gyfyngedig iawn.*
- *Er bod nifer y disgyblion wedi gostwng yn unol â llawer ar draws y Ddinas, nid yw niferoedd ein disgyblion ar unrhyw adeg yn adlewyrchu'r lefelau symudedd uchel a niferoedd y disgyblion o bob cwr o'r byd sy'n cael eu derbyn i Allensbank, eu profiad cyntaf o system Addysg Prydain yn aml iawn. Cawsom ein cydnabod gan Estyn yn 2020 fel ysgol sy'n "dathlu amrywiaeth diwylliant ac iaith disgyblion a'u teuluoedd ar bob cyfle ac yn defnyddio strategaethau hynod effeithiol i gefnogi disgyblion sydd angen datblygu eu sgiliau Saesneg." Teimlwn yn gryf y dylai'r Awdurdod Lleol fod yn dathlu'r llwyddiannau hyn yn yr ysgol yn hytrach na'n gwneud yn destun newid gorfodol.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

144. Mae'r Cyngor yn cydnabod barn Pennaeth Ysgol Gynradd Allensbank ar y newidiadau arfaethedig. Nodir gwrthodiad y Pennaeth i Opsiwn 2 ac Opsiwn 3.
145. Cydnabyddir effaith y newidiadau arfaethedig ar staff. Mae nifer y rolau addysgu a dysgu sydd eu hangen mewn ysgol gynradd mynediad dau ddosbarth mynediad yn debyg i'r swm sydd ei angen ar gyfer dwy ysgol gynradd ag un dosbarth mynediad. Fodd bynnag, byddai'r math a'r nifer o rolau sydd eu hangen yn ddibynol ar nifer y disgyblion sydd ar y gofrestr ac ar sefyllfa cyllideb yr ysgol.

146. Lle mae rolau'n cael eu dyblygu, e.e. swyddi Pennaeth a Dirprwy Bennaeth, staff gweinyddol ac ystadau, disgwylir y byddai gostyngiad yn nifer y rolau sydd eu hangen yn gyffredinol.
147. Mae'r cynnig i gau Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn ffurfiol a sefydlu ysgol gynradd dau ddosbarth mynediad newydd yn rhoi staff mewn perygl o ddiswyddiadau a byddai angen rheoli hyn yn unol â'r Polisi Adleoli a Diswyddo Ysgolion.
148. Un o ddyheadau allweddol y Cyngor yw lleihau nifer y staff drwy adleoli cynifer ag y bo modd yn hytrach nag ymddiswyddo gwirfoddol neu orfodol. Felly, mae'r Cyngor yn ymrwymedig i sicrhau cynifer o gyfleoedd â phosib i staff ysgolion i sicrhau cyflogaeth mewn ysgolion eraill yng Nghaerdydd trwy adleoli i swyddi gwag mewn ysgolion eraill yng Nghaerdydd.
149. Byddai sefydlu ysgol newydd yn golygu bod angen sefydlu Corff Llywodraethu dros dro i oruchwyllo'r gwaith o ddatblygu strwythur staffio priodol a phenodiadau i hwn.
150. Byddai unrhyw benderfyniad a wneir o ran staffio yn fater i'r Corff Llywodraethu perthnasol.
151. Byddai cymorth llawn yn cael ei gynnig i gyflogeion a'r Cyrff Llywodraethu gan Wasanaethau Pobl AD drwy gydol y broses ad-drefnu. Byddai hyn yn cynnwys mynychu cyfarfodydd ymgynghori, cyfarfodydd â staff yr ysgol, gan gynnwys trafodaethau ag unigolion lle bo hynny'n briodol a dosbarthu dogfen Cwestiynau Cyffredin.
152. Mae Academi'r Cyngor yn darparu cyrsiau y gall cyflogeion eu cyrchu ar sgiliau ymgeisio am swyddi a chyfweliadau, cynllunio ar gyfer cyn ymddeol yn y dyfodol, Ymwybyddiaeth Cydraddoldeb a sgiliau digidol, sy'n cynnwys Excel, Word a PowerPoint.
153. Fel rhan o gymorth iechyd a lles y Cyngor, mae gan weithwyr fynediad at Care First, sef y rhaglen cymorth cyflogeion. Cynlluniwyd Care First i helpu cyflogeion gydag ystod eang o faterion gwaith, teuluol a phersonol. Mae'r gwasanaeth ar gael am ddim 24 awr y dydd, 7 diwrnod yr wythnos, 365 diwrnod y flwyddyn a hynny dros y ffôn neu ar-lein.
154. Yn ogystal â Care First, mae gan y cyngor ei wasanaeth cwnsela cyflogeion mewnol ei hun sydd ar gael i gyflogeion. Cyflwynir sesiynau mewn grwpiau o 4 – 8 ac maent yn wirfoddol ac yn gyfrinachol.
155. Gofynnodd y Cyngor am farn rhanddeiliaid gan gynnwys Cyrff Llywodraethu ysgolion lleol ar newidiadau hirdymor i ddarpariaeth ysgolion i'w darparu i wasanaethu'r ardal yn ystod yr ymgynghoriad cynharach a defnyddiwyd y safbwyntiau a fynegwyd i lywio'r cynigion diwygiedig. Ystyriwyd nifer o opsiynau eraill ond fe'u diystyriwyd fel y nodir yn yr wybodaeth a ddarparwyd fel rhan o'r ymgynghoriad. Rhaid i'r Cyngor sicrhau bod darparu lleoedd mewn ysgolion

cynradd yn sicrhau'r cyfleoedd gorau posibl ar gyfer buddsoddi mewn addysgu a dysgu ac mae'r cynigion yr ymgynghorwyd arnynt yn cyd-fynd â hyn.

156. Nodir y pryderon ynghylch trefniant rhannu safle fel y nodir yn Opsiwn 2. Yn gyffredinol, mae safle presennol Ysgol Gynradd Gladstone / Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica yn gallu darparu lle ar gyfer hyd at 420 o ddisgyblion gyda dosbarth meithrin. Fodd bynnag, gan na allai pob adeilad ysgol ddarparu ar gyfer 210 o ddisgyblion yr un, byddai'r trefniadau yn ei gwneud yn ofynnol i Gyrrff Llywodraethu'r ysgolion (neu'r Corff Llywodraethu ffederal) benderfynu ar y ffordd orau o rannu adeiladau a gofod awyr agored i fodloni gofynion gweithredol pob ysgol.
157. Byddai gostyngiad bach yn Nifer Derbyn Ysgol Gynradd Allensbank o 30 i 27 pe bai'r ysgol yn trosglwyddo i safle presennol Ysgol Mynydd Bychan. Cafodd y nifer derbyn cyhoeddedig yn Ysgol Gynradd Allensbank ei leihau o 45 o leoedd i 30 o leoedd o fis Medi 2022 er mwyn adlewyrchu'r galw am leoedd yn well. Ym mis Ionawr 2023 roedd gan y Cyfnod Sylfaen 27 o blant wedi cofrestru yn y Dosbarth Derbyn, 21 ym MI.1 a 24 ym MI.2. Ar 13 Medi 2023, roedd 14 o blant wedi'u dyrannu i'w derbyn i'r flwyddyn Derbyn yn Ysgol Gynradd Allensbank. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod y lefel uchel o symudedd disgyblion yn yr ardal yn golygu bod nifer y plant sydd wedi cofrestru mewn ysgolion yn amrywio'n sylweddol.
158. Ystyriwyd lleoli darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar y safle a rennir rhwng Ysgol Gynradd Gladstone / Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica; fodd bynnag, diystyriwyd hyn am y rhesymau a nodir ym mharagraffau 59 - 62. Byddai ehangu Ysgol Mynydd Bychan ar safle Allensbank yn cael ei gyflwyno'n raddol o fis Medi 2025, drwy gynyddu'r nifer derbyn ar gyfer y grwpiau blwyddyn meithrin a Derbyn yn unig yn y lle cyntaf. Felly nid oes angen i'r ysgol ddefnyddio'i holl le yn 2025/2026 a gallai ganiatáu i rannau o'r ddau adeilad gael eu cau i'r staff a disgyblion i leihau'r effaith ar gyllideb yr ysgol a/neu tra bod gwaith yn cael ei wneud.
159. Mae'r Cyngor yn cydnabod ac yn canmol gwaith yr ysgol wrth ddiwallu anghenion disgyblion o gymuned hynod amrywiol. Mae'r newidiadau arfaethedig yn ymateb i'r angen i ddarparu cydbwysedd priodol yn nifer y lleoedd ysgol sydd ar gael i wasanaethu'r ardal leol ac i ganiatáu i gyfran uwch o gyllid ysgolion gael ei ddyrannu i addysgu a dysgu.
160. Mae'r gwaith i gynnal adeiladwaith adeilad yr ysgol wedi effeithio ar rediad yr ysgol o ddydd i ddydd, ond mae'r gwaith hwn wedi'i wneud fel gwaith cyflwr ac addasrwydd â blaenoriaeth i sicrhau iechyd a diogelwch adeiladau'r ysgol. Roedd angen y sgaffaldau sydd wedi'u gosod ar unwaith pan nodwyd problemau cyflwr ac roedd eu hangen er mwyn i'r gwaith gael ei wneud. Ni fyddai'r cyllid sydd ar gael ar gyfer hyn wedi bod ar gael fel rhan o gyllideb ysgol Allensbank. Mae'r cyllid y mae ysgolion yn ei dderbyn wedi'i seilio i raddau helaeth ar sail niferoedd y disgyblion ar gofrestr yr ysgol. Mae'r cyllid a ddyrannwyd i Ysgol Gynradd Allensbank yn cyd-fynd â hyn.

161. Ers 2017/18, bu gostyngiad parhaus yn y gyfradd genedigaethau, a newidiadau i batrymau mudo yn y ddinas. Felly rhagwelir y bydd y niferoedd derbyn i addysg gynradd ledled y ddinas yn disgyn yn sylweddol a pharhau i fod yn isel tan o leiaf Medi 2025. Fodd bynnag, nid yw newidiadau poblogaeth yn gyson ym mhob rhan o'r ddinas. Gan fod rhieni'n gallu datgan ffafriaeth dros ddewis ysgol, byddai rhai ysgolion yn parhau i fod â niferoedd derbyn uchel, a byddai'r gwmp ym y boblogaeth yn cael fawr ddim effaith ar yr ysgolion hynny. I ysgolion eraill, bydd yr effaith ar niferoedd disgyblion yn llawer mwy na'r gostyngiad cyfartalog o 18% ledled y ddinas.
162. Bu'r galw am leoedd yn Ysgol Gynradd Allensbank o'i dalgylch yn gyson is na nifer y lleoedd sydd ar gael yn yr ysgol. Cafodd y nifer derbyn cyhoeddedig yn Ysgol Gynradd Allensbank ei leihau o 45 o leoedd i 30 o leoedd o fis Medi 2022 er mwyn adlewyrchu'r galw am leoedd yn well. Mae'r newidiadau arfaethedig yn caniatáu i batrwm cynaliadwy o ddarpariaeth ysgolion cynradd wasanaethu'r ardal.
163. Mae gan bob un o'r ysgolion Saesneg sy'n gwasanaethu'r ardal lefel uchel o 'symudedd disgyblion', hynny yw bod nifer y plant sydd ar y gofrestr ym mhob blwyddyn yn newid yn aml, o fis i fis. Cydnabyddir gwaith Ysgol Gynradd Allensbank wrth groesawu teuluoedd a chefnogi disgyblion sydd angen datblygu eu sgiliau iaith Saesneg. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i gefnogi plant o bob cefndir ac wedi cyflwyno'r newidiadau arfaethedig er mwyn gallu cynnal darpariaeth addysg o ansawdd uchel i ddiwallu anghenion amrywiol yr ardal leol.

Staff Allensbank – Aelodau Undeb UAC

164. Cyflwynodd Staff Ysgol Gynradd Allensbank sy'n Aelodau Undeb UAC ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

Opsiwn 1

- *Rydym yn cydnabod manteision uno ysgolion Allensbank a Gladstone a dod yn 2DM. Fodd bynnag, hoffem godi'r sylwadau canlynol:*
- *Ni fydd Gladstone a Santes Monica yn addas at y diben fel ysgol 2DM erbyn mis Medi 2025 os bydd yr opsiwn hwn yn mynd yn ei flaen. Teimlwn y bydd ein hysgol yn barod ar gyfer bod yn ysgol 2DM er mwyn pontio llyfnach i uno ac yn cael llai o effaith ar les disgyblion a staff.*
- *Ni fydd gan Ysgol Mynydd Bychan, er ei bod yn llawn ar hyn o bryd, 2DM ym mis Medi 2025 os ystyrir y ffigurau gordanysgrifio presennol a'r gostyngiad o 20% yn y gyfradd genedigaethau. Felly, teimlwn y byddai Ysgol Mynydd Bychan yn fwy addas ar safle Gladstone gan roi digon o le iddynt ac ystafell bosibl i dyfu.*
- *Rydym yn teimlo y byddai'r opsiwn hwn yn achosi tagfeydd mewn ardal sydd eisoes yn brysur gyda nifer sylweddol o staff, disgyblion a rhieni angen gallu*

parcio. Sut byddai'r cyngor yn goresgyn y mater hwn mewn ardal sydd eisoes yn wael o ran argaeledd parcio?

- Gyda'r argyfwng costau byw presennol, rydym yn pryderu y byddai uno ysgolion yn golygu cost sylweddol i deuluoedd sy'n ailddefnyddio gwisgoedd ysgol yn flynyddol ac yn trosglwyddo o un plentyn i'r llall. Sut byddai'r cyngor yn goresgyn ac yn mynd i'r afael â'r mater hwn ar gyfer ein teuluoedd?*
- Cafwyd effaith enfawr ar les, iechyd meddwl a chorfforol yr holl staff o ran y posibilrwydd o'r opsiwn hwn gan fod ansicrwydd enfawr o ran ein dyfodol a'n sicrwydd ariannol, oherwydd er y byddai nifer y staff sydd eu hangen yr un fath a bod dwy ysgol yn cael eu gwrthio gyda'i gilydd, nid ydym yn sicr o'n rôl er bod y rolau yno yn yr ysgol newydd. Hoffem hefyd godi'r pryder bod disgyblion wedi cael gwybod drwy'r cyngor bod 'disgwyl i bob un neu fwyafrif yr athrawon yn yr ysgol newydd fod o Allensbank a Gladstone.' Hoffem gael eglurder ar yr anghysondeb rhwng y ddau safbwynt gwahanol iawn hyn sydd wedi cael eu rhoi gan y cyngor.*
- Mae gennym rai o'r disgyblion mwyaf agored i niwed yn yr AALI, sy'n dibynnu ar fod yn gyfarwydd â staff a'u hamgylchedd i ymdopi ac i allu eu rheoleiddio o ddydd i ddydd a bydd newid lleoliad yn effeithio ar y disgyblion hyn yn y pen draw.*

Opsiwn 2

- Rydym yn teimlo'n gryf nad yw Allensbank sy'n cael ei rhoi ar safle presennol Santes Monica wrth ymyl ysgol Gynradd cyfrwng Saesneg Gladstone a gynhelir gan yr AALI, yn gwneud unrhyw synnwyr ac ni fydd o fudd i gymuned Allensbank yn gyffredinol. Bydd y gostyngiad mewn niferoedd wrth gau ein meithrinfa bresennol yn cael effaith niweidiol ar niferoedd y disgyblion yn y dyfodol. Sut gall Allensbank lai gystadlu â Gladstone sy'n darparu ar gyfer plant 3-11 oed ac sydd â digonedd o le i wneud hyn a theimlwn y bydd hyn yn arwain at gau Allensbank yn llawn yn y pen draw.*
- Byddai'r opsiwn hwn hefyd yn golygu ansicrwydd i'r holl staff a'u rolau oherwydd cau'r feithrinfa, gan gael effaith niweidiol ar les staff a disgyblion.*
- Mae gennym rai o'r disgyblion mwyaf agored i niwed yn yr AALI, sy'n dibynnu ar fod yn gyfarwydd â staff a'u hamgylchedd i ymdopi ac i allu eu rheoleiddio o ddydd i ddydd a bydd newid lleoliad yn effeithio ar y disgyblion hyn yn y pen draw.*

Opsiwn 3

- Tra ar bapur, mae'r opsiwn hwn yn ymddangos fel yr opsiwn mwyaf syml i bob parti dan sylw, teimlwn fod hwn yn opsiwn arall i sefydlu Allensbank i fethu ac yn y pen draw cau neu uno â Gladstone. Unwaith eto, byddai'r gostyngiad yn y niferoedd i 0.9DM yn effeithio ar y disgyblion presennol sydd ar y gofrestr yn ein hysgol yn ogystal â'n gallu i ddenu disgyblion posibl. Bydd*

hyn wedyn yn arwain at ganlyniadau ariannol i'n hysgol a fyddai'n drychinebus gan ystyried ein sefyllfa ariannol bresennol fel ysgol ac na fyddai'n gynaliadwy yn y tymor hwy.

- Mae gennym rai o'r disgyblion mwyaf agored i niwed yn yr AALI, sy'n dibynnu ar fod yn gyfarwydd â staff a'u hamgylchedd i ymdopi ac i allu eu rheoleiddio o ddydd i ddydd a bydd newid lleoliad yn effeithio ar y disgyblion hyn yn y pen draw.*
- Hoffem gynnig pedwerydd opsiwn i chi, lle mae Allensbank yn aros ar safle'r ysgol ac yn uno â Gladstone i ffurfio ysgol newydd, gan ein bod yn gweld manteision uno'r ddwy ysgol a byddai'n cyfyngu ar rai o'n pryderon a restrir uchod, ynghyd â lleddfu rhai pryderon i'n disgyblion mwyaf agored i niwed.*
- I gloi, nid ydym yn deall pam nad yw disgyblion, staff a lles ein cymuned wedi dylanwadu ar opsiwn i Allensbank aros ar eu safle presennol. Mae'r holl opsiynau o blaid yr ysgolion eraill yn y cynnig ac rydym yn teimlo bod ein hawliau i gynnig teg wedi cael eu colli, yn enwedig gan fod gennym rai o'r disgyblion mwyaf agored i niwed yn yr AALI, sy'n dibynnu ar fod yn gyfarwydd â'r staff a'u hamgylchedd i ymdopi ac i allu eu rheoleiddio o ddydd i ddydd.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

165. Nodir barn Staff Allensbank (Aelodau UAC) ar Opsiwn 1. Ymdrinnir â materion yn ymwneud â'r opsiwn amgen i leoli darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar safle Ysgol Gynradd Gladstone ym mharagraffau 59 – 62.
166. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i sicrhau bod gan bob ysgol yng Nghaerdydd Gynllun Teithio Llesol. Mae cynlluniau o'r fath yn nodi camau gan yr ysgol i gynorthwyo ac annog teithio llesol i'r ysgol i staff a disgyblion ac yn nodi unrhyw welliannau i seilwaith ar y safle ac oddi arno sy'n angenrheidiol i hwyluso teithiau llesol. Mae swyddogion Cynlluniau Teithio Llesol y Cyngor wedi bod yn gweithio gydag ysgolion i ddatblygu'r rhain ac mae'r pedair ysgol eisoes wedi rhoi Cynllun Teithio Llesol ar waith ar gyfer eu safle presennol.
167. Rhaid bod gan bob ysgol newydd (gan gynnwys y rhai sydd wedi'u had-drefnu) gynllun o'r dechrau.
168. Bydd swyddogion Cynlluniau Teithio Llesol yn parhau i weithio gyda'r ysgolion wrth adolygu a datblygu ymhellach eu Cynlluniau Teithio Llesol presennol fel y bo'n briodol i gyd-fynd ag unrhyw newid mewn amgylchiadau. Gallant helpu i ymgysylltu ar y Cynlluniau Teithio Llesol fel rhan o'r gwaith o greu mwy o leoedd ac unrhyw newidiadau mewn lleoliad carfannau ysgol i safleoedd eraill.
169. Ar ôl ad-drefnu'r ysgolion, bydd y Cyngor yn monitro'r amodau y tu allan i'r ysgolion ar eu newydd gwedd er mwyn gweld a oes angen unrhyw fesurau pellach, megis cyfyngiadau parcio. Bydd y cwmpas ar gyfer cyflwyno cyfyngiadau parcio yn cael ei ymchwilio a'i roi ar waith lle bo'n briodol fel mesur cost isel i helpu i annog pobl i beidio â defnyddio'r car i deithio pellter byr, gwneud

yr amgylchedd y tu allan i bob ysgol yn fwy diogel ac yn fwy ffafriol i gerdded, sgwtera a beicio a gwneud y mwyaf o deithio llesol i'r ysgol.

170. Mae Tîm Diogelwch ar y Ffyrdd y Cyngor eisoes yn darparu rhaglen o hyfforddiant beicio a hyfforddiant i gerddwyr i annog pobl i fanteisio ymhellach ar deithio llesol i'r ysgol. Bydd y cymorth hwn yn parhau fel rhan o'r ymgysylltu a'r cymorth parhaus a ddarperir gan Dîm Teithio Llesol Ysgolion y Cyngor ar ddatblygu a darparu Cynlluniau Teithio Llesol.
171. Mater i gyrff llywodraethu unigol yw gwisg ysgol; fodd bynnag, byddai'r Cyngor yn gweithio gydag ysgolion i leihau effaith unrhyw newidiadau.
172. Cydnabyddir bod y newidiadau arfaethedig wedi cael effaith ar staff. Byddai Opsiwn 1 yn gofyn am ffurfio corff llywodraethu newydd a fyddai'n gyfrifol am benodiadau i'r ysgol newydd. Byddai Gwasanaethau Pobl AD yn argymhell bod swyddi wedi'u neilltuo yn y lle cyntaf i staff presennol ac eithrio swyddi'r Pennaeth a'r Dirprwy Bennaeth a fyddai'n destun hysbyseb genedlaethol. Yn achos staff a benodir i swydd gradd is, byddai cyflogau yn cael eu diogelu am hyd at dair blynedd.
173. Byddai Gwasanaethau Pobl AD yn rhoi cyngor, cymorth ac arweiniad i'r Cyrff Llywodraethu ar gyfer y broses o gynllunio gweithlu a phrosesau recriwtio dilynol.
174. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i gefnogi dysgwyr mwyaf agored i niwed Caerdydd. Byddai'r newidiadau arfaethedig pe baent yn cael eu gweithredu yn dod i rym o fis Medi 2025 a byddai'r Cyngor yn gweithio gyda'r ysgolion i sicrhau bod cynllun pontio manwl yn cael ei roi ar waith gan ystyried anghenion pob dysgwr.
175. O dan Opsiwn 2, cynigir bod Ysgol Gynradd Allensbank yn trosglwyddo i safle presennol a rennir rhwng Ysgol Gynradd Gladstone / Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica. Er na fyddai adeilad Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica yn gallu cynnal Ysgol Gynradd Allensbank un dosbarth mynediad, mae'r safle yn gyffredinol yn gallu darparu ar gyfer hyd at 420 o ddisgyblion gyda meithrinfa. Fodd bynnag, gan na allai pob adeilad ysgol ddarparu ar gyfer 210 o ddisgyblion yr un, byddai'r trefniadau yn ei gwneud yn ofynnol i Gyrff Llywodraethu'r ysgolion (neu'r Corff Llywodraethu ffederal) benderfynu ar y ffordd orau o rannu adeiladau a gofod awyr agored i ganiatáu i'r ddwy ysgol weithredu'n briodol.
176. Ymdrinnir â materion sy'n ymwneud â phlant agored i niwed ym mharagraff 10 a pharagraff 142.
177. Cafodd y nifer derbyn cyhoeddedig yn Ysgol Gynradd Allensbank ei leihau o 45 o leoedd i 30 o leoedd o fis Medi 2022 er mwyn adlewyrchu'r galw am leoedd yn yr ysgol yn well. O dan Opsiwn 3 cynigir gostyngiad pellach i 0.9DM, fodd bynnag mae'r safle yn gweithredu ar un math o fynediad ar hyn o bryd a gallai hyn fod yn bosiblwydd (yn amodol ar gytundeb y Corff Llywodraethu) pe bai mwy o alw am leoedd Ysgol Gynradd Allensbank.

178. Nodir awgrym Staff Allensbank (Aelodau UAC) o bedwerydd opsiwn. Ymdrinnir â materion yn ymwneud â lleoli darpariaeth cyfrwng Saesneg ar safle Ysgol Gynradd Allensbank ym mharagraffau 59 – 62.
179. Mae'r newidiadau arfaethedig wedi'u cyflwyno er mwyn sicrhau cydbwysedd priodol o leoedd i wasanaethu'r ardal a chaniatáu i adnoddau gael eu buddsoddi mewn addysgu a dysgu gan arwain at well canlyniadau i bob dysgwr. Mae ystod o ffactorau wedi llywio'r cynigion fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori ac wedi eu cydnabod gan Estyn yn eu hymateb gyda phob ysgol sy'n cael eu trin yn deg.

Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Gladstone

180. Cyflwynodd Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Gladstone ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 1? Nac ydyn

- *Gallaf weld y pethau cadarnhaol i ddatrys cyllideb ddiffygiol Gladstone trwy gyfuno adnoddau gydag ysgol arall. Gall grŵp ehangach o staff hefyd gynnig cyfleoedd ehangach i staff a mwy o glybiau ar ôl ysgol. Efallai y byddwn hefyd yn gallu cynnal uned iaith a lleferydd. Fodd bynnag, mae sawl mater fyddai'n bygwth gallu'r ysgol i gynnig yr addysg a'r cymorth y mae'n ei gynnig ar hyn o bryd.*

1. Effaith ar staff a dysgwyr. Mae llawer o staff eisoes yn poeni am golli eu swyddi. Gyda'r ansicrwydd hwn yn para tan fis Medi 2025, gallai hyn effeithio ar y profiad addysgu a dysgu i blant. Byddai'r opsiwn hwn hefyd yn peryglu rôl y pennaeth gan y byddai'n rhaid iddi hithau hefyd wneud cais. Mae'r pennaeth wedi bod yn arweinydd rhagorol, mae niferoedd y disgyblion wedi tyfu bob blwyddyn ers iddi gyrraedd ac roedd ein harolygiad ESTYN yn llwyddiant. Mae'r opsiwn hwn yn peryglu colli'r adnoddau mwyaf hanfodol sy'n gwneud Gladstone yn gymaint o lwyddiant.

2. Colli hunaniaeth. Mae gan Gladstone le arbennig yn y gymuned ac mae'n hanfodol yn cefnogi llawer o deuluoedd bregus. Mae 36% o'n plant yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim gan eu bod yn byw mewn tldi cymharol. Mae 65% o'n disgyblion dros 5 oed yn siarad Saesneg fel iaith ychwanegol, 48% ohonynt islaw cymwys yn y Saesneg (A-C). Roedd ein harolygiad ESTYN yn cydnabod ein gallu i helpu llawer o deuluoedd agored i niwed i fyw bywydau hapus a diogel. Mae'r ysgol yn eu cefnogi'n anffurfiol trwy gyfieithu a dehongli ac oherwydd bod yr ysgol yn fach, gall staff feithrin perthynas ac ymddiriedaeth gyda theuluoedd. Mae hyn yn bwysig i rieni nad ydynt wedi cael yr hyder ieithyddol na chymdeithasol i ymgysylltu fel arall, ac mae'n arbennig o wir ar gyfer y rhai y mae gan eu plant anghenion dysgu ychwanegol. Mae gennym sawl cenhedlaeth o deuluoedd sy'n anfon eu plant i Gladstone oherwydd eu bod yn ymddiried y bydd eu plant yn cael addysg gadarnhaol a chynhwysol. Byddai colli Gladstone fel endid yn dileu'r rôl honno o ymddiriedaeth sydd gan yr ysgol yn lleol.

3. Pryder am ddiffyg lle i ddarparu prydau ysgol am ddim ar gyfer ysgol dau ddsbarth mynediad. Rydym yn cael ein cyfyngu gan faint y neuadd a

chapasiti'r gegin; byddai angen buddsoddiad sylweddol i'w gwneud yn hyfyw, yn ogystal â mwy o oruchwylwyr canol dydd i sicrhau bod y system yn gweithredu. Rwyf hefyd yn poeni y byddai hyn yn cymryd amser hir i'w reoli bob dydd ac y gallai beryglu amser addysgu a dysgu yn y pen draw.

4. Pryder am ddiffyg lle yn yr awyr agored i fwy o ddysgwyr. Mae gan lawer o'n plant fynediad cyfyngedig i fannau awyr agored diogel yn y gymuned. Byddai dyblu nifer y plant yn rhoi pwysau ar y gofod sydd ar gael ac yn cyfyngu ar y gallu i gynnig mwy o glybiau gweithgareddau awyr agored ar ôl ysgol. Cafodd y maes chwarae ei ddisgrifio fel un "digonol" ar gyfer ysgol fwy gan staff yr awdurdod lleol, ond rwy'n teimlo'n gryf y dylai anghenion plant sydd eisoes dan anfantais fod yn flaenoriaeth, gan gael mynediad at le awyr agored gwell na "digonol" i gyfoethogi eu profiad dysgu a helpu i ail-gydbwysu eu cyfleoedd mewn bywyd.

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 2? Nac ydyn

- *Gallai cydleoli'r ddwy ysgol ar un safle ddod â chymhlethdod i weithrediadau ymarferol. Pe bai'r ysgolion yn ffedereiddio, nid yw'n glir beth fyddai goblygiadau'r gyllideb i'r ysgolion ac yn y pen draw fe allai arwain at uno oherwydd pwysau ariannol, a fyddai i bob pwrpas yn opsiwn un.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 3? Ydyn

- *Efallai mai'r trydydd opsiwn yw'r mwyaf ymarferol o safbwynt Gladstone mewn sawl ffordd. Hwn fyddai'r opsiwn fyddai'n tarfu lleiaf ar y staff a'r plant ac felly'n cyfyngu ar effaith cyfnod ansicr o newid neu ad-drefnu ar addysgu a dysgu a lleihau'r risg o gollu staff profiadol, gwybodus.*
- *Fodd bynnag, o safbwynt cyllidebol, rwy'n cydnabod efallai na fydd yr opsiwn hwn o fudd i Gladstone ac efallai na fydd yn cynnig ffordd uniongyrchol i ni o bennu cyllideb gynaliadwy yn y tymor byr. Fodd bynnag, rwy'n credu y gallai'r opsiwn hwn alluogi ail-ddyrannu disgyblion o Allensbank i Gladstone, a allai ein galluogi i gynyddu nifer ein disgyblion i ddod â niferoedd Gladstone i fyny i gapasiti. Gallai hyn ein galluogi i gael cyllideb gynaliadwy yn yr hirdymor gyda charfan lawn ym mhob dosbarth (mae gennym gapasiti ar gyfer ryw 30 yn fwy o ddisgyblion ar hyn o bryd).*
- *Fel corff llywodraethu, rydym yn dymuno i'r gwaith da y mae ysgol gynradd Gladstone yn ei wneud yn y gymuned ac i'w dysgwyr barhau, ac efallai y bydd yr opsiwn hwn yn caniatáu i ni gadw ethos ac ysbryd yr ysgol heb gyfaddawdu oherwydd pwysau cyllidebol. Yn naturiol, mae'r opsiwn hwn hefyd yn sicrhau bod Ysgol Mynydd Bychan yn gallu gweithredu yn y gofod sydd ei angen arni ac mae'r gymuned yn cadw ei hysgolion ac yn amharu cyn lleied â phosibl ar bawb.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

181. Cydnabyddir gwaith Pennaeth Gladstone a staff wrth ddiwallu anghenion amrywiol plant sy'n mynychu'r ysgol. Mae'r newidiadau arfaethedig wedi'u

cyflwyno yng nghyd-destun niferoedd disgyblion sy'n gostwng ar y gofrestr a'r angen i ddarparu patrwm mwy cynaliadwy o ddarpariaeth ysgol gynradd er mwyn caniatáu defnydd mwy effeithiol o adnoddau ariannol yr ysgolion sydd â chyfran uwch o gyllidebau ysgolion ar gael ar gyfer addysgu a dysgu a phrofiadau dysgu ochr yn ochr â chymorth i deuluoedd.

182. Mae effaith Opsiwn 1 ar staff yn cael ei gydnabod. Byddai cau Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn ffurfiol yn rhoi staff mewn perygl o gael eu diswyddo ac ymdrinnir â materion staffio sy'n gysylltiedig â hyn ym mharagraffau 89 - 91.
183. Ymdrinnir â materion sy'n ymwneud â'r effaith ar ddysgwyr sy'n agored i niwed ym mharagraff 10 a pharagraff 142.
184. Gallai adeiladau cyfun ysgolion Gladstone a Santes Monica ddarparu ar gyfer ysgol gynradd 2 Ddosbarth Mynediad (hyd at 420 o ddisgyblion) gyda meithrinfa. Gallai adeilad y Tŷ Cychod, a ddefnyddir ar hyn o bryd fel storfa, ddarparu canolfan adnoddau ychwanegol ond byddai angen buddsoddi i wneud hynny.
185. Mae'r ysgol mewn dau adeilad rhestredig Gradd 2 a gafodd eu hasesu fel Categori Cyflwr C+ (Gwael gyda namau mawr) a Chategori Addasrwydd B (Boddhaol). Aseswyd bod adeiladau'r ysgol yn gyffredinol mewn cyflwr boddhaol, ac eithrio'r adeilad a arferai gael ei ddefnyddio ar gyfer gofal plant (Santes Monica) a'r Tŷ Cychod (Gladstone) a oedd angen gwaith sylweddol i'r to er mwyn trwsio dŵr a thamprwydd sy'n treiddio i mewn i'r adeilad. Cynlluniwyd gwaith i waliau allanol, ffenestri a thoeau drwy raglen Asedau Cyfalaf y Cyngor ac mae'n mynd rhagddo, a chwblhawyd llawer o agweddau yn 2022/2023. Mae waliau ffiniau hefyd yn dangos arwyddion o ddirywiad oherwydd oedran ac maent wedi cael eu hadolygu gan beiriannydd strwythurol yn ddiweddar i benderfynu pa mor frys yw'r gwaith sydd ei angen. Mae'n debygol y bydd y gwaith yn cael ei gynnwys o fewn y prif gontract ar gyfer y gwaith adeiladu.
186. Disgwylir i'r gwaith sy'n mynd rhagddo gael ei gwblhau ym mlwyddyn ysgol 2023/24 ac mae wedi'i gynnal yn briodol fesul cam er mwyn tarfu cyn lleied â phosibl ar addysgu a dysgwyr.
187. Nodir y pryderon ynghylch cydleoli Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone ar safle Ysgol Gynradd Gladstone/Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica.
188. Nodir cefnogaeth Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Gladstone i Opsiwn 3.
189. Byddai Opsiwn 3 yn caniatáu cadw'r holl ysgolion presennol ond ni fyddai'n caniatáu sefydlu darpariaeth feithrin yn Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica a'r manteision cysylltiedig. Ni fyddai cadw Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn ddwy ysgol ar wahân yn caniatáu gwireddu manteision ysgol â dau ddsbarth mynediad. Ni fyddai chwaith yn caniatáu cyllid yn y fformiwla a fyddai'n cael ei ryddhau yn Opsiwn 1 i fod ar gael ar gyfer clustnodi i'r ysgolion, na chwaith i'w dosbarthu i ysgolion ledled y ddinas drwy'r fformiwla cyllid. O'i gymharu ag Opsiwn 1, byddai llai o adnoddau ariannol

i gefnogi'r ysgol i ddatblygu darpariaeth a/neu fuddsoddi mewn adnoddau ymhellach er budd ei disgyblion, ac i gynnal a gwella safonau.

190. Gan fod gan y ddwy ysgol leoedd gwag yng ngrwpiau blwyddyn y Cyfnod Sylfaen, ac mae gan lawer o ysgolion cyfagos leoedd gwag hefyd, nid oes unrhyw wybodaeth i awgrymu y byddai'r opsiwn hwn yn cael effaith gadarnhaol ar niferoedd derbyn a sefyllfa gyllidebol Ysgol Gynradd Gladstone yn y dyfodol.
191. Pe bai Cyrff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn cytuno i weithredu trefniadau cydweithredol/ffederasiwn ffurfiol, gellid gwireddu nifer o'r manteision addysgol a nodwyd.

Pennaeth Ysgol Gynradd Gladstone

192. Cyflwynodd Pennaeth Ysgol Gynradd Gladstone ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 1? Nid yw'r farn yn cael ei nodi

- *Byddai hwn yn gyfle cyffrous i ddwy ysgol gymunedol uno a ffurfio un Ysgol Gynradd fwy yn ardal Cathays. Byddai cael un Ysgol Gynradd fwy yn yr ardal yn sicrhau pontio esmwyth i ddisgyblion o 3 oed hyd at 16 oed yn yr Ysgol Uwchradd. Byddai ysgol fwy yn caniatáu i staff rannu arbenigedd a chreu mwy o gyfleoedd cydweithio/DPP. Gallai staff ychwanegol hefyd ddarparu ystod o arbenigedd a phrofiadau addysgol i ddisgyblion yn yr ysgol. Byddai ysgol wedi'i huno yn gwrthbwysu unrhyw gyllidebau diffygiol sydd gan ysgolion ar hyn o bryd ac yn darparu dyfodol mwy cynaliadwy i'r teuluoedd a'r staff. Byddai cynnydd yn nifer y disgyblion yn cael effaith gadarnhaol ar gyllideb yr ysgol ac yn darparu adnoddau a chyfleoedd ychwanegol i ddisgyblion. Byddai cymuned yr ysgol gyfan yn cael cyfle i gyfrannu eu syniadau a'u meddyliau i helpu i lunio ysgol eu plentyn ar gyfer y dyfodol, e.e. penderfynu ar enw'r ysgol, gwisg ysgol, brandio gan roi perchnogaeth iddynt o'u hysgol yn eu cymuned eu hunain.*
- *Bydd y gwaith adeiladu yr ysgol yn cael ei gwblhau a gobeithio y bydd yn rhoi adeilad strwythurol gadarn i ddisgyblion fod yn falch ohono. Cyn hynny roedd un ysgol ar y safle cyfan gyda'r adeilad babanod wedi'i leoli yn Santes Monica a'r ysgol lau yn Gladstone. Gallai hyn fod yn bosibilrwydd ar gyfer ysgol wedi'i huno newydd gyda lle hefyd ar gyfer Clwb ar ôl Ysgol a/neu Uned Lleferydd ac Iaith, Canolfan Adnoddau Arbennig neu gyfleuster Meithrin. Ar hyn o bryd mae gan Ysgol Gynradd Gladstone gyrsiau dysgu fel teulu ar gyfer rhieni/gofalwyr a allai barhau.*
- *Bydd cael un Ysgol Gynradd hefyd yn creu mwy o gyfleoedd i deuluoedd rwydweithio a chefnogi ei gilydd yn y gymuned. Byddai hyn hefyd yn caniatáu i'r gymuned gydweithio i helpu i godi arian i'r ysgol a chefnogi unrhyw ddigwyddiadau/busnesau lleol. Gallai ysgol fwy o faint alluogi'r ysgol i estyn allan at fwy o bobl yn y gymuned a chodi ymwybyddiaeth o adeilad y Boathouse fel man posibl y gallai teuluoedd/busnesau ei ddefnyddio.*

- *Rwy'n gwerthfawrogi y byddai'r opsiwn hwn yn peri pryder i'r holl staff, gan gynnwys fy hun, am y byddai'n rhaid i bob un ohonom ailymgeisio am ein swyddi gyda swyddi'r Pennaeth a'r Dirprwy Bennaeth yn mynd yn genedlaethol a allai olygu dileu swyddi posibl.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 2? Nid yw'r farn yn cael ei nodi

- *Byddai cydleoli Ysgol Gynradd Allensbank a Gladstone ar safle a rennir yn caniatáu i ddwy ysgol gymunedol ddod at ei gilydd a darparu mwy o gyfleoedd cydweithio i staff, disgyblion, teuluoedd a llywodraethwyr. Byddai cael y ddwy ysgol ar un safle yn caniatáu i staff rannu arbenigedd a chreu mwy o gyfleoedd cydweithio/DPP. Gallai staff hefyd ddarparu amrywiaeth o arbenigedd a phrofiadau addysgol i ddisgyblion yn yr ysgol. Byddai cyfle i gyfuno adnoddau y gallai'r ddwy ysgol elwa ohonynt. Byddai hyn hefyd yn sicrhau bod Gladstone ac Allensbank yn cadw eu hunaniaeth a'u hethos. Pe bai ysgolion yn ffedereiddio byddai hwn yn gyfle cyffrous i weithio'n agos gyda holl randdeiliaid y ddwy ysgol a'u huno o dan un ymbarél.*
- *Byddai hyn yn rhoi amser i deuluoedd addasu i'r ysgolion yn gweithio ar un safle a byddai'r pontio yn llyfnach pe bai'r ysgolion yn ffedereiddio yn y dyfodol.*
- *Ni fyddai'r opsiwn hwn yn cael fawr o effaith ar staffio gyda bron pob aelod o staff yn gorfod ailymgeisio am eu swyddi gan gynnig mwy o sicrwydd swydd.*
- *Byddai angen ystyried sut byddai Allensbank a Gladstone yn rhannu'r safle am y byddai angen rheoli hyn yn briodol er mwyn sicrhau bod teuluoedd yn glir ar strwythurau'r ysgol ac ati*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 3? Ydw

- *Byddai'r opsiwn hwn yn ein galluogi i gadw ein hunaniaeth, ein hanes a'n hethos, sydd yn bwysig i gymuned ein hysgol. Byddai'r opsiwn hwn yn tarfu ac yn cael yr effaith leiaf ar ein hysgol.*
- *Ni fyddai'r opsiwn hwn yn cael unrhyw effaith ar ddisgyblion Gladstone, fyddai'n rhoi parhad a sefydlogrwydd ar gyfer eu dyfodol. Rydym yn falch o adroddiad Arolwg diweddar Estyn a hoffem adeiladu ar yr arfer sydd eisoes yn dda a gydnabyddir gan arolygwyr. Mae teuluoedd wedi mynegi pa mor groesawgar a meithringar yw'r ysgol a'u bod yn hoffi'r ffaith ein bod ni'n ysgol gymunedol fach gan ei bod yn caniatáu i ni gefnogi pawb, gan gynnwys ein teuluoedd sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol a'n teuluoedd mwyaf agored i niwed. Rydym yn ysgol aml-genhedlaeth a byddai'r opsiwn hwn yn caniatáu i deuluoedd barhau i ddychwelyd i Ysgol Gladstone.*
- *Mae nifer y disgyblion wedi bod ar gynnydd ers 2018 ac yn parhau i gynyddu, fydd, gobeithio, yn cyfrannu'n gadarnhaol at gyllideb a dyfodol Ysgol Gladstone. Byddai Opsiwn 3 yn ein galluogi i gynnal a thyfu niferoedd presennol ein dosbarth meithrin.*

- *Pe bai ysgolion yn ffedereiddio byddai hwn yn gyfle cyffrous i weithio'n agos gyda holl randdeiliaid y ddwy ysgol a'u huno o dan un ymbarél. Gyda ffederasiwn gallai fod ailstrwythuro staff a allai greu arbedion yn yr hirdymor i'r gyllideb. Byddai cyfle i Allensbank a Gladstone gydweithio a rhannu arbenigedd a gwybodaeth. Byddai hyn hefyd yn cael effaith gadarnhaol ar y dysgwyr am y gellid gwella eu profiadau addysgol. Byddai cyfle i gyfuno adnoddau y gallai'r ddwy ysgol elwa ohonynt. Bydd cael un Ysgol wedi'i Ffedereiddio yn creu mwy o gyfleoedd i deuluoedd rwydweithio a chefnogi ei gilydd yn y gymuned. Byddai hyn hefyd yn caniatáu i'r gymuned gydweithio i helpu i godi arian i'r ysgol a chefnogi unrhyw ddigwyddiadau/busnesau lleol. Gallai ysgol wedi'i ffedereiddio alluogi'r ysgol i estyn allan at fwy o bobl yn y gymuned a chodi ymwybyddiaeth o adeilad y Boathouse fel man posibl y gallai teuluoedd/busnesau ei ddefnyddio.*
- *Mae lle yn Ysgol Gladstone i fod yn gartref i Uned Lleferydd ac Iaith.*
- *Byddai hwn yn opsiwn cyflymach a haws i'w reoli gan effeithio yn ffisegol ar 2 ysgol yn unig. Mae'r opsiwn hwn hefyd yn golygu na fydd yn rhaid i'r rhan fwyaf o'r staff ailymgeisio am eu swyddi, fydd yn sicrhau bod lles staff yn cael ei gynnal.*
- *Mae'r Awdurdod Lleol wedi buddsoddi'n helaeth yn y gwaith o adfer Ysgol Gladstone gyda gwaith adeiladu helaeth yn cael ei wneud dros y blynyddoedd diwethaf - byddai opsiwn 3 yn caniatáu i'r staff a'r disgyblion/teuluoedd fwynhau a gwerthfawrogi eu hadeilad newydd wedi'i adnewyddu.*

A hoffech chi awgrymu unrhyw newidiadau neu ddewisiadau amgen i'r opsiynau a gynigir?

- *Byddai cyllid ychwanegol i gefnogi ffactor enfawr symudedd disgyblion yn cefnogi ysgolion yn yr ardal hon ac yn gwneud cynllunio cyllideb ar gyfer y dyfodol yn llai heriol.*

A hoffech chi ychwanegu unrhyw sylwadau eraill?

- *Rydym wedi wynebu nifer o heriau dros y blynyddoedd diwethaf (ynghyd ag ysgolion eraill) sydd wedi cynnwys Covid, Gwaith Adeiladu, Cyllidebau, Estyn a nawr yr ymgynghoriad ysgolion yn yr ardal. Rwy'n gwerthfawrogi bod manteision ac anfanteision i bob ysgol sydd yn gysylltiedig yn ymwneud â phob opsiwn ond hyderaf y bydd y Cyngor yn gwneud y penderfyniad cywir ar gyfer dyfodol dysgwyr a theuluoedd yn ardal Cathays. Er mai Opsiwn 3 yw'r opsiwn yr wyf i'n ei ffafrio, rwyf wedi cynnig fy marn ar Opsiwn 1 a 2 gan fy mod yn teimlo bod hyn yn bwysig. Byddwn yn cefnogi beth bynnag fydd y canlyniad ac yn helpu i reoli'r newid yn effeithiol i'r holl bartïon dan sylw.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

193. Nodir sylwadau Pennaeth Ysgol Gynradd Gladstone ar bob un o'r opsiynau, a'r gefnogaeth i Opsiwn 3.

194. Nodir galluoedd ysgol fwy fel y cynigir yn Opsiwn 1 ac ysgolion o fewn ffederasiynau i ganiatáu i staff rannu arbenigedd a chreu mwy o gyfleoedd cydweithio/DPP; ymdrinnir â manteision y trefniadau hyn ym mharagraffau 27 – 28 a pharagraff 34.
195. Os bydd Opsiwn 1 yn cael ei bwrw ymlaen, byddai effaith ar staff ac ymdrinnir â materion sy'n ymwneud â hyn ym mharagraffau 90 - 94.
196. Trafodir y materion ariannol sy'n gysylltiedig â chyllideb pob un ysgol, a sefydlu ysgol newydd yn Opsiwn 1 ym mharagraff 90 a pharagraffau 29 – 31. Mae fformiwla cyllid ysgolion cynradd yn cynnwys dyraniad penodol o fewn cyllideb ysgol sy'n ymwneud â symudedd disgyblion, ac mae'r fformiwla ar gyfer ariannu cyllidebau ysgolion yn cael ei hadolygu'n flynyddol.
197. Mae'r Cyngor yn cydnabod y gallai'r llety hunangynhwysol ar y safle a rennir rhwng Gladstone a Santes Monica ddarparu lle i Glwb Ar Ôl Ysgol a/neu Uned Lleferydd ac Iaith, CAA neu Gyfleuster Anogaeth yn amodol ar fuddsoddiad yn y cyfleusterau hyn.
198. Yn gyffredinol, mae safle presennol Ysgol Gynradd Gladstone/Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica yn gallu darparu lle ar gyfer hyd at 420 o ddisgyblion gyda dosbarth meithrin. Fodd bynnag, gan nad oes modd i bob adeilad ysgol gynnwys 210 o ddisgyblion yr un, byddai'n rhaid i'r ysgolion gydweithio i gytuno ar y ffordd orau o ddefnyddio'r lle sydd ar gael i fodloni gofynion gweithredol y ddwy ysgol.
199. Fel y nodwyd yn flaenorol, er y byddai Opsiwn 3 yn caniatáu cadw'r holl ysgolion presennol, ni fyddai'n caniatáu'r ystod o fanteision y gellid eu cyflawni o dan Opsiwn 1 fel y nodir ym mharagraffau 27 – 31.

Staff Ysgol Gynradd Gladstone

200. Cyflwynodd Staff Ysgol Gynradd Gladstone ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 1? Nac ydyn

- *Bydd y ddwy ysgol gynradd hynaf yn ardal Cathays yn colli eu hunaniaeth a'u hanes.*
- *Byddai ethos ysgol agos dwy ysgol gynradd lai yn cael ei golli. Gyda'r teuluoedd newydd, y teuluoedd sydd angen y gefnogaeth honno, a'r teuluoedd heb fawr ddim Saesneg, mae cael y gefnogaeth o fewn lleoliad llai wedi bod yn hanfodol bob amser i gynnal perthynas gadarnhaol, a helpu'r rhai mewn angen.*
- *Mae'n rhaid i staff ailymgeisio am eu swyddi.*
- *Bydd yn rhaid i uwch staff, h.y. Penaethiaid a Dirprwy Benaethiaid, ailymgeisio am eu swyddi; byddai hyn yn cael ei hysbysebu'n genedlaethol, nid rhwng yr ysgolion yn unig.*
- *Dileu swyddi.*
- *Gallai dosbarth meithrin newydd leihau niferoedd yn Gladstone.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 2? Nac ydyn

- *Gallai fod yn ddryslyd i rieni/teuluoedd os yw'r ysgolion yn gorfod rhannu'r ddau adeilad?*
- *Gallai fod yn heriol o ran logisteg i ysgolion.*
- *Gallai ffederasiwn olygu bod Uwch Arweinwyr mewn perygl o golli eu swyddi o'r ddwy ysgol*
- *Dileu swyddi posibl*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 3? Ydyn

- *Byddai'r opsiwn hwn yn ein galluogi i gadw ein hunaniaeth, ein hanes a'n hethos, sydd yn bwysig i gymuned ein hysgol. Byddai'r opsiwn hwn yn tarfu ac yn cael yr effaith leiaf ar ein hysgol.*
- *Mae rhieni/gofalwyr wedi mynegi faint maen nhw'n gwerthfawrogi'r staff yn yr ysgol ac maen nhw'n poeni am effaith y broses ymgynghori ar les staff. Maen nhw hefyd yn poeni y gallai hyn effeithio ar safonau oherwydd yr ansicrwydd sydd i ddod i staff a disgyblion. Ni fyddai'r opsiwn hwn yn cael fawr o effaith ar staffio gyda bron pob aelod o staff yn gorfod ailymgeisio am eu swyddi gan gynnig mwy o sicrwydd swydd.*
- *Ni fyddai'r opsiwn hwn yn cael unrhyw effaith ar ddisgyblion Gladstone, fyddai'n rhoi parhad a sefydlogrwydd ar gyfer eu dyfodol. Rydym yn falch o adroddiad Arolwg diweddar Estyn a hoffem adeiladu ar yr arfer sydd eisoes yn dda a gydnabyddir gan arolygwyr. Mae teuluoedd wedi mynegi pa mor groesawgar a meithringar yw'r ysgol a'u bod yn hoffi'r ffaith ein bod ni'n ysgol gymunedol fach gan ei bod yn caniatáu i ni gefnogi pawb, gan gynnwys ein teuluoedd sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol a'n teuluoedd mwyaf agored i niwed. Rydym yn ysgol aml-genhedlaeth a byddai'r opsiwn hwn yn caniatáu i deuluoedd barhau i ddychwelyd i Ysgol Gladstone.*
- *Mae nifer y disgyblion wedi bod ar gynnydd ers 2018 ac yn parhau i gynyddu, fydd, gobeithio, yn cyfrannu'n gadarnhaol at gyllideb a dyfodol Ysgol Gladstone. Byddai Opsiwn 3 yn ein galluogi i gynnal a thyfu niferoedd presennol ein dosbarth meithrin.*
- *Pe bai ysgolion yn ffedereiddio byddai hwn yn gyfle cyffrous i weithio'n agos gyda holl randdeiliaid y ddwy ysgol a'u huno o dan un ymbarél. Gyda ffederasiwn gallai fod ailstrwythuro staff a allai greu arbedion yn yr hirdymor i'r gyllideb. Byddai cyfle i Allensbank a Gladstone gydweithio a rhannu arbenigedd a gwybodaeth. Byddai hyn hefyd yn cael effaith gadarnhaol ar y dysgwyr am y gellid gwella eu profiadau addysgol. Byddai cyfle i gyfuno adnoddau y gallai'r ddwy ysgol elwa ohonynt. Bydd cael un Ysgol wedi'i Ffedereiddio yn creu mwy o gyfleoedd i deuluoedd rwydweithio a chefnogi ei gilydd yn y gymuned. Byddai hyn hefyd yn caniatáu i'r gymuned gydweithio i helpu i godi arian i'r ysgol a chefnogi unrhyw ddigwyddiadau/busnesau lleol. Gallai ysgol wedi'i ffedereiddio alluogi'r ysgol i estyn allan at fwy o bobl yn y*

gymuned a chodi ymwybyddiaeth o adeilad y Boathouse fel man posibl y gallai teuluoedd/busnesau ei ddefnyddio.

- *Mae lle yn Ysgol Gladstone i fod yn gartref i Uned Lleferydd ac Iaith.*
- *Byddai hwn yn opsiwn cyflymach a haws i'w reoli gan effeithio yn ffisegol ar 2 ysgol yn unig. Mae'r opsiwn hwn hefyd yn golygu na fydd yn rhaid i'r rhan fwyaf o'r staff ailymgeisio am eu swyddi, fydd yn sicrhau bod lles staff yn cael ei gynnal.*
- *Mae'r Awdurdod Lleol wedi buddsoddi'n helaeth yn y gwaith o adfer Ysgol Gladstone gyda gwaith adeiladu helaeth yn cael ei wneud dros y blynyddoedd diwethaf - byddai opsiwn 3 yn caniatáu i'r staff a'r disgyblion/teuluoedd fwynhau a gwerthfawrogi eu hadeilad newydd wedi'i adnewyddu.*

A hoffech chi awgrymu unrhyw newidiadau neu ddewisiadau amgen i'r opsiynau a gynigir?

- *Byddai cyllid ychwanegol i gefnogi ffactor enfawr symudedd disgyblion yn cefnogi ysgolion yn yr ardal hon ac yn gwneud cynllunio cyllideb ar gyfer y dyfodol yn llai heriol.*

A hoffech chi ychwanegu unrhyw sylwadau eraill?

- *3 yw'r opsiwn a ffeirir gennym ond byddwn yn cefnogi beth bynnag fydd y canlyniad ac yn helpu i reoli'r newid yn effeithiol ar gyfer yr holl bartïon dan sylw.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

201. Nodir cefnogaeth staff Ysgol Gynradd Gladstone i Opsiwn 3.

202. Cydnabyddir gwaith pob ysgol yn cefnogi disgyblion a theuluoedd o amrywiaeth o gefndiroedd. Cyflwynwyd y cynigion er mwyn darparu cydbwysedd mwy priodol o leoedd ac i sicrhau bod modd buddsoddi lefel uwch o gyllid mewn addysgu a dysgu. Cyflwynwyd y cynigion er mwyn darparu cydbwysedd mwy priodol o leoedd ac i sicrhau bod modd buddsoddi lefel uwch o gyllid mewn addysgu a dysgu, gan gyfoethogi'r cyfleoedd i'r holl ddisgyblion.

203. Byddai gweithredu Opsiwn 1 yn arwain at oblygiadau i staff ac ymdrinnir â materion sy'n ymwneud â hyn ym mharagraffau 90 – 94.

204. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn ariannu 112 o leoedd meithrin cymunedol rhwng Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone. Mae'r nifer sy'n cael ei ariannu yn lleihau i 96 o leoedd y flwyddyn nesaf, er mwyn adlewyrchu'r galw. Cynigir caniatáu 96 o leoedd meithrin cymunedol cyfrwng Saesneg o dan bob un o'r tri opsiwn yr ymgynghorwyd arnynt.

205. Byddai sefydlu darpariaeth feithrin yn Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica yn caniatáu ystod o fanteision i ddysgwyr sy'n mynychu'r ysgol drwy gefnogi'r pontio o'r Meithrin i'r Dosbarth Derbyn.
206. Er bod safle Ysgol Gynradd Gladstone/Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica yn gallu darparu ar gyfer dwy ysgol gynradd un dosbarth mynediad, cydnabyddir bod heriau yn gysylltiedig â hyn. Fodd bynnag, disgwylir y gallai dwy ysgol gydeoli heb ddryswch i rieni/teuluoedd os yw'r ysgolion yn gorfod rhannu'r ddau adeilad.
207. Byddai Opsiwn 2 neu Opsiwn 3 yn caniatáu i Gyrrff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone ystyried gweithio ar y cyd neu sefydlu ffederasiwn ffurfiol. Gallai ffederasiwn arwain at ostyngiad yn nifer y rolau arwain yn gyffredinol ar draws y ddwy ysgol gan ddibynnu ar y model a gymerir ymlaen. Byddai unrhyw benderfyniad a wneir o ran staffio yn fater i'r Corff Llywodraethu perthnasol.
208. Cydnabyddir y byddai Opsiwn 3 yn effeithio'n uniongyrchol ar y nifer lleiaf o ysgolion, ond byddai hefyd yn cyflawni llai o fuddion nag Opsiwn 1 neu Opsiwn 2. Ni fyddai cynnal pedwar sefydliad ysgol ar wahân yn caniatáu'r arbedion a fyddai'n cael eu cyflawni ac ar gael i'w hail-fuddsoddi mewn addysg yn Opsiwn 1 na sefydlu darpariaeth feithrin yn Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica a'r manteision cysylltiedig yn Opsiwn 1 ac Opsiwn 2.
209. Gellid darparu amrywiaeth o fanteision drwy ffederasiwn ac os bydd Opsiwn 2 neu Opsiwn 3 yn cael ei ddatblygu, byddai ffederasiwn yn opsiwn i'r cyrrff llywodraethu perthnasol ei ystyried. Byddai unrhyw gynnig i ffedereiddio yn destun ymgynghoriad ar wahân.
210. Byddai ystyriaeth yn cael ei rhoi i adleoli'r dosbarth Lleferydd ac Iaith ledled y ddinas a gynhelir gan Ysgol Gynradd Allensbank pe bai Opsiwn 3 yn cael ei symud ymlaen.
211. Mae strwythur staffio ysgolion yn cysylltu'n uniongyrchol â nifer y disgyblion sydd ar y gofrestr.
212. Mae'r rhan fwyaf o gyllideb ysgol yn cael ei dyrannu i staffio. Mewn cyfnod o leihau nifer y disgyblion sy'n cael eu derbyn i ysgolion cynradd, a phan fo angen i ysgolion nodi arbedion o fewn eu cyllidebau unigol er mwyn mynd i'r afael â'r diffyg yn y gyllideb, gall nifer y staff a gyflogir leihau p'un a yw cynigion i ad-drefnu yn cael eu datblygu ai peidio.
213. Mae Opsiwn 1 ac Opsiwn 2 yn caniatáu i staff a disgyblion/teuluoedd fwynhau a gwerthfawrogi'r adeilad sydd wedi'i adnewyddu.

Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica – Pwyllgor Cyllid, Safle ac Iechyd a Diogelwch y Corff Llywodraethu

214. Cyflwynodd Pwyllgor Cyllid, Eiddo ac Iechyd a Diogelwch Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 1? Ydyn

- *Fel pwyllgor, rydym yn credu bod opsiwn 1 er budd gorau ein hysgol a'r ysgolion eraill dan sylw. Credwn y byddai adleoli Santes Monica i safle presennol Ysgol Mynydd Bychan o fudd i ni am sawl rheswm:*
- *Mae gormod o alw am leoedd yn ein hysgol ni ar hyn o bryd, mae gennym restrau aros ar gyfer pob grŵp blwyddyn (ac eithrio'r dosbarth derbyn). Nid yw ein safle presennol yn addas at y diben ar gyfer cynyddu'r galw am leoedd mewn ysgol eglwysig. Byddai symud safle yn ein galluogi i ymgorffori dosbarth meithrin. Gobeithiwn y bydd lle i ni gynyddu i ysgol â 0.9 dosbarth mynediad. Byddai hyn yn gwneud ein hysgol yn fwy hyfyw yn ariannol.*
- *Byddai symud safle yn gosod Santes Monica yn ardal Gweinidogaeth Plwyf newydd. Caniatáu plant yn nalgylch yr ardal honno am y tro cyntaf - ehangu'r dewis ar gyfer ysgolion eglwysig.*
- *Mae ein hadeilad presennol wedi'i restru ac mae wedi cael gwaith atgyweirio sylweddol yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Her ariannol oherwydd ein bod yn ysgol eglwysig ac yn dibynnu ar gyllid CRAMP (Rhaglen Cyfalaf Cynnal a Chadw ac Atgyweirio).*
- *Er mwyn cael adeilad mwy modern ac economaidd, gallem ddefnyddio cyllid CRAMP yn well er mwyn gwella'r ysgol. Lleddfu pwysau ariannol.*
- *Ar gyfer pob ysgol dan sylw, teimlwn mai hwn fyddai'r defnydd gorau o arian trethdalwyr a'r dosbarthiad cyllid mwyaf effeithlon i reoli ysgolion.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

215. Nodir cefnogaeth Pwyllgor Cyllid, Eiddo ac Iechyd a Diogelwch Corff Llywodraethu – Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica i Opsiwn 1.

216. Mae'r newidiadau a gynigir o dan Opsiwn 1 yn ceisio sefydlu darpariaeth feithrin yn Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica a'r manteision sy'n gysylltiedig â hyn. Byddai'r potensial i'r ysgol gynyddu nifer y lleoedd oedran statudol i ddysgwyr 4 – 11 oed yn fater i Gorff Llywodraethu yr ysgol ei ystyried a gall fod yn destun ymgynghoriad ar wahân a phrosesau statudol.

217. Mae materion sy'n ymwneud ag ardaloedd Gweinidogaeth Plwyf y tu allan i gwmpas Cynllunio Trefniadaeth Ysgolion.

Pwyllgor Safonau Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica

218. Cyflwynodd Pwyllgor Safonau Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 1? Ydyn

- *Mae'r pwyllgor yn credu y byddai darpariaeth feithrin Santes Monica yn cefnogi'r pontio o'r dosbarth meithrin i'r dosbarth derbyn (er y byddai'n rhaid i rieni wneud cais am leoedd yn y dosbarth Derbyn) gan fod y cyfnod pontio yn gallu bod yn anodd yn enwedig os oes Anghenion Dysgu Ychwanegol wedi'u nodi ar gyfer plant unigol. Felly, pe bai gennym ein dosbarth meithrin ein hunain, byddem eisoes yn adnabod y plant yn dda a byddai pontio'n haws.*
- *Y manteision i safonau yw bod gan holl ystafelloedd dosbarth y cyfnod sylfaen fynediad uniongyrchol i ardaloedd awyr agored a fyddai'n gwella'r cwricwlwm yr oeddem yn gallu ei ddarparu. Mae'r adeilad hefyd mewn cyflwr gwell, felly byddai mwy o arian ar gael ar gyfer adnoddau. Hefyd, byddai cael mwy o staff yn caniatáu rhannu cyfrifoldebau, a thrwy hynny yn lleihau'r llwyth gwaith ar gyfer yr UDA a'r Pennaeth a'u galluogi i ganolbwyntio ar wella addysgu ar draws yr ysgol.*
- *Os penderfynir ar opsiwn 3, bydd 3 ysgol fach iawn o hyd a llai o arian yn y system i gefnogi dysgu ac addysgu. Ar hyn o bryd mae 4 ysgol fach. Mae Opsiwn 1 yn golygu mai dim ond un ysgol fach fydd yna - Santes Monica. Byddai'r model ariannu a ddefnyddir ar hyn o bryd ar gyfer lleoedd Meithrin yn golygu y byddai Santes Monica yn fwy sefydlog yn ariannol, gan ganiatáu i ganran uwch o'r gyllideb gael ei gwario ar ddysgu ac addysgu - gan godi safonau ymhellach.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 2? Nac ydyn

- *Mae'r opsiwn hwn i bob pwrpas yr un fath ag Opsiwn 1 ar gyfer Santes Monica, fodd bynnag, byddai llai o arian yn y system pe bai 3 ysgol fach yn ardal Cathays/Y Mynydd Bychan o hyd.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 3? Nac ydyn

- *Mae Ysgol Gynradd Santes Monica yn ysgol gynradd gyda gormod o alw am leoedd, sydd yn anhyfyw yn ariannol. Yr unig opsiwn ar gyfer cynaliadwyedd yw caniatáu i'r ysgol dyfu - ac mae ganddi'r gallu i wneud hyn gan fod rhestrau aros ym mhob grŵp blwyddyn bron.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

219. Nodir cefnogaeth Pwyllgor Safonau Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica i Opsiwn 1.
220. Nodir y safbwyntiau a fynegir ynghylch Opsiwn 2 ac Opsiwn 3. Byddai Opsiwn 1 yn darparu patrymau mwy cynaliadwy yn economaidd o ddarpariaeth ysgolion dros y tymor hir ac yn cefnogi ysgolion i fod yn gynaliadwy yn ariannol mewn

patrwm gwell o ddarpariaeth drwy uno. Byddai'r opsiwn hwn yn caniatáu i ysgolion ddyrannu cyfran uwch o'r gyllideb i addysgu a dysgu, a thrwy hynny gadw a chynyddu cyfleoedd i ddysgwyr, darparu gwell cydbwysedd rhwng y lleoedd ysgol gynradd cyfrwng Saesneg a Chymraeg sydd ar gael a chynnal y nifer presennol o leoedd ysgol cyfrwng Saesneg sy'n gwasanaethu'r ardal.

221. Byddai'r newidiadau a gynigiwyd o dan Opsiwn 1 ac Opsiwn 2 yn golygu bod Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica yn cael ei throsglwyddo i safle presennol Ysgol Mynydd Bychan gyda'i gapasiti presennol a Nifer Derbyn Cyhoeddedig yn cael ei gadw ar 20 o leoedd. Byddai unrhyw gynnydd i gapasiti'r ysgol, yn fater i'r Corff Llywodraethu ei ystyried.

Pwyllgor Gweledigaeth a Gwerthoedd Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica

222. Cyflwynodd Pwyllgor Gweledigaeth a Gwerthoedd Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 1? Ydyn

- *Byddem yn argymhell Opsiwn 1. O ystyried yr effaith y byddai Opsiwn 2 yn ei chael ar gymunedau'r ysgolion dan sylw, o'n profiad ni, rydym yn gwybod bod rhannu safle yn cyflwyno llawer o heriau.*
- *Ar ben hynny, byddai Opsiwn 1 yn galluogi unrhyw blant yn y dyfodol sy'n mynychu Santes Monica i fwynhau cyfleuster dosbarth meithrin sydd ynghlwm wrth yr ysgol ar safle Mynydd Bychan, fel eu bod yn gallu bod gydag unrhyw frodyr a chwiorydd hŷn ac elwa ar brofiad meithrin ffydd (Anglicanaidd) nad yw ar gael ar hyn o bryd yn yr ardal hon.*
- *Byddai'r gallu i symud safle hefyd yn cynyddu'r dalgylch i'r ysgol gynnwys Plwyf Sant Marc yn Gabalfa. Nid oes gan Sant Marc ysgol gynradd eglwysig ynghlwm wrthi, a byddai'r newid hwn yn cynyddu mynediad rhieni i addysg seiliedig ar ffydd ymhellach - sef eu hawl nhw. Mae hyn hefyd yn cyd-fynd â gweledigaeth yr Esgobaeth i 'dyfu Teyrnas Dduw'.*
- *Byddai'r cyfle i gael adeilad mwy yn ein galluogi i ddatblygu arlwy ein cwricwlwm ymhellach, gan gynnwys manau tawelach ar gyfer gweddio a myfyrio. Byddai angen ystyried sut y gallai Santes Monica sicrhau bod yr amgylchedd dysgu cyfan yn addas ar gyfer addysg ffydd - mae hyn yn cynnwys meysydd ar gyfer gweddi/addoli a myfyrio y tu mewn a'r tu allan i safle Mynydd Bychan.*
- *Rydym yn gymuned ysgol ffyniannus, gyda gormod o alw am leoedd, ac yn gorfod troi llawer o blant i ffwrdd ar hyn o bryd. Mae hyn yn golygu nad yw llawer o deuluoedd yn gallu arfer eu hawl i ddewis addysg sy'n seiliedig ar ffydd ac mae llawer yn dod i'n hysgol sydd eisoes wedi wynebu trawsnewid, newidiadau a heriau sylweddol mewn bywyd cyn iddynt gyrraedd Caerdydd.*

Mae troi teuluoedd i ffwrdd o'n cymuned yn anghyfforddus iawn i ni fel Corff Llywodraethu.

- *Mae agosrwydd y safle newydd arfaethedig yn golygu y gall ein cysylltiadau presennol ag Eglwys Sant Mihangel a The Table barhau. Dim ond ychydig bach y byddai hyn yn effeithio ar amser teithio i deuluoedd. Byddai rheoli traffig ar safle Mynydd Bychan yn haws gan mai dim ond cymuned un ysgol fydd yn cyrraedd ac yn gadael ar unrhyw un adeg.*
- *Am yr holl resymau a amlinellir uchod, teimlwn y byddai'r symud posibl yn cyd-fynd â'r weledigaeth, y gwerthoedd a'r ethos Cristnogol yr ydym wedi gweithio mor galed i'w datblygu a'u cynnal yn Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 2? Nac ydyn

- *Gweler sylwadau ar gyfer Opsiwn 1.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 3? Nac ydyn

- *Gweler sylwadau ar gyfer Opsiwn 1.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

223. Nodir cefnogaeth Pwyllgor Gweledigaeth a Gwerthoedd Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica i Opsiwn 1.

Pennaeth Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica

224. Cyflwynodd Pennaeth Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 1? Ydyn

- *Rwy'n cefnogi Opsiwn 1 gan fy mod yn ymwybodol o'r anawsterau enfawr sydd gan bob ysgol yng Nghaerdydd ar hyn o bryd wrth geisio mantoli cyllidebau. Rwy'n eistedd ar y Fforwm Cyllideb Ysgolion ac yn cynrychioli ysgolion bach ac ysgolion ffydd. Mae fformiwla'r gyllideb yn cael effaith negyddol anghymesur ar ysgolion bach gan eu bod yn llai economaidd i'w rhedeg. Dim ond Opsiwn 1 sy'n lleihau nifer yr ysgolion bach yn sylweddol. Byddai'r opsiwn hwn yn golygu bod mwy o arian ar gael yn y system ar gyfer addysg pob plentyn yn y ddinas. Yna mae'r arian hwn ar gael i'w wario ar ddysgu ac addysgu, yn hytrach na chynnal a chadw nifer o adeiladau gan ysgolion bach unigol, defnyddir gofod/lleoedd ysgol yn fwy effeithlon hefyd fel bod gwresogi ac adnoddau'n cael eu defnyddio'n well.*
- *Mae tri adeilad ysgol wedi'u rhestru, o dan Opsiwn 1 byddai Santes Monica yn symud i adeilad heb ei restru, gan alluogi defnydd gwell o gronfa CRAMP (cronfa Rhaglen Cyfalaf Atgyweirio a Chynnal a Chadw gan Lywodraeth*

Cymru i gynnal a chadw ysgolion ffydd) felly dylai'r ysgol allu atgyweirio a chynnal a chadw'r adeilad yn well. Mae dyluniad adeilad Mynydd Bychan hefyd yn cyfateb yn well i ddiwallu anghenion disgyblion o fewn y Cwricwlwm i Gymru. Mae gan bob ystafell ddosbarth i lawr y grisiau fynediad uniongyrchol i'r awyr agored, fyddai'n hwyluso dysgu yn yr awyr agored, goruchwylio ac arddulliau dysgu amgen - gan ddiwallu anghenion dysgwyr Santes Monica yn well.

- *Byddai symud safle ysgol hefyd yn golygu na fyddai angen i ni rannu safle gydag ysgol arall. Ni fyddai'r sŵn (sy'n ddealladwy) o ysgol arall yn tarfu ar yr amser a dreuliwn yn gwneud gweithgareddau addoli, byddai gofod chwarae yn llawer gwell na'r ardal yr ydym yn gallu ei defnyddio ar hyn o bryd a byddai rheoli traffig yn haws gan na fyddai angen i ni amrywio amseroedd dechrau a gorffen i gyd-fynd ag ysgol arall.*
- *Byddai'n haws pontio o'r Meithrin i'r Derbyn gan y byddai plant (unwaith y byddant wedi gwneud cais am le yn y dosbarth Derbyn) yn hysbys i ni, byddai unrhyw brosesau ADY eisoes wedi'u dechrau ac yna'n parhau yn yr un lleoliad ac ni fyddai angen ystyried unrhyw gyfnodau setlo i mewn cyn i ni ofyn am gymorth ychwanegol gan y byddai hynny eisoes wedi digwydd yn y dosbarth Meithrin.*
- *Byddai angen cyflogi athro ychwanegol a fyddai'n lleihau'r baich ar bob athro yn yr ysgol ymhellach gan fod nifer o rolau gan athrawon sydd yn cael eu rhannu ymhlith llawer mewn ysgolion mwy.*
- *Byddai'r newid yn yr Ardal Weinidogaeth yn golygu bod y Corff Llywodraethu yn debygol o ymgynghori i ehangu'r dalgylch a nodir ar hyn o bryd yn ein polisi derbyn i gynnwys Plwyf Sant Marc, Gabalfa. Nid oes unrhyw ysgol gynradd yr Eglwys yng Nghymru ar gyfer yr Ardal Weinidogaeth honno ar hyn o bryd, felly byddai hyn hefyd yn cefnogi cenhadaeth yr Esgobaeth i 'Dyfu Teyrnas Dduw'.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 2? Nac ydyn

- *Mae llai o fudd ariannol neu addysgol i adleoli 3 ysgol yn yr opsiwn hwn.*

Ydych chi'n cefnogi Opsiwn 3? Nac ydyn

- *Mae Santes Monica yn ysgol gynradd ffyniannus gyda gormod o alw am leoedd. Nid yw Opsiwn 3 yn rhoi lle i dyfu ac nid yw'n galluogi'r ysgol i fod yn hyfyw yn ariannol. Fel ysgolion llai, mae Gladstone ac Allensbank hefyd yn llawer llai tebygol o fod yn hyfyw yn ariannol o dan y model hwn.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

225. Nodir cefnogaeth a sylwadau Pennaeth Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica i Opsiwn 1.

226. Mae'r fformiwla cyllid ysgolion yn seiliedig ar gyllid fesul disgybl a nifer o gyfandaliadau fesul ysgol. Byddai gostyngiad yn nifer yr ysgolion yn caniatáu ar gyfer lleihau dyraniadau o gyfandaliadau i ysgolion. Byddai'r arbedion fformiwla cyllideb ysgolion o gyfuno Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone, trwy gau'r ddwy ysgol a chreu un ysgol gynradd dau ddosbarth mynediad fel y nodir yn Opsiwn 1, tua £98,000 y flwyddyn. Mae hyn yn seiliedig ar ddileu un o'r lwfansau cyfandal a ddarperir i ysgolion ledled y ddinas.
227. Byddai Opsiwn 1 felly'n galluogi ailddosbarthu adnoddau ariannol i'r ysgolion ledled y ddinas trwy leihau nifer y cyfandaliadau'n sy'n cael eu dyrannu i'r ysgolion unigol.

Corff Llywodraethu ac Aelodau Staff Ysgol Mynydd Bychan

228. Cyflwynodd Corff Llywodraethu ac Aelodau Staff Ysgol Mynydd Bychan ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10)
- *Mae'r Corff Llywodraethu ac aelodau staff yn gwbl gefnogol o nodau cenedlaethol a lleol i gynyddu nifer y plant sy'n derbyn addysg cyfrwng Cymraeg ac yn barod i chwarae eu rhan, ochr yn ochr â'r Cyngor a Llywodraeth Cymru.*
 - *O ystyried y gordanystrifio cyson o ran lleoedd yn YMB dros sawl blwyddyn, a'r realiti bod dalgylch yr ysgol yn un o sawl ardal yn ninas Caerdydd lle mae lle i gynyddu nifer y plant mewn addysg cyfrwng Cymraeg, rydym yn falch bod y Cyngor wedi bod yn rhagweithiol wrth geisio, a llwyddo i gael cyllid grant i gefnogi buddsoddiadau cyfalaf sy'n hwyluso twf mewn addysg Gymraeg a'r defnydd o'r Gymraeg yn YMB.*
 - *Er ein bod yn cydnabod y rhagwelir y bydd y nifer sy'n manteisio ar y lleoedd yn sefydlogi dros yr ychydig flynyddoedd nesaf, oherwydd gostyngiad yng nghyfraddau genedigaethau, rydym yn ymwybodol bod cynnydd yn cael ei ragweld tua diwedd y degawd hwn a dechrau'r nesaf, sy'n gofyn i ni feddwl yn greadigol nawr i sicrhau datrysiad cynaliadwy ac i fodloni'r galw a ddisgwylir gennym yn y blynyddoedd i ddod.*
 - *Mae'r Corff Llywodraethu ac aelodau staff o'r farn mai'r ffordd orau o ehangu Ysgol Mynydd Bychan yw adeilad a safle ysgol newydd sy'n archwilio ymhellach y posibilrwydd o ddefnyddio safle presennol Ysgol Uwchradd Cathays yn werth chweil, pe bai adleoli Ysgol Uwchradd Cathays yn mynd yn ei flaen, neu'r gwagle ar safle Tŷ'r Cwmnïau.*
 - *Er y gwerthfawrogir goblygiadau ariannol adeilad a safle newydd ar gyfer YMB, a'r angen i ddefnyddio asedau presennol y Cyngor lle bo hynny'n bosibl, rydym yn tybio y byddai'n bosibl cael gwared ar safle ysgol presennol i'w ailddatblygu pe bai'n mynd yn segur.*

- *Gallai'r tri opsiwn gynnig ateb parhaol i ddarparu ar gyfer y galw am addysg Gymraeg a chyflawni'r nod o ehangu addysg Gymraeg yn yr ardal.*
- *Rhaid i unrhyw ehangu Ysgol Mynydd Bychan gael ei gyflwyno ar sail ysgol gyfan, yn hytrach na blwyddyn ar flwyddyn neu gynnydd fesul cam. Mae hyn yn hanfodol er mwyn galluogi Ysgol Mynydd Bychan i barhau i allu cynnig y lefel bresennol o addysg a chyfluoedd i'w disgyblion, yn ogystal ag ennyn 'ymrwymiad' rhieni a chymuned ehangach Ysgol Mynydd Bychan.*
- *Bydd Ysgol Mynydd Bychan yn parhau i geisio meithrin perthynas gadarnhaol ac ymdeimlad o gymuned â'r ysgolion eraill yn ein hardal, gan gynnwys rhyngweithio rheolaidd rhwng disgyblion i nodi, er enghraifft, Diwrnod Ewyllys Da yr Urdd a'r Eisteddfod.*
- *Mae'r holl safleoedd ysgol eraill sydd yn yr ardal yn Adeiladau Rhestredig ac, o'r herwydd, gallent fod yn anodd eu newid a'u haddasu i fodloni ein gofynion yn unol â'r Cwricwlwm i Gymru a Rhaglen Addysg ac Ysgolion yr 21ain Ganrif.*
- *Rydym hefyd yn poeni am ofynion cynnal a chadw parhaus safleoedd presennol eraill yr ysgolion yn yr ardal o gofio bod bob un o'r tair ysgol wedi cael eu gorchuddio mewn sgaffaldau am y tair blynedd diwethaf o leiaf, heb lawer o gynnydd yn cael ei wneud ar unrhyw waith adfer. Ni fyddem am weld yr ysgol yn derbyn baich y gwaith cynnal a chadw hirdymor sy'n weddill.*
- *Gellid adleoli Ysgol Mynydd Bychan i safle lle gallai fod yn anodd neu'n amhosibl cyflawni cynllun o waith gwella sy'n sicrhau ein bod yn gallu cynnig yr un lefel o gyfleusterau â'n safle presennol, os nad gwell.*
- *Gofynnwn i'r Cyngor wneud ymholiadau pellach priodol ynghylch y materion a godwyd uchod, a sicrhau bod yr wybodaeth hon ar gael.*
- *Rydym yn poeni am effeithlonrwydd ynni yr adeiladau ysgol sy'n cael eu hystyried. Rydym wedi gofyn am wybodaeth gan y Cyngor ar y mater hwn ond yn anffodus nid yw hyn wedi digwydd. Dywedwyd wrthym fod yr wybodaeth hon ar gael i Swyddogion y Cyngor ond nid ydym wedi derbyn unrhyw beth hyd yma.*
- *Rydym hefyd yn bryderus y gallai symud i adeilad ysgol mwy achosi heriau ariannol mawr i'r ysgol os na fydd y Cyngor yn mynd i'r afael â nhw'n briodol. Yn y dyfodol, bydd yr ysgol yn gweithredu mewn adeilad mwy gyda dim ond cynnydd ymylol yn nifer y disgyblion am ychydig flynyddoedd. Mae cyllidebau ysgolion yn mynd yn fwyfwy heriol a bydd pwysau sylweddol dros y blynyddoedd nesaf. Byddem eisiau i'r Cyngor weithio gyda'r Corff Llywodraethu i liniaru goblygiadau cyllidebol ehangu cyflym.*

- *O ystyried y byddai'r tri opsiwn yn sicrhau'r un canlyniad i YMB, ac o ystyried y cwestiynau a'r pryderon yr ydym wedi'u hamlinellu uchod, nid ydym yn bwriadu nodi dewis a ffeirir rhwng y tri opsiwn.*
- *Fodd bynnag, credwn fod sicrhau ehangu addysg gynradd cyfrwng Cymraeg yng ngogledd Caerdydd, fel yn y ddinas yn fwy cyffredinol, yr ydym yn ei gefnogi'n gryf, yn gofyn am ateb parhaol sy'n galluogi YMB i barhau i ddarparu profiadau dysgu cyfoethog i'n disgyblion. Gallai pob un o'r tri opsiwn yn yr ymgynghoriad gynnig ateb o'r fath.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

229. Mae'r Cyngor yn croesawu cefnogaeth Corff Llywodraethu ac aelodau staff Ysgol Mynydd Bychan i'r bwriad i ehangu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg.
230. Mae'r Cyngor wedi ymchwilio i opsiynau safle amgen a allai fod ar gael ac sydd mewn lleoliadau canolog yn nalgylch presennol Ysgol Mynydd Bychan. Nid oes safle gwag addas ar gael yn agos at yr ysgol a allai ddarparu ar gyfer ehangu Ysgol Mynydd Bychan.
231. Mae digon o gapasiti hefyd yn yr ysgolion presennol sy'n gwasanaethu'r ardal i alluogi ad-drefnu'r ddarpariaeth bresennol. Byddai ad-drefnu darpariaeth yn ffordd briodol o gydbwysu'r cyflenwad a'r galw am ddarpariaeth cyfrwng Saesneg a chyfrwng Cymraeg yn yr ardal. Byddai hefyd yn caniatáu defnydd mwy effeithiol ac effeithlon o adnoddau. Byddai hyn yn cadw hyblygrwydd yn yr ystâd ysgolion er mwyn ymateb i unrhyw newidiadau yn y boblogaeth yn y dyfodol sy'n effeithio ar yr ardal.
232. Rhaid i'r cynigion a gyflwynir sicrhau bod twf ysgolion yn gynaliadwy, ac mae'n rhaid lleihau'r effaith negyddol bosibl ar ysgolion eraill.
233. Byddai disgwyl i'r gwaith o ehangu Ysgol Mynydd Bychan i 2DM alluogi cynnydd yn y nifer sy'n manteisio ar leoedd yn yr ysgol. Pe bai'r newidiadau arfaethedig yn cael eu gweithredu, disgwylir y byddai'r rhan fwyaf o'r disgyblion ychwanegol a gofrestrir yn Ysgol Mynydd Bychan yn dod o fewn ei dalgylch, a gallai rhai fod o ardaloedd eraill o'r ddinas. Mae hyn yn ystyried patrymau dewis ysgol diweddar, a'r gostyngiad cyffredinol yn y boblogaeth a fydd yn mynd i addysg gynradd yn y tair rownd derbyn nesaf.
234. Byddai cynnydd yn y nifer sy'n manteisio ar leoedd yn Ysgol Mynydd Bychan ar gyfer plant o fewn ei dalgylch yn golygu y byddai nifer y plant yn yr ardal sy'n manteisio ar leoedd mewn ysgolion cyfrwng Saesneg lleol yn lleihau. Byddai cynnydd yn y nifer fyddai'n manteisio ar leoedd yn Ysgol Mynydd Bychan o'r tu allan i'w dalgylch yn golygu y byddai'r nifer fyddai'n manteisio ar leoedd mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg eraill, mewn rhannau eraill o'r ddinas, yn debygol o leihau.
235. Mae'r gwaith i gynnal adeiladwaith adeiladau'r ysgol wedi'i wneud fel gwaith cyflwr ac addasrwydd â blaenoriaeth i sicrhau iechyd a diogelwch adeiladau'r ysgol. Roedd angen y sgaffaldau sydd wedi'u gosod ar unwaith pan nodwyd

problemau cyflwr ac roedd eu hangen er mwyn i'r gwaith gael ei wneud ac mae disgwyl eu tynnu i lawr yn ystod y flwyddyn academaidd 2023/24.

236. Pe bai Ysgol Mynydd Bychan yn symud i safle Allensbank, byddai unrhyw newidiadau i'r adeiladau a'r ardaloedd allanol, byddai defnyddio grant cyfalaf Llywodraeth Cymru yn cael ei hystyried ar gam dylunio diweddarach. Mae'r cyllid cyfalaf wedi'i neilltuo i alluogi ehangu addysg cyfrwng Cymraeg. Byddai'r Cyngor yn nodi ac yn cytuno ar flaenoriaethau ar gyfer y buddsoddiad mewn partneriaeth â Chorff Llywodraethu Ysgol Mynydd Bychan.
237. Byddai ehangu Ysgol Mynydd Bychan ar safle Allensbank yn cael ei gyflwyno'n raddol o fis Medi 2025, drwy gynyddu'r nifer derbyn ar gyfer y grwpiau blwyddyn meithrin a Derbyn yn unig yn y lle cyntaf. Felly nid oes angen i'r ysgol ddefnyddio'i holl le yn 2025/2026 a gallai ganiatáu i rannau o'r ddau adeilad gael eu cau i'r staff a disgyblion i gyfyngu'r effaith ar gyllideb yr ysgol a/neu tra bod gwaith yn cael ei wneud.
238. Mae pob ysgol yn derbyn cyllid ar gyfer defnydd ynni o fewn ei chyllideb ddirprwyedig. Mae'r dyraniad yn seiliedig ar ddefnydd gwirioneddol o'r flwyddyn flaenorol wedi'i leihau gan gyfran effeithlonrwydd ynni tybiannol. Sgôr weithredol perfformiad ynni cyffredinol Allensbank yw 'C', gyda sgôr o 75. Sgôr weithredol perfformiad ynni cyffredinol Ysgol Mynydd Bychan yw 'C', gyda sgôr o 65. Y sgôr nodweddiadol ar gyfer adeilad cyhoeddus yw 100. Mae'r sgôr nodweddiadol hon yn rhoi sgôr weithredol o D. Cyhoeddir gwybodaeth ar dystio a sgorau perfformiad ynni ar-lein yn [Dod o hyd i dystysgrif ynni - GOV.UK \(www.gov.uk\)](http://www.gov.uk).
239. Byddai ehangu'r ysgol yn peri costau staffio ac arwain ychwanegol i'r ysgol fyddai'n cael eu talu o gyllideb yr ysgol. Byddai'r gyllideb yn cynyddu yn unol â'r nifer uwch o ddisgyblion sydd ar y gofrestr. Byddai'r Cyngor yn cefnogi'r ysgol i gynllunio a blaenoriaethu gwariant gyda swyddog rheoli ariannol lleol pwrpasol yn darparu cyngor.
240. Gallai'r bwriad i ehangu olygu bod yr ysgol yn gweithredu rhai dosbarthiadau llai, neu rai dosbarthiadau oedran cymysg, wrth i'r ysgol dyfu. Mae data dewisiadau derbyn ysgolion yn dangos y byddai nifer y disgyblion sy'n cael eu derbyn i'r ysgol yn cynyddu, ond byddai gan yr ysgol lefel uchel o leoedd gwag am nifer o flynyddoedd. Er y byddai cyllideb yr ysgol yn cynyddu wrth i nifer y disgyblion gynyddu, byddai'r gost fesul disgybl yn debygol o fod yn uwch am gyfnod estynedig tra bo'r ysgol yn tyfu. Wrth i dwf, a buddsoddiad, gael eu cyflwyno'n raddol, byddai effaith ariannol newidiadau yn cael ei lleihau lle bynnag y bo modd.

RhAG – (Rhieni dros Addysg Gymraeg)

241. Cyflwynodd y RhAG (Rhieni dros Addysg Gymraeg) ymateb a oedd yn cynnwys y pwyntiau canlynol: (gellir gweld copi o'r ymateb llawn yn Atodiad 10).
 - *cyn lleied o gyfleoedd sy'n bodoli o hyd yn y sir i ddisgyblion allu dewis addysg Gymraeg yn hawdd ac yn gyfleus gyda dim ond 20 o ysgolion cyfrwng Cymraeg tra bod 96 o ysgolion cyfrwng Saesneg.*

- *Gwnaed addewid a derbyniwyd arian gan Lywodraeth Cymru i gynyddu capasiti addysg Gymraeg yr ardal hon o'r ddinas ers 2018 gyda phwysau'n cael eu teimlo yn yr ardal hon ers ymhell cyn hynny.*
- *Mae'r diffyg cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Gymraeg yn yr ardal hon o'r ddinas yn parhau i achosi heriau a sgil-ffeithiau negyddol eraill ledled y sir hyd nes y ceir datrysiad. Mae teuluoedd yn yr ardal hon o'r ddinas sydd wedi gorfod derbyn lleoedd mewn ysgolion nad ydynt o fewn eu dalgylch, ac wrth i frodyr a chwiorydd iau wneud cais am lleoedd mewn ysgolion lleol, wedi cael eu gorfodi i wneud cais i ysgol nad yw o fewn y dalgylch ac felly wedi gorfod teithio ymhellach na'r arfer, gan newid taith a wnaed ar droed i daith mewn car a chynyddu'r achosion cynyddol o blant o'r un teulu sy'n gorfod mynd i ysgolion gwahanol.*
- *rhaid i'r ddarpariaeth newydd fod yn addas ar gyfer addysg yn C21ain ac nid ydym yn gwbl argyhoeddedig y bydd yr adeilad hwn yn diwallu'r angen hwn o'r wybodaeth a ddarparwyd.*
- *Nid yw'n glir o'r ymgynghoriad fanylion ac effaith y gwaith glanweithiol a draenio na phwy fydd yn gyfrifol am ariannu'r agweddau hyn pan fydd yr ad-drefnu yn digwydd ac felly beth fydd cyfrifoldeb cyllidebol Ysgol Mynydd Bychan yn y sefyllfa hon.*
- *Bydd cynyddu capasiti Ysgol Mynydd Bychan i 420 yn golygu newid sylweddol yn yr ardal o ran y cynnig o addysg Gymraeg. Ni welwn unrhyw sôn am y camau hyrwyddo a chyfathrebu cyhoeddus y bydd eu hangen ar gyfer y newid hwn. Wrth gwrs, byddai RhAG yn gallu cynorthwyo gyda'r agwedd hon.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

242. Mae Caerdydd wedi buddsoddi'n sylweddol yn nhwf addysg Gymraeg drwy ddarparu lleoedd ychwanegol wrth fynd i addysg gynradd ac wrth drosglwyddo i addysg uwchradd. Mae sefydlu'r ddarpariaeth drochi hynod lwyddiannus hefyd wedi chwarae rhan hanfodol o ran cefnogi a chynyddu nifer y trosglwyddiadau yn ystod y flwyddyn.
243. Ers 2010, mae Caerdydd wedi cynyddu'r capasiti Cymraeg sydd ar gael ar fynd i'r sector cynradd oddeutu chwe dosbarth mynediad (DM) ac mae nifer y disgyblion derbyn wedi cynyddu tua 0.25% y flwyddyn ar gyfartaledd rhwng Medi 2015 a Medi 2020.
244. Yn yr un cyfnod, yn y sector uwchradd, sefydlodd y Cyngor trydedd ysgol Gymraeg yng Nghaerdydd ynghyd ag ychwanegu capasiti yn un o'r ysgolion a oedd yma'n barod gan arwain at gynydd cyffredinol o 7 dosbarth mynediad.
245. Mae Caerdydd hefyd wedi sefydlu ei ddarpariaeth Drochi Gymraeg hynod lwyddiannus. Wedi'i sefydlu i ddechrau yn y sector cynradd i gefnogi rhieni i drosglwyddo eu plant i addysg cyfrwng Cymraeg, mae'r ddarpariaeth wedi tyfu i groesawu disgyblion yn CA3 a CA4. Mae hyn wedi golygu y gall disgyblion o Gaerdydd ac awdurdodau cyfagos bontio'n effeithiol o ysgolion Saesneg i

ysgolion Cymraeg, gan ddod yn fyfyrwyr cwbl ddwyieithog a phrofi llwyddiant wrth gyrraedd pob carreg filltir allweddol.

246. Fel y nodir yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Caerdydd, mae'r Cyngor wedi ymrwymo i gynyddu nifer y lleoedd cyfrwng Cymraeg sydd ar gael a fydd yn arwain at gynnydd cyfatebol yn y plant sy'n derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.
247. Bu'r galw am leoedd yn Ysgol Mynydd Bychan yn fwy na nifer y lleoedd sydd ar gael yn yr ysgol yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Ymgynghorodd y Cyngor yn flaenorol ar newidiadau arfaethedig i gynyddu nifer y lleoedd ysgol cyfrwng Cymraeg sy'n gwasanaethu'r ardal, ond ni chafodd y cynigion hyn eu datblygu. Mae'r cynigion yr ymgynghorwyd arnynt yn yr ymgynghoriad diweddaraf yn adlewyrchu'r materion a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad blaenorol.
248. Yn y tri opsiwn yr ymgynghorwyd arnynt, byddai Ysgol Mynydd Bychan yn trosglwyddo i safle presennol Ysgol Gynradd Allensbank. Pe bai Ysgol Mynydd Bychan yn symud i safle Allensbank, byddai unrhyw newidiadau i'r adeiladau sy'n defnyddio grant cyfalaf Llywodraeth Cymru yn cael eu hystyried ar gam dylunio diweddarach. Byddai'r Cyngor yn nodi ac yn cytuno ar flaenoriaethau ar gyfer y buddsoddiad mewn partneriaeth â Chorff Llywodraethu Ysgol Mynydd Bychan.
249. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddatblygu addysg cyfrwng Cymraeg ac fel rhan o'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 10 mlynedd, a fabwysiadwyd ym mis Medi 2022, rhoddir ystyriaeth i ffyrdd y gellir ehangu addysg cyfrwng Cymraeg i gynyddu nifer y plant o bob cefndir sy'n mynychu.
250. Mae'r cynllun yn gosod targedau penodol ac yn nodi llifoedd gwaith blaenoriaethol i'r Cyngor a phartneriaid fel ysgolion, gan gynnwys menter beilot ymchwil gyda Caerdydd Ddwyeithog, arolygon rhieni a grwpiau ffocws, er mwyn deall yn well y rhesymau dros ymgymeriad isel lleoedd cyfrwng Cymraeg o fewn grwpiau a chymunedau penodol a dangynrychiolir (gan gynnwys pobl Ddu, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol), ochr yn ochr â hyrwyddiadau pwrpasol. Mae'r gwaith yma ar y gweill.
251. Mae'r newidiadau arfaethedig yn ceisio darparu cydbwysedd priodol lle mae pob math o ysgol ar gael i bob grŵp a lle cefnogir pob ysgol i fod yn hygyrch, ac i gael eu gweld yn hygyrch, i bob grŵp. Bydd y gwaith sydd ar y gweill i ddeall dewisiadau rhieni a'r nifer sy'n manteisio ar leoedd ym mhob cymuned yn well, ochr yn ochr â gwella gwelededd cyfrwng iaith a chyfleoedd trochi sydd ar gael, yn targedu'n uniongyrchol yr ymgais i leihau'r anghyfartaledd rhwng data demograffig mewn ysgolion cyfrwng Saesneg a chyfrwng Cymraeg.

Ymatebion Eraill a Gafwyd

Ehangu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg

- *Nid oes digon o alw am leoedd yn Ysgol Mynydd Bychan i gyfiawnhau ehangu i 2 ddosbarth mynediad (Opsiwn 1, Opsiwn 2 ac Opsiwn 3). Rhesymeg yn seiliedig*

ar leoedd a ddarperir nid y rhai y manteisir arnynt; beth fydd yn digwydd pan na fydd niferoedd disgyblion Ysgol Mynydd Bychan yn cynyddu?

- *Dim ond o 6 yr oedd gormod o alw yn Ysgol Mynydd Bychan y llynedd ac mae'r nifer hwnnw'n gostwng o un flwyddyn i'r llall. Felly oni bai mai bwriad y Cyngor yw gorfodi pobl i mewn i addysg Gymraeg, does dim angen iddyn nhw symud i ysgol fwy.*
- *Mae'n annheg symud ysgol Allensbank dim ond i ddarparu ar gyfer ysgol Gymraeg sy'n cael ei gordanysgrifio gan 2 berson, ar ben hynny mae ysgol Gymraeg yn Gabalfa wedi'i thandanygrifio.*
- *Nid yw'r potensial i alw am addysg Saesneg fod yn fwy na nifer y lleoedd sydd ar gael wedi'i ystyried.*
- *Bydd ehangu darpariaeth Gymraeg yn cyfyngu ar ddewis rhieni; ni fydd gan blant yr opsiwn o ddewis darpariaeth cyfrwng Saesneg.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

252. Mae Ysgol Mynydd Bychan wedi tanysgrifio'n llawn ym mhob cylch derbyn ym mlynnyddoedd ysgol 2018/19 i 2022/23. Bob blwyddyn, roedd digon o leoedd mewn ysgolion oedd yn gwasanaethu dalgylchoedd cyfagos ar gyfer y disgyblion hynny nad oedd yn gallu cael eu derbyn. Fodd bynnag, i blant o fewn dalgylch Ysgol Mynydd Bychan, roedd lleoedd mewn ysgolion amgen yn aml yn sylweddol bellach o'u cyfeiriad cartref.

253. Mae tabl 2, isod, yn crynhoi'r data dyrannu derbyniadau ar y diwrnod cynnig ar gyfer Ysgol Mynydd Bychan yn y cylchoedd derbyn diweddaraf.

Tabl 2: Crynodeb o ddyraniad lleoedd Derbyn yn Ysgol Mynydd Bychan ar y diwrnod cynnig (Ebrill) yn y pum mlynedd derbyn blaenorol.						
	Blwyddyn Derbyn					
	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Lleoedd ar gael	30	30	30	30	30	30
Lleoedd ddyrannwyd a	30	30	30	30	30	26
Cyfanswm dewisiadau wrthodwyd y a	11	4	22	7	6	0
Y dewisiadau o fewn dalgylch wrthodwyd a	7	0	15	3	2	0

Pellter plentyn dderbyniwyd	pellaf a	0.592	1.19	0.584	0.788	0.937	Dd/b
-----------------------------	----------	-------	------	-------	-------	-------	------

254. Mewn pedwar o'r chwe chylch derbyn diwethaf, nid yw'r ysgol wedi gallu derbyn pob plentyn o fewn ei dalgylch a oedd am gael lle yn ei dosbarth Derbyn. Mae'r nifer sy'n dewis derbyn lleoedd o blith blant yn ne'r dalgylch, mewn rhannau o Cathays a'r Rhath, yn isel ac ni fyddai ymgeiswyr yn yr ardal hon wedi gallu cael eu derbyn. Nid yw llawer o ymgeiswyr sy'n byw yn y dalgylch i'r gogledd o Rodfa'r Dwyrain, yn gallu cael mynediad chwaith.
255. I'r rhai sy'n ymgeisio yn ne dalgylch Ysgol Mynydd Bychan, mae'r ysgolion agosaf yn sylweddol pellach. Yr ysgolion agosaf nesaf yw Ysgol Glan Ceubal (Ystum Taf), Ysgol Glan Morfa (Sblot) ac Ysgol Y Berllan Deg (Llanedern). I ymgeiswyr sydd â chyfeiriad cartref i'r gogledd o Rodfa'r Dwyrain, yr ysgolion agosaf nesaf yw Ysgol Gymraeg Melin Gruffydd, Ysgol Glan Ceubal neu Ysgol Y Wern. Mae pob un o'r rhain yn bellach i ffwrdd, ac mae Ysgol Gymraeg Melin Gruffydd ac Ysgol Y Wern wedi tanysgrifio'n llwyr mewn llawer o'u hymgymeriadau diweddar.
256. Yn y cylch derbyn i addysg gynradd yn 2023/24, cafodd pob ymgeisydd am fynediad i Ysgol Mynydd Bychan gynnig lle ar y diwrnod cynnig cenedlaethol. Fodd bynnag, mae lefel y lleoedd gwag adeg mynediad i'r Derbyn yng ngogledd/canol Caerdydd ar lefel isel.
257. Gan ystyried y niferoedd derbyn is i ysgolion cynradd a ragwelir tan o leiaf 2025/2026, byddai digon o ddarpariaeth ar gael ar draws yr ardal ehangach i ddarparu ar gyfer twf mewn cyfrwng Cymraeg yn y byrdymor pe na bai twf canrannol, neu dwf isel, yn y galw. Gallai newidiadau i ddalgylchoedd roi cydbwysedd rhwng nifer y lleoedd sydd ar gael, a'r galw a ragwelir am leoedd, a byddai'n caniatáu cynnydd cyfyngedig yn y nifer sy'n derbyn y cynnig.
258. Fodd bynnag, ni fyddai'r lefel a ragwelir o leoedd gwag yn ddigonol i gynyddu'r nifer a ymgymerir i addysg Gymraeg yn sylweddol yn y tymor hwy, er mwyn bodloni twf wedi'i dargedu Caerdydd fel y'i nodir yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) sydd wedi'i gymeradwyo yng Nghaerdydd.
259. Er y gallai newidiadau i'r dalgylchoedd wella cydbwysedd lleoedd, mae'n bosibl na fyddai'r newidiadau hyn yn unig yn cefnogi twf yn y hirdymor ac ni fyddai'n cynrychioli cyfraniad digonol tuag at gyrraedd y targed twf sydd wedi'i nodi yn CSCA Caerdydd.
260. Dros y ddeng mlynedd ddiwethaf, cafodd y galw cynyddol am leoedd cyfrwng Cymraeg ei fodloni a'i ysgogi/gefnogi drwy ehangu'r ysgolion cyfrwng Cymraeg presennol. Efallai y bydd angen mwy o ddarpariaeth er mwyn ateb galw cynyddol pellach mewn rhai rhannau o Gaerdydd. Byddai nifer y plant sy'n dewis derbyn lleoedd cyfrwng Cymraeg yn cynyddu ymhellach drwy agor neu ehangu mwy o ysgolion Cymraeg.

261. Bu twf cyfartalog o chwarter pwynt canran bob blwyddyn yn ystod y blynyddoedd diwethaf yn nifer y lleoedd cyfrwng Cymraeg y dewisir eu derbyn.
262. Os bydd canran y disgyblion sy'n mynd i ddosbarthiadau Derbyn cyfrwng Cymraeg yn cynyddu ar yr un gyfradd rhwng 2021 a 2030, byddai 20% o ddisgyblion yn dechrau mewn dosbarthiadau Derbyn cyfrwng Cymraeg ym Medi 2030. Y targed y mae Llywodraeth Cymru wedi'i bennu ar gyfer Caerdydd yw sicrhau twf rhwng 25% a 29% o ddysgwyr Blwyddyn 1 i gael addysg Gymraeg erbyn diwedd y cyfnod o ddeng mlynedd.
263. Byddai capasiti presennol ysgolion a dosbarthiadau cynradd cyfrwng Cymraeg yng Nghaerdydd yn ddigonol i ddarparu ar gyfer hyd at 21.8% o'r boblogaeth ddisgyblion, y disgwylir iddynt gofrestru ym mlwyddyn ysgol 2024/2025. Fodd bynnag, er mwyn cyflawni'r lefel twf darged, byddai angen twf blynyddol o rhwng 0.75% ac 1.15% ledled y ddinas.
264. Mae tabl 3, isod, yn gynrychioliad dangosol o dwf o 1% neu 2% y flwyddyn i gynyddu'r nifer sy'n dewis derbyn lleoedd cyfrwng Cymraeg yn nalgylch Ysgol Mynydd Bychan, gan ystyried poblogaeth newidiol y dalgylch.

Tabl 3: Rhagamcan a rhagolwg o'r galw a dargedir am leoedd mewn Dosbarthiadau Derbyn Cymraeg, o blith plant sy'n byw yn nalgylch Ysgol Mynydd Bychan, 2022 i 2026

Blwyddyn Ysgol	Ymgymeriad presennol	Ymgymeriad rhagamcanol – gan ragdybio dim cynnydd %	Cynnydd pwynt +1%	+1% o'r boblogaeth yn y dalgylch	Cynnydd pwynt +2%	+2% o'r boblogaeth yn y dalgylch
2022/23	16.2%	37				
2023/24	16.2%	37	17.2%	39	18.2%	41
2024/25	16.2%	35	18.2%	41	20.2%	46
2025/26	16.2%	31	19.2%	42	22.2%	49
2026/27	16.2%	34	20.2%	39	24.2%	46

265. Gellid darparu ar gyfer y cynnydd uchod yn y nifer sy'n dewis derbyn lleoedd mewn ysgolion eraill pe na bai twf yn y nifer sy'n dewis derbyn lleoedd mewn mannau eraill. Fodd bynnag, mae'n rhaid i'r Cyngor gynyddu'r nifer sy'n dewis lleoedd ledled y ddinas i gyrraedd y targedau a osodwyd. Ni all y Cyngor, felly, ddibynnu ar leoedd ar gyfer y twf targed mewn galw mewn ysgolion sy'n gwasanaethu dalgylchoedd cyfagos.
266. Byddai unrhyw dwf yng nghanran y plant sy'n cymryd lleoedd mewn darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn arwain at lai o leoedd yn y ddarpariaeth Saesneg, allai effeithio ar ysgolion lleol a/neu ysgolion pellach.
267. Er y byddai angen lefel resymol o leoedd gwag yn y sector Cymraeg i gefnogi twf yn y dyfodol, rhaid ystyried yr effaith ar y ddarpariaeth ysgolion bresennol o gario lefel uchel o leoedd gwag yn y sector Saesneg.

268. Ar y diwrnod cynnig cenedlaethol (dydd Llun 17 Ebrill 2023), dyrannodd y Cyngor y lleoedd ysgol cymunedol canlynol yn unol â dewisiadau rhieni:

Tabl 4: Crynodeb o'r dyraniad lleoedd mewn ysgolion cynradd cymunedol, ar 17 Ebrill 2023		
Ysgol	Nifer Derbyn	Lleoedd a ddyrannwyd
Ysgol Gynradd Albany	60	28
Ysgol Gynradd Allensbank	30	17
Ysgol Gynradd Gladstone	30	23
Ysgol Glan Ceubal	30	30
Ysgol Gymraeg Melin Gruffydd	60	60
Ysgol Mynydd Bychan	30	26
Ysgol y Wern	90	83

269. Dyrannodd Cyrff Llywodraethu'r ysgolion canlynol y lleoedd canlynol hefyd yn unol â dewisiadau rhieni.

Tabl 5: Crynodeb o ddyraniad lleoedd mewn ysgolion cynradd ffydd, ar 17 Ebrill 2023		
Ysgol	Nifer Derbyn	Lleoedd a ddyrannwyd
Ysgol Gynradd Gatholig Sant Joseff	30	15
Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica	20	10
Ysgol Gynradd Gatholig San Pedr	60	36

270. Mae crynodeb llawn o'r nifer o leoedd a ddyrannwyd ar y diwrnod cynnig ar wefan y Cyngor yn www.caerdydd.gov.uk/derbyniysgolion

271. Y lefel gyfunol o leoedd gwag yn y flwyddyn Derbyn yn Ysgol Gynradd Albany, Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone ar y diwrnod cynnig oedd 43%. Mae'r Cyngor yn disgwyl i'r nifer cyfunol a ddyrannwyd gyrraedd tua 90 o ddisgyblion yn hydref 2023. Mae hyn yn rhannol oherwydd na wnaeth rhai plant mewn dosbarthiadau meithrin wneud cais erbyn y dyddiad cau, a hefyd yn sgil teuluoedd yn symud i'r ardal yn ddiweddarach.

272. Y lefel gyfunol o leoedd gwag ym mlwyddyn Derbyn Ysgol Glan Ceubal, Ysgol Gymraeg Melin Gruffydd, Ysgol Mynydd Bychan ac Ysgol y Wern ar y diwrnod cynnig oedd 5%. Ym mis Gorffennaf 2023, cafodd 207 o blant eu dyrannu i'r 210 o leoedd oedd ar gael rhwng Ysgol Mynydd Bychan, Ysgol Glan Ceubal, Ysgol Gymraeg Melin Gruffydd ac Ysgol y Wern, gan gadw llai na 2% o leoedd gwag cyfunol.

273. Ni fyddai gostyngiad yn nifer y lleoedd cynradd cyfrwng Saesneg sydd o dan Opsiwn 1 nac Opsiwn 2. Byddai gostyngiad bychan yn nifer y lleoedd mewn ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg dan opsiwn 3, ond byddai digon o leoedd o hyd i ateb y galw gyda lefel briodol o leoedd gwag i ganiatáu amrywiadau ym mhoblogaeth y disgyblion.

Effaith ar Ysgol Gynradd Allensbank

- *Mae pob un o'r opsiynau yn arwain at symud Ysgol Gynradd Allensbank o'i hadeilad presennol (Opsiw 1, Opsiw 2 ac Opsiw 3) ac ystyriwyd bod hynny'n annheg. Mae hyn yn awgrymu bod penderfyniad eisoes wedi'i wneud gan y Cyngor.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

274. Mae'r Cyngor wedi ymrwmo i sicrhau bod pob plentyn yng Nghaerdydd yn cael addysg wych trwy gyfrwng yr iaith o'u dewis nhw.
275. Bu'r Cyngor yn ymgynghori yn flaenorol ar gynnig i ddarparu cydbwysedd priodol o leoedd ysgolion cynradd Cymraeg a Saesneg i wasanaethu Cathays a rhannau o Gabalfa, Y Mynydd Bychan, Ystum Taf a Phlasnewydd.
276. Fe wnaeth y Cyngor hefyd ofyn am farn ar newidiadau hirdymor i'r ddarpariaeth ysgolion er mwyn cynnig cydbwysedd priodol o leoedd cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg i wasanaethu'r ardal. Er bod cefnogaeth gyffredinol i ehangu addysg Gymraeg, dangosodd yr ymgynghoriad nad oedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr, gan gynnwys Penaethiaid a Chyrff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Mynydd Bychan, yn cefnogi cynllun i ehangu Ysgol Mynydd Bychan dros dro fel y'i cynigiwyd.
277. Aeth y cynigion diwygiedig a oedd yn destun ymgynghoriad i'r afael â'r problemau a sbardunodd y cynigion cynharach, gan roi ystyriaeth i'r problemau a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad cynharach.
278. Mae digon o gapasiti yn yr ysgolion presennol sy'n gwasanaethu'r ardaloedd hyn i gefnogi ad-drefnu'r ddarpariaeth bresennol a chefnogi defnydd mwy effeithiol ac effeithlon o adnoddau.
279. Nodwyd y rhesymau dros gynnig lleoli darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar safle Allensbank wedi'u nodi yn y ddogfen ymgynghori ac ymdrinnir â nhw ym mharagraffau 59 - 62.
280. Ymgynghorodd y Cyngor yn ddiwyll a rhoddir ystyriaeth lawn i'r pwyntiau a godwyd. Does dim penderfyniad wedi'i wneud.

Dewisiadau Eraill

- *Dylai'r opsiwn o gael darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar y safle a rennir rhwng Ysgol Gynradd Gladstone/Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica a darpariaeth cyfrwng Saesneg ar safle Allensbank fod wedi'i gynnwys fel rhan o'r ymgynghoriad.*
- *Pam achosi cymaint o darfu ar blant Allensbank, mae cymaint o opsiynau eraill nad ydynt wedi'u hystyried. Pam nad yw Ysgol Mynydd Bychan yn symud i Gladstone? Pam ydym ni fel ysgol amlddiwylliannol yr ardal, yn cael ein symud allan o'r ardal?*
- *Pam dylai 2 neu 3 ysgol ddioddef tarfu er mwyn darparu ar gyfer y cam hwn pan allent symud yn hawdd i'r ysgol yn Gabalfa? Ar ben hynny, pam nad yw cyfnewid*

uniongyrchol rhwng Gladstone ac Ysgol Mynydd Bychan wedi'i gynnig fel opsiwn? Credaf yn nogfen y cyngor a gyhoeddwyd ei bod yn sôn ei bod hi'n rhy bell i Ysgol Mynydd Bychan deithio, ac eto mae'r un pellter (neu'n debyg) ag Allensbank, felly does dim sail y gallaf weld i hynny fod yn rheswm.

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

281. Ymdrinnir â materion sy'n ymwneud â lleoli darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar safle Ysgol Gynradd Gladstone/Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica ym mharagraffau 59 - 62.
282. Mae'r pellter rhwng safle Ysgol Gynradd Allensbank a safle Ysgol Gynradd Gladstone oddeutu 0.5 milltir. Mae pob un o'r ysgolion sy'n destun cynigion o fewn 0.5 milltir i'r ysgolion eraill. Mae disgyblion sy'n mynychu pob un o'r ysgolion wedi'u gwasgaru ar draws dalgylchoedd yr ysgolion.
283. Mae Ysgol Glan Ceubal yn ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg dau Ddosbarth Mynediad sydd wedi'i lleoli yn Gabalfa. Mae'r ysgol yn rhannu safle ac adeilad dau ddosbarth mynediad pwrpasol ag Ysgol Gynradd Gabalfa. Mae Ysgol Glan Ceubal yn llawn yn y grwpiau blwyddyn isaf ac mae ehangu'r ysgol drwy ymestyn yr adeilad yn ddiangen pan fo digon o leoedd gwag yn adeiladau'r ysgol yn yr ardal sy'n lleol i Ysgol Mynydd Bychan.

Heriau ynghylch trefniant rhannu safle

- *Byddai angen ystyried sut byddai Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn rhannu safle (Opsiw 2); byddai angen rheoli hyn yn briodol er mwyn sicrhau bod teuluoedd yn glir ynglŷn â strwythurau'r ysgol ac ati Gallai'r opsiwn hwn fod yn ddryslyd i rieni/gofalwyr/disgyblion ac arwain at anawsterau gweithredol, e.e. amserlennu amseroedd chwarae/cinio, byddai angen i o leiaf un dosbarth rannu adeiladau ysgol Gladstone.*
- *Byddai'r baich o rannu cyfleusterau (Opsiw 2) ar safle sydd â manau dysgu awyr agored cyfyngedig yn ei gwneud yn anodd rheoli iechyd a diogelwch a threfniadau diogelu disgyblion.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

284. Cydnabyddir y gall fod mwy o heriau i ysgolion sy'n rhannu safle na gweithredu fel un ysgol. Mae'r safle a rennir yn Ysgol Gynradd Gladstone/Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica yn ddigon mawr i ddarparu ar gyfer dwy ysgol gynradd un dosbarth mynediad, ond byddai angen i'r cyrff llywodraethu ystyried y ffordd orau o ddefnyddio'r lle sydd ar gael pe bai'r opsiwn hwn yn cael ei weithredu.

Anghenion disgyblion sy'n agored i niwed

- *Nid yw anghenion teuluoedd agored i niwed a theuluoedd y mae Saesneg yn ail iaith wedi eu hystyried (Opsiw 1 ac Opsiw 2)*

- *Byddai ethos ysgol agos dwy ysgol gynradd lai yn cael ei gollu. O ran teuluoedd newydd, teuluoedd sydd angen y gefnogaeth honno, a theuluoedd heb fawr ddim Saesneg, mae cael y gefnogaeth o fewn lleoliad llai wedi bod yn hanfodol bob amser i gynnal perthynas gadarnhaol, a helpu'r rhai mewn angen (Opsiw 1).*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

285. Mae'r ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg sydd wedi'u cynnwys yn y cynigion yn gwasanaethu ystod amrywiol o ddisgyblion ac anghenion. Cyflwynwyd y cynigion er mwyn darparu cydbwysedd mwy priodol o leoedd ac i sicrhau bod modd buddsoddi lefel uwch o gyllid mewn addysgu a dysgu. Mae safon yr addysg ym mhob ysgol sy'n destun y newidiadau arfaethedig yn dda. Nid oes unrhyw wybodaeth ar gael sy'n awgrymu y byddai'r cynigion yn cael effaith negyddol ar ddisgyblion sy'n derbyn Prydau Ysgol am Ddim, disgyblion sy'n derbyn cymorth oherwydd bod ganddynt Saesneg fel iaith ychwanegol, disgyblion o gefndir ethnig lleiafrifol na disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae manteision clir yn gysylltiedig â phob opsiwn fel y nodir yn y ddogfen ymgynghori a fyddai'n gwella cyfleoedd dysgu i bob dysgwr. Mae darparu cefnogaeth i *deuluoedd, gan gynnwys y rhai heb fawr ddim Saesneg, yn gyffredin mewn ysgolion o feintiau amrywiol mewn cymunedau ledled Caerdydd.*

Tarfu parhaus ar ysgolion/disgyblion

- *Dwi ddim yn meddwl ei fod yn deg i'r plant yn Allensbank, bydd yn tarfu'n sylweddol, maen nhw wedi bod trwy lawer gyda'r pandemig, y sgaffaldau sydd wedi'u codi ers blynyddoedd, rydyn ni bron â dod i ben gyda'r ysgol bron â'i gorffen gyda'r sgaffaldau ac rydyn ni am drosglwyddo'r ysgol i ysgol arall, ddim yn deg o gwbl.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

286. Fel y nodir ym mharagraff 84, cydnabyddir bod y gwaith i gynnal adeiladwaith adeilad yr ysgol wedi effeithio ar rediad Ysgol Gynradd Allensbank o ddydd i ddydd, ond mae'r gwaith hwn wedi'i wneud fel gwaith cyflwr ac addasrwydd â blaenoriaeth i sicrhau iechyd a diogelwch adeiladau'r ysgol. Mae gwaith tebyg yn cael ei wneud ar safle Ysgol Gynradd Gladstone/Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica.

287. Os bydd Opsiw 1 neu Opsiw 2 yn cael ei ddatblygu, byddai'r plant sy'n mynychu Ysgol Gynradd Allensbank ar hyn o bryd yn elwa ar y buddsoddiad ar y safle a rennir ar hyn o bryd gan Gladstone a Santes Monica. Pe bai Ysgol Gynradd Allensbank yn trosglwyddo i safle presennol Ysgol Mynydd Bychan, byddai'r ysgol yn symud i safle cyfagos gyda chapasiti mwy na'r niferoedd derbyn diweddar i Allensbank.

Effaith ariannol

- *Yr effaith ariannol bosibl ar Ysgol Mynydd Bychan drwy feddiannu safle mwy wrth i'r ysgol dyfu.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

288. Byddai ehangu Ysgol Mynydd Bychan yn digwydd fesul cam ac ymdrinnir â'r materion ariannol sy'n gysylltiedig â hyn ym mharagraff 228 a pharagraffau 236 – 237.

Effaith ar Ysgol Glan Ceubal

- *Ni fu ystyriaeth i'r effaith ar Ysgol Glan Ceubal o'r cynnydd mewn lleoedd cyfrwng Cymraeg. Mae'r ysgol eisoes yn cael trafferth mewn dalgylch sy'n cynnwys Parc Bute lle nad oes cartrefi. Nid yw'r dalgylch yn cynnwys Ystum Taf i gyd hyd yn oed ac yn lle hynny mae'n rhannu'r gymuned yn ddwy ar Heol yr Orsaf. Mae'r ysgol yn dioddef oherwydd dalgylch sydd yn rhy fach, sy'n golygu bod nifer y disgyblion yn isel mewn llawer o flynyddoedd, sy'n cael effaith ddinistriol ar gyllid yr ysgol.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

289. Mae Ysgol Glan Ceubal wedi'i thanysgrifio'n llawn adeg mynediad i'r Derbynn ym mis Medi 2023 ac mae pob lle meithrin ar gyfer cylch derbyn 2023/24 wedi'u dyrannu hefyd. Mae gan yr ysgol ddalgylch mawr lle mae tua 15% o ddysgwyr yn cael mynediad i leoedd ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg. Ym mis Gorffennaf 2023, cafodd 207 o blant eu dyrannu i'r 210 o leoedd oedd ar gael rhwng Ysgol Mynydd Bychan, Ysgol Glan Ceubal, Ysgol Gymraeg Melin Gruffydd ac Ysgol y Wern, gan gadw llai na 2% o leoedd gwag cyfunol.
290. Mae Ysgol Glan Ceubal yn meddiannu adeilad newydd, mae'r safonau yn yr ysgol yn dda ac mae nifer y disgyblion sy'n mynychu Ysgol Glan Ceubal wedi tyfu'n gyson. Y gobaith yw y bydd hyn yn parhau.
291. Rhaid i'r cynigion a gyflwynir sicrhau bod twf ysgolion yn gynaliadwy, ac mae'n rhaid lleihau'r effaith negyddol bosibl ar ysgolion eraill.
292. Byddai disgwyl i'r gwaith o ehangu Ysgol Mynydd Bychan i 2DM alluogi cynnydd yn y nifer sy'n manteisio ar leoedd yn yr ysgol.
293. Gan y disgwylir i'r boblogaeth gyffredinol o ddisgyblion cynradd ostwng yn y blynyddoedd nesaf, byddai disgwyl i gynnydd yn y nifer sy'n manteisio ar leoedd yn Ysgol Mynydd Bychan gyd-ddigwydd â llai o bobl yn manteisio ar leoedd mewn ysgolion cyfrwng Saesneg.
294. Pe bai'r newidiadau arfaethedig yn cael eu gweithredu, disgwylir y byddai'r rhan fwyaf o'r disgyblion ychwanegol a gofrestrir yn Ysgol Mynydd Bychan yn dod o fewn ei dalgylch, a gallai rhai fod o ardaloedd eraill o'r ddinas. Mae hyn yn ystyried patrymau dewis ysgol diweddar, a'r gostyngiad cyffredinol yn y boblogaeth a fydd yn mynd i addysg gynradd yn y tair rownd derbyn nesaf.
295. Byddai cynnydd yn y nifer sy'n manteisio ar leoedd yn Ysgol Mynydd Bychan ar gyfer plant o fewn ei dalgylch yn golygu y byddai nifer y plant yn yr ardal sy'n manteisio ar leoedd mewn ysgolion cyfrwng Saesneg lleol yn lleihau. Byddai cynnydd yn y nifer fyddai'n manteisio ar leoedd yn Ysgol Mynydd Bychan o'r tu allan i'w dalgylch yn golygu y byddai'r nifer fyddai'n manteisio ar leoedd mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg eraill, mewn rhannau eraill o'r ddinas, yn debygol o leihau.

Darpariaeth ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg

- *A fydd digon o leoedd ar gael ar lefel uwchradd i ganiatáu ar gyfer y nifer cynyddol o ddisgyblion ysgolion cynradd.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

296. Mae'r galw cyfunol am leoedd ar draws dalgyllchoedd y tair ysgol uwchradd Gymraeg ar lefel uchel a gellir ateb y galw o fewn capasiti presennol yr ysgolion.
297. Byddai cynigion i ymateb i newidiadau yn y galw yn cael eu cyflwyno mewn da bryd i sicrhau bod digon o leoedd i ateb y galw am leoedd cyfrwng Cymraeg.

Trefniadau llywodraethu

- *Sut byddai trefniadau llywodraethu'n gweithio pe bai'r newidiadau arfaethedig yn cael eu datblygu?*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

298. Os bydd Opsiwn 1 yn cael ei ddatblygu, byddai cyrff llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn cael eu diddymu, a byddai trefniadau llywodraethu newydd yn cael eu rhoi ar waith ar gyfer yr ysgol gynradd dau ddsbarth mynediad newydd.
299. O dan Opsiynau 2 a 3, byddai'r cyrff llywodraethu presennol yn parhau, ond mae disgwyl y byddai Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone yn gweithio mewn partneriaeth i sicrhau'r cyfleoedd gorau posibl i holl ddisgyblion yr ysgolion. Gellid cyflawni hyn drwy gydweithio anffurfiol neu ffurfiol, neu drwy ffederasiwn ffurfiol.
300. Pe bai'r ysgolion yn ystyried cyflwyno cydweithrediad neu ffederasiwn ffurfiol, byddai hyn yn cael ei arwain gan Gyrff Llywodraethu Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone a'i gefnogi gan y Cyngor. Byddai unrhyw gynnig i ffedereiddio yn destun ymgynghoriad ar wahân gan y Cyrff Llywodraethu hyn.

Y Broses Ymgynghori

- *Mae'r ysgolion cyfrwng Saesneg yn gwasanaethu poblogaeth amrywiol ac ni fydd pob rhiant yn gallu cael gafael ar yr wybodaeth am y newidiadau arfaethedig.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

301. Cydnabu'r Cyngor yr angen i'r holl randdeiliaid allu cael gafael ar wybodaeth am y newidiadau arfaethedig a gweithiodd gyda'r ysgolion i sicrhau bod hyn yn wir cyn ac yn ystod y broses ymgynghori.
302. Cyn yr ymgynghoriad, cytunodd ysgolion i ddefnyddio'u platfformau cyfathrebu perthnasol, e.e. Class Dojo a Schoop i rannu gwybodaeth â rhieni mewn nifer o ieithoedd. Roedd y ddogfen gryno hefyd ar gael mewn naw iaith gymunedol, wedi'i dosbarthu i rieni drwy'r ysgolion. Cynhaliwyd sesiynau galw heibio i rieni ym mhob ysgol ar adegau a gytunwyd gyda'r ysgolion.

303. Hefyd, anfonwyd llythyrau hefyd i addoldai yn yr ardal leol i'w gwneud yn ymwybodol o'r ymgynghoriad, sut y gallent fynegi eu barn a chynnig i gwrdd ag unrhyw grwpiau y maent yn eu cynnal neu sy'n defnyddio eu hadeilad a hoffai gael gwybod mwy am y newidiadau arfaethedig.

Darpariaeth feithrin

- *Effaith lleoedd ychwanegol yn Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica ar ddarpariaeth feithrin bresennol*

Gwerthusiad o'r safbwynt a fynegwyd

304. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn ariannu 112 o leoedd meithrin cymunedol rhwng Ysgol Gynradd Allensbank ac Ysgol Gynradd Gladstone. Mae'r nifer sy'n cael ei ariannu yn lleihau i 96 o leoedd y flwyddyn nesaf, er mwyn adlewyrchu'r galw. Cynigir caniatáu 96 o leoedd meithrin cymunedol cyfrwng Saesneg o dan bob un o'r tri opsiwn yr ymgynghorwyd arnynt.

305. Pe bai'r cynnig i drosglwyddo Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica i safle presennol Ysgol Mynydd Bychan yn cael ei ddwyn ymlaen (Opsiw 1 ac Opsiw 2) cynigir y dylid darparu 32 o leoedd meithrin rhan amser. Byddai hyn yn datblygu parhad a dilyniant yn addysg plant yn yr ysgol o dair oed gan wella'r cyfle i fynd i'r afael ag anghenion datblygiadol a diwylliannol unigol yn briodol, a byddai'n cefnogi cynaliadwyedd ariannol yr ysgol.

306. Byddai nifer y lleoedd meithrin yn Ysgol Mynydd Bychan yn cael ei gynyddu o 64 i 96 i gefnogi ei thwf i ysgol dau ddsbarth mynediad.

Gweithlu cyfrwng Cymraeg

- *A fydd digon o staff cyfrwng Cymraeg ar gael i gefnogi ehangu'r ddarpariaeth?*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

307. Cydnabyddir y bydd ehangu darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn gofyn am dwf sylweddol yn y gweithlu sy'n gallu dysgu Cymraeg a thrwy gyfrwng y Gymraeg.

308. Fel y nodir ym mharagraff 113, mae'r Cyngor wedi ymrwmo i weithio'n agos gydag Awdurdodau Lleol eraill yng Nghonsortiw Canolbarth y De (CCD) i gynllunio a chefnogi staff ysgolion ar draws pob sector i wella eu sgiliau Cymraeg ymhellach ynghyd â darparwyr hyfforddiant y gweithlu Addysg Hyfforddiant Gychwynnol a'r gweithlu Gofal Plant cyfrwng Cymraeg i gefnogi cynnydd mewn Athrawon Newydd Gymhwysu, staff cymorth dysgu ac ymarferwyr gofal plant er mwyn helpu i leihau'r prinder gweithlu a ragamcenir yn y dyfodol a sicrhau y gellir gweithredu CSCAau lleol ar y cyd yn effeithiol yn y dyfodol.

309. Amlinellir manylion sut mae'r Cyngor yn bwriadu cynyddu nifer y staff addysgu/cymorth sy'n gallu addysgu'r Gymraeg (fel pwnc) ac addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) mabwysiedig (Deilliant 7).

Safle Ysgol Gynradd Allensbank

- *Mae'r gofod awyr agored sydd ar gael yn Ysgol Gynradd Allensbank yn gyfyngedig ac nid yw'n ddigonol i ganiatáu ehangu Ysgol Mynydd Bychan.*
- *Bydd statws rhestredig adeiladau Ysgol Gynradd Allensbank yn cyfyngu ar y gwelliannau y gellir eu gwneud; yn ogystal, mae cost unrhyw waith yn debygol o fod yn fwy.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

310. Fel y nodir ym mharagraff 83, mae digon o le awyr agored ar gael ar safle Ysgol Gynradd Allensbank i ddarparu ar gyfer Ysgol Mynydd Bychan fwy. Mae gan safle presennol Ysgol Mynydd Bychan ddarpariaeth awyr agored o tua 1100m²; mae gan safle Ysgol Gynradd Allensbank ddarpariaeth awyr agored o tua 2000m² gyda'r opsiwn am fwy o le awyr agored os caiff unrhyw ran o'r ddarpariaeth maes parcio bresennol o tua 600m² ei hailbwrpasu.
311. Llwyddodd y Cyngor i sicrhau arian o'r Cynllun Grant Cyfalaf Cyfrwng Cymraeg gan gynnwys £1.86m i ad-drefnu darpariaeth ysgolion cynradd yng nghanol Caerdydd ac ehangu lleoedd cyfrwng Cymraeg gan 1 dosbarth mynediad (210 o leoedd).
312. Yn y tri opsiwn yr ymgynghorwyd arnynt, byddai Ysgol Mynydd Bychan yn trosglwyddo i safle presennol Ysgol Gynradd Allensbank. Pe bai Ysgol Mynydd Bychan yn symud i safle Allensbank, byddai unrhyw newidiadau i'r adeiladau sy'n defnyddio grant cyfalaf Llywodraeth Cymru yn cael eu hystyried ar gam dylunio diweddarach. Byddai'r Cyngor yn nodi ac yn cytuno ar flaenoriaethau ar gyfer y buddsoddiad mewn partneriaeth â Chorff Llywodraethu Ysgol Mynydd Bychan.

Pryderon traffig

- *Bydd safle presennol Gladstone hefyd yn achosi aflonyddwch enfawr o ran parcio.*
- *Effaith mwy o draffig o amgylch safle Ysgol Gynradd Allensbank.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

313. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i sicrhau bod gan bob ysgol yng Nghaerdydd Gynllun Teithio Llesol. Mae cynlluniau o'r fath yn nodi camau gan yr ysgol i gynorthwyo ac annog teithio llesol i'r ysgol ac yn nodi unrhyw welliannau i seilwaith ar ac oddi ar y safle sy'n angenrheidiol i hwyluso teithiau llesol. Mae swyddogion Cynlluniau Teithio Llesol y Cyngor wedi bod yn gweithio gydag ysgolion i ddatblygu'r rhain ac mae'r pedair ysgol eisoes wedi rhoi Cynllun Teithio Llesol ar waith ar gyfer eu safle presennol.
314. Bydd swyddogion Cynlluniau Teithio Llesol yn parhau i weithio gyda'r ysgolion wrth adolygu a datblygu eu Cynlluniau Teithio Llesol presennol ymhellach fel y bo'n briodol i gyd-fynd ag unrhyw newid mewn amgylchiadau. Gallant helpu i

ymgysylltu ar y Cynlluniau Teithio Llesol fel rhan o'r gwaith o greu mwy o leoedd ac unrhyw newidiadau mewn lleoliad carfannau ysgol i safleoedd eraill.

315. Bydd y gwaith diweddar o adeiladu'r beicffordd ar hyd Teras Cathays, Heol yr Eglwys Newydd a Heol Allensbank yn darparu cyfleuster beicio newydd sy'n cysylltu'n uniongyrchol ag Ysgol Gynradd Allensbank, Ysgol Gynradd Gladstone ac Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Santes Monica, a bydd yn cael ei defnyddio yn y Cynlluniau Teithio Llesol hyn.
316. Ar hyn o bryd, mae safle Santes Monica/Gladstone yn elwa ar weithredu strydoedd ysgol o fewn y cyffiniau. Mae Stryd Pentyrch a Stryd Cwmdâr ar gau i draffig o 08.30am - 09.30am ac o 3pm – 4pm. Mae cynlluniau eisoes yn cael eu datblygu i ehangu hyn drwy greu Stryd Ysgol ar Heol Seland Newydd. Mae potensial hefyd i wneud hyn ar ran o Stryd Llanisien. Fodd bynnag, bydd y ddau gynnig yn gofyn am ymgynghori â thrigolion a busnesau lleol.
317. Y pellter mwyaf rhwng safleoedd yr ysgolion uchod yw tua 0.5 milltir. Felly, pe bai unrhyw un o'r ysgolion yn cael eu hadleoli ar safle arall, y cynnydd mwyaf yn y pellter teithio rhwng y cartref a'r ysgol ar gyfer disgyblion presennol fyddai 0.5 milltir.

Cyfansoddiad hiliol ysgolion

- *Dylid canmol a chefnogi amrywiaeth Allensbank a'i chyflawniadau heb ei hariannu'n ddigonol, nid ei chosbi.*
- *Dylai addysg fod yn gydraddol ei natur, gyda chyfle cyfartal i bawb, ond yn yr achos hwn mae'n teimlo'n wirioneddol fel bod disgyblion a staff Ysgol Allensbank yn cael eu gwrthio i'r cyrion er mwyn hyrwyddo cyfleoedd i'r disgyblion yn Ysgol Mynydd Bychan. O ystyried nifer y disgyblion a'r teuluoedd yn Allensbank o grwpiau lleiafrifol hiliol, mae'r opsiynau arfaethedig hyn hyd yn oed yn fwy brawychus, dylai'r Cyngor fod yn cefnogi'r gymuned ysgol hon a pheidio â cheisio tarfu ar eu profiad addysgol a'u potensial yn y dyfodol.*
- *Does dim angen tarfu ar y plant, a chi'n dal i wthio'r Gymraeg yn gyntaf a phopeth arall yn ail. Onid hiliaeth yw hynny?*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

318. Mae dadansoddiad o ddata'r cyfrifiad ysgol (CYBLD) yn cadarnhau, ar hyn o bryd, fod gwahaniaethau sylweddol yn y data demograffig rhwng rhai o ysgolion yr ardal.
319. Mae'n nodedig fod cyfeiriadau cartref disgyblion sydd wedi cofrestru yn Ysgol Mynydd Bychan wedi'u clystyru o amgylch safleoedd Ysgol Mynydd Bychan ac Ysgol Gynradd Allensbank. Mae mwyafrif disgyblion Ysgol Gynradd Allensbank yn byw yn yr un ardal, gyda chyfeiriadau cartref hefyd wedi'u clystyru o amgylch safleoedd Ysgol Mynydd Bychan ac Ysgol Gynradd Allensbank. Ond mae data demograffig ar gyfer y disgyblion hynny ac ar gyfer yr ysgol yn gyffredinol yn wahanol iawn i ddata Ysgol Mynydd Bychan.

320. Mae data demograffig hefyd yn gwahaniaethu'n fawr rhwng Ysgol Mynydd Bychan ac ysgolion Saesneg eraill sy'n gwasanaethu'r ardal. Mae'r setiau data hyn yn cynnwys:
- Symudedd disgyblion (faint o blant sy'n symud i mewn ac allan o ysgol)
 - Disgyblion sy'n gymwys i gael Prydau Ysgol am Ddim
 - Iaith y cartref
 - Lefel cymhwysedd a gyflawnir yn y Gymraeg neu Saesneg, ac
 - Ethnigrwydd
321. Rhaid i gynigion ystyried gwahaniaeth mewn data demograffig ond rhaid iddynt hefyd ystyried gallu'r ymgeiswyr hynny sy'n symud i'r ardal i allu cyrchu lleoedd ysgol yn gydradd yn y naill gyfrwng iaith.
322. Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gosod dyletswydd ar y gwasanaethau cyhoeddus i hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng personau sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a phersonau nad ydynt yn ei rhannu. Rhaid i'r Cyngor felly sicrhau, wrth gyflwyno cynigion ac ar ôl gweithredu cynigion, fod pob un o'r ysgolion yn cael cefnogaeth i ddiwallu anghenion amrywiol y cymunedau y maent wedi'u lleoli ynddynt. Rhaid i'r cynigion gefnogi pob ysgol i allu hyrwyddo cyfle cyfartal i holl deuluoedd yr ardal.
323. Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2022-2032 y Cyngor yn gosod targedau penodol ac yn nodi ffrydiau gwaith blaenoriaeth i'r Cyngor a phartneriaid fel ysgolion. Mae hyn yn cynnwys menter beilot ymchwil gyda Caerdydd Ddwyeithog, arolygon rhieni, a grwpiau ffocws er mwyn deall yn well y rhesymau dros y niferoedd isel sy'n manteisio ar leoedd cyfrwng Cymraeg o fewn grwpiau a chymunedau penodol a dangynrychiolir (gan gynnwys pobl Ddu, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol), ochr yn ochr â hyrwyddiadau pwrpasol. Mae'r gwaith yma ar y gweill.
324. Mae'r newidiadau arfaethedig yn ceisio darparu cydbwysedd priodol lle mae pob math o ysgol ar gael i bob grŵp a lle cefnogir pob ysgol i fod yn hygyrch, ac i gael eu gweld yn hygyrch, i bob grŵp.
325. Bydd y gwaith sydd ar y gweill i ddeall dewisiadau rhieni a'r nifer sy'n manteisio ar leoedd ym mhob cymuned yn well, ochr yn ochr â gwella gwelededd cyfrwng iaith a chyfleoedd trochi sydd ar gael, yn targedu'n uniongyrchol yr ymgais i leihau'r anghyfartaledd rhwng data demograffig mewn ysgolion cyfrwng Saesneg a chyfrwng Cymraeg.

Blaenoriaethu cyfrwng Cymraeg dros gyfrwng Saesneg

- *Dylid trin cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg yn gyfartal a'u hariannu'n gyfartal ni waeth a ydynt yn siarad Cymraeg ai peidio. Mae Caerdydd yn ddinas amlddiwylliannol, dylen ni fod yn gwthio'r agenda ar y ddwy ran. Mae angen cymaint o leoedd cyfrwng Saesneg â chyfrwng Cymraeg.*
- *Dylai fod cyllid cyfartal ar gyfer ysgolion Saesneg a Chymraeg ac ni ddylai fod unrhyw duedd o blaid ysgolion Cymraeg eu hiaith. Mae'n ymddangos bod y*

llywodraeth hon yn dangos tuedd mawr tuag at addysg Gymraeg pan fo gan bob plentyn yr hawl i addysg/cyllid cyfartal.

- *Mae'n anfoesegol nad yw'r cyllid ar gyfer yr ysgolion Cymraeg eu hiaith ac ysgolion Saesneg eu hiaith yn gyfartal. Mae'n ymddangos i mi fod y llywodraeth hon yn dangos tuedd mawr tuag at addysg Gymraeg pan fo gan bob plentyn yr hawl i addysg/cyllid cyfartal.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

326. Mae'r Cyngor yn credu bod ffyniant hirdymor y ddinas yn dibynnu ar gefnogaeth gadarn i'n plant a'n pobl ifanc wireddu eu potensial.

327. Mae'r newidiadau arfaethedig wedi'u cyflwyno o fewn cyd-destun:

- cynorthwyo pob ysgol i barhau i wella addysg ar gyfer eu holl ddysgwyr
- sicrhau bod pob darpariaeth ysgol a gynigir yn diwallu anghenion amrywiol y gymuned leol
- cynorthwyo ysgolion i fod yn gynaliadwy yn ariannol, gyda chyllidebau ysgol sefydlog
- cynorthwyo ysgolion i ddyrannu cyfran uwch o'u cyllideb i addysgu a dysgu, a thrwy hynny, cadw a chynyddu cyfleoedd i ddysgwyr
- cynyddu lleoedd cynradd cyfrwng Cymraeg o un dosbarth mynediad (210 o ddisgyblion oed cynradd)
- atgyfnerthu lleoedd cynradd cyfrwng Saesneg â lefel briodol o leoedd gwag

328. Byddai cynnydd yn nifer y lleoedd cynradd sydd ar gael i wasanaethu'r ardal yn gyffredinol. Ni fyddai gostyngiad yn nifer y lleoedd cynradd cyfrwng Saesneg sydd o dan Opsiwn 1 nac Opsiwn 2. Byddai gostyngiad bychan yn nifer y lleoedd mewn ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg dan opsiwn 3, ond byddai digon o leoedd o hyd i ateb y galw gyda lefel briodol o leoedd gwag i ganiatáu amrywiadau ym mhoblogaeth y disgyblion.

329. Yn gyffredinol, byddai lle i ddarparu mwy o leoedd meithrin cyfrwng Saesneg a Chymraeg yn cael ei gadw, a byddai nifer y lleoedd sy'n cael eu hariannu yn adlewyrchu'r galw am leoedd yn yr ardal leol.

330. Byddai mân newid ym mhatrwm dosbarthu lleoedd fodd bynnag o ystyried agoswydd safleoedd yr ysgol ni fyddai hyn yn cael fawr o effaith neu ddim effaith.

Gwrthdaro Buddiannau

- *A oes rhaid i gynghorwyr ddatgan gwrthdaro buddiannau?*
- *A oedd y rhai a oedd yn gwneud penderfyniadau yn cynrychioli barn wirioneddol cymuned Cathays, yn hytrach na barn cymuned bleidleisio dosbarth canol gwyn Cathays. Mae perygl i'r gymuned ganfod bod plant gwyn, dosbarth canol yn cael eu trin yn well na phlant eraill, a allai achosi rhaniad.*

Gwerthusiad o'r safbwyntiau a fynegwyd

331. Mae pob Cyngorydd wedi'i rwymo gan y Cod Ymddygiad Aelodau statudol (sydd i'w weld o fewn Rhan 5 o Gyfansoddiad y Cyngor), sy'n cynnwys rheolau ar fuddiannau personol a phryd a sut y mae'n rhaid eu datgelu.
332. Os oes gan Gyngorydd fuddiannau sy'n gwrthdaro mewn mater (y cyfeirir ato yn y Cod fel 'buddiant personol a rhagfarnol'), rhaid iddo beidio â chymryd rhan ym mhenderfyniadau'r Cyngor ynghylch y mater hwnnw.
333. Roedd yr adroddiad cyn ymgynghori a ystyriwyd gan y Cabinet yn ei gyfarfod ar 23 Mawrth 2023 yn cynnwys adran benodol ar 'Amrywiaeth cymunedau ysgol', sy'n tynnu sylw at bwysigrwydd sicrhau bod cynigion ysgolion yn diwallu anghenion eu cymunedau amrywiol:
334. Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gosod dyletswydd ar y gwasanaethau cyhoeddus i hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng personau sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a phersonau nad ydynt yn ei rhannu. Rhaid i'r Cyngor felly sicrhau, wrth gyflwyno cynigion ac ar ôl gweithredu cynigion, bod pob un o'r ysgolion yn cael cefnogaeth i ddiwallu anghenion amrywiol y cymunedau y maent wedi'u lleoli ynddynt a bod pob un yn gallu datblygu cyfle cyfartal i holl deuluoedd yr ardal.'
335. Nodir rhagor o wybodaeth am y dyletswyddau cydraddoldeb statudol yn adran gynghori goblygiadau cyfreithiol yr adroddiad Cabinet (paragraff 270); ac mae Asesiad Effaith, sy'n cynnwys Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, wedi'i atodi fel Atodiad 10 i'r adroddiad.
336. Cafodd yr ymgynghoriad cyhoeddus ei wneud yn hygyrch i bob rhan o'r gymuned gyda gwybodaeth yn cael ei chyhoeddi mewn gwahanol ieithoedd cymunedol. Mae'r Asesiadau Effaith yn cael eu diweddarau i adlewyrchu'r adborth i'r ymgynghoriad, er mwyn sicrhau bod gan y rhai sy'n gwneud penderfyniadau yr holl wybodaeth berthnasol i ystyried yr holl oblygiadau cydraddoldeb yn briodol cyn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen ag unrhyw un o'r cynigion.
337. Mae gan y Cyngor broses Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb gadarn i sicrhau ei fod yn mynd i'r afael yn iawn ag anghenion ei gymunedau amrywiol.